

**ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΙΓ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

**ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Θέμα Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΩΣ
ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Επιβλέπων: ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΤΡΩΝΟΣ

Σπουδάστρια: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ

ΑΘΗΝΑ - 2002

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1-2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3-4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	5-16
1. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	5-16
1.1 Προς την αναγνώριση της κοινοτικής δράσης στον τομέα του Περιβάλλοντος	5-12
ο Το Περιβάλλον ως κοινοτική δράση Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)	6-8
ο Το Περιβάλλον ως κοινοτική πολιτική η Συνθήκη του Μάαστριχτ	8-9
ο Το Περιβάλλον ως θεμελιώδης αποστολή της Κοινότητας η Συνθήκη του Άμστερνταμ	10
ο Αρχές της περιβαλλοντικής προστασίας	11-12
1.2 Το νομικό πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα	12-16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	17-41
2. ΔΙΕΘΝΗ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	17-41
2.1 Σύμβαση του Aarhus	17-22

2.2 Οδηγία 90/313	23-25
2.3 Πρόταση οδηγίας για την αναθεώρησης της οδηγίας 90/313ΕΟΚ	26-41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	42-80
3. ΔΙΚΤΥΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	42-80
3.1 Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος	42-63
◆ Κύρια καθήκοντα του Οργανισμού	45-49
◆ Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφοριών και Παρατηρήσεων σχετικά με το Περιβάλλον (European Information and Observation Network, EIONET)	50-56
○ Εθνικά Κομβικά Σημεία (ΕΚΣ)	53
○ Εθνικά Κέντρα Αναφοράς (ΕΚΑ)	53
○ Βασικοί Συνθετικοί Παράγοντες (ΒΣΠ)	53-54
○ Το δίκτυο τηλεματικής του EIONET	54
○ Εκδόσεις	54-56
◆ Ανάπτυξη σχέσεων με άλλους διεθνείς εταίρους	57-58
◆ Περιβαλλοντική πολιτική, πληροφόρηση και Τηλεπισκόπηση	58-51
◆ Δραστηριοποίηση και μελλοντικές κατευθύνσεις του ΕΟΠ σε σχέση με τα πεδία εφαρμογών Τηλεπισκόπησης	61-63
3.2 Εθνικό Περιβαλλοντικό Δίκτυο στην Ελλάδα	63-80
◆ Κύρια αντικείμενα και αρμοδιότητες του Γραφείου	64
◆ Δραστηριότητες του ΕΚΣ	64-65
◆ Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος (ΕΔΔΠ)	66-72
◆ Εφαρμογές ΕΔΔΠ	72-80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	80-87
4. Η Κοινωνία των Πολιτών - Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)	80-87
♦ ΜΚΟ και Διαδίκτυο	84-87
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	88-90
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	92-149

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η προστασία του περιβάλλοντος έχει αναχθεί σε μείζον πολιτικό ζήτημα, συνυφασμένο με τις πολιτικές επιλογές και σε άλλους τομείς όπως η οικονομία, η ανάπτυξη η απασχόληση. Η συνολική θεώρηση του περιβαλλοντικού προβλήματος οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η απαίτηση σεβασμού προς το περιβάλλον αποτελεί προϋπόθεση για την επιβίωση του ανθρώπου και τη διατήρηση της υγείας του όπως και για τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας του.

Η ανάγκη αποτελεσματικής αντιμετώπισης των οξύτατων περιβαλλοντικών ζητημάτων έχει προκαλέσει έντονο κοινωνικό προβληματισμό, καθώς έχει καταστεί πλέον κοινή συνείδηση η ζωτική ανάγκη για ένα βιώσιμο, ισορροπημένο και καλαίσθητο περιβάλλον.

Στο σύστημα της περιβαλλοντικής προστασίας, η Σύμβαση του Άρχους και η οδηγία 90/313ΕΟΚ στόχο έχουν την ενίσχυση της θέσης των πολιτών μέσω της πληροφόρησης και ενημέρωσης τους και την εξασφάλιση της πρόσβασης τους στη δικαιοσύνη προς την κατεύθυνση της αρτιότερης προστασίας του περιβάλλοντος. Στην προσπάθεια αυτή συμβάλλουν και τα Δίκτυα Περιβαλλοντικής Πληροφόρησης τα οποία στόχο έχουν την παροχή και διάχυση στο κοινό αξιόπιστων πληροφοριών σχετικών με το περιβάλλον.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

- ♦ περιβαλλοντική πολιτική
- ♦ πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση
- ♦ Σύμβαση Άρχους
- ♦ Οδηγία 90/313ΕΟΚ
- ♦ Δίκτυα Πληροφόρησης
- ♦ ΕΟΠ – ΕΙΟΝΕΤ
- ♦ ΕΔΔΠ

SUMMARY

Protection of the environment is a theme of critical relevance for sustainable development and human rights and it has several important components. The active engagement of civil society, both in the formulation of policies and in their implementation, is a prerequisite for meaningful progress towards sustainable development.

The Aarhus Convention aims to help strengthen citizens' environmental rights, rights of access to information, rights to participate in decision-making and rights to challenge decisions affecting the environment. It seeks to ensure that members of the public and their representative organizations can and do play a full and active role in bringing about the changes in societies' patterns which we so urgently need to build a sustainable society.

European Environment Information and Observation Network guarantees these rights of access to information, public participation, and justice in environmental decision-making and makes these rights available to all, and has suggested a way for us to implement these rights.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η προστασία του περιβάλλοντος αναδεικνύεται σε ένα από τα κυριότερα προβλήματα που καλείται η Ευρώπη να αντιμετωπίσει. Η Κοινότητα απετέλεσε τον στόχο έντονης κριτικής επειδή ευνόησε την ανάπτυξη της οικονομίας και των εμπορικών συναλλαγών, αποδίδοντας μικρότερη σημασία στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Σήμερα, αναγνωρίζεται ότι το ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται στην εξάντληση των φυσικών πόρων και στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Η κοινοτική στρατηγική βασιζόταν στην θέσπιση ενός περιβαλλοντικού κανονιστικού πλαισίου το οποίο είχε θετικά αποτελέσματα, πλην όμως ανταποκρίθηκε εν μέρει μόνο στα υφιστάμενα προβλήματα. **Η ευαισθητοποίηση του κοινού έναντι των κινδύνων που συνδέονταν με τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, οδήγησε στην υιοθέτηση μιας συντονισμένης, σε ευρωπαϊκή και διεθνή κλίμακα, προσέγγισης.**

Η εξασφάλιση της πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφόρηση είναι καθοριστικής σημασίας για την ολοκληρωμένη προστασία του περιβάλλοντος. Συμβάλλει στην κλιμάκωση της ευαισθητοποίησης και του ενδιαφέροντος του κοινού για τα περιβαλλοντικά θέματα και κατά συνέπεια στην αποδοτικότερη συμμετοχή του στη λήψη περιβαλλοντικών αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή του. Ένα καλύτερα ενημερωμένο κοινό είναι σε θέση να ασκεί ουσιαστικότερο έλεγχο στη δράση των δημοσίων αρχών, καθώς και στον τρόπο με τον οποίον οι αρχές εκτελούν τα καθήκοντά τους στον τομέα του περιβάλλοντος, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της Κοινοτικής νομοθεσίας για το περιβάλλον

Βαθμιαία, αναβαθμίστηκε ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Η σύστασή του αποβλέπει στη συλλογή και διάχυση συγκρίσιμων πληροφοριών στον τομέα του περιβάλλοντος. Ο ρόλος του είναι καθαρά συμβουλευτικός, ωστόσο οι δραστηριότητες του Οργανισμού

γίνονται ολοένα και καθοριστικότερες κατά την θέσπιση νέων μέτρων ή κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων ήδη εκδοθεισών αποφάσεων.

Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει, μεταξύ των στόχων περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας, στο άρθρο 130 Ρ, την προαγωγή μέτρων σε διεθνές επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα περιφερειακά ή οικουμενικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Η Συνθήκη προβλέπει επίσης τη συνεργασία της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Η Κοινότητα, ήδη από τη δεκαετία του 70, είναι συμβαλλόμενο μέρος σε διεθνείς συμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Σήμερα, η Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος σε περισσότερες από 30 συμβάσεις και συμφωνίες σε θέματα περιβάλλοντος και συμμετέχει ενεργά στις διαπραγματεύσεις για την θέσπιση των πράξεων αυτών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

Ορισμένες από αυτές τις συμβάσεις έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα, ενώ άλλες, περιφερειακό. Μεταξύ των περιφερειακών συμβάσεων συγκαταλέγεται και η **Σύμβαση του Aarhus για την πρόσβαση σε πληροφορίες και στη δικαιοσύνη.**

Στην παρούσα εργασία η οποία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια παρουσιάζεται :

- ✓ η ανάπτυξη και εξέλιξη της περιβαλλοντικής
- ✓ οι πολιτικές, θεσμικές και νομικές εγγυήσεις σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφόρηση Σύμβαση Άαρχους, Κοινοτική οδηγία 90/313ΕΟΚ, πρόταση οδηγίας για την αναθεώρηση της 90/313ΕΟΚ, τα σχετικά άρθρα του Συντάγματος
- ✓ η οργάνωση της συγκέντρωσης, επεξεργασίας, διάχυσης της περιβαλλοντικής πληροφορίας μέσω του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφοριών και Παρατηρήσεων σχετικά με το Περιβάλλον (European Information and Observation Network, EIONET)
- ✓ ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

1. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1 Προς την αναγνώριση της κοινοτικής δράσης στον τομέα του Περιβάλλοντος

Η ιδρυτική Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Συνθ. Της Ρώμης 1957) δεν έθετε ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος. Περιοριζόταν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου οικονομικής συνεργασίας των κρατών μελών, καθώς γινόταν δεκτό ότι η παρέμβαση της σε θέματα με πολιτική ή κοινωνική φόρτιση θα οδηγούσε σε αποτυχία του νέου θεσμού διακρατικής συνεργασίας αφού θα προκαλούσε δυσπιστία σε υποψήφια κράτη μέλη. Με την πάροδο του χρόνου κατέστη σαφές ότι η δημιουργία μιας κοινής αγοράς και η οικονομική ανάπτυξη δεν ήταν δυνατόν να επιδιωχθούν ερήμην της περιβαλλοντικής πολιτικής και χωρίς σαφή κοινωνικό και οικολογικό προσανατολισμό. Παράλληλα, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των πολιτικών φορέων σε παγκόσμιο επίπεδο για την ανάγκη αποτροπής των οικολογικών καταστροφών, οδήγησε στην ανάπτυξη μίας αντίστοιχης προβληματικής σε κοινοτικό επίπεδο.

Στην σταδιακή επέκταση των αντικειμένων και στόχων της ΕΟΚ προς την κατεύθυνση της ανέλιξης της σε πολιτική, οικονομική και κοινωνική Ευρωπαϊκή Ένωση εντάσσεται και η δραστηριοποίηση της στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Κατά τη Σύνοδο Κορυφής σε επίπεδο αρχηγών κρατών που έλαβε χώρα στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1972 εξαγγέλλεται ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί κοινοτικό στόχο ο οποίος θα πρέπει να επιτευχθεί με την διαμόρφωση ειδικής κοινοτικής πολιτικής, επιπλέον δόθηκε εντολή στα κοινοτικά όργανα να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν στην έκδοση πέντε κοινοτικών προγραμμάτων δράσης, τα οποία όμως αποτελούν διακηρύξεις αρχών και στόχων χωρίς νομική δεσμευτικότητα. Με τα κείμενα αυτά προσδιορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της κοινοτικής προσπάθειας

στο χώρο της προστασίας του περιβάλλοντος. Δεν είναι τυχαίο ότι όλα σχεδόν τα νομοθετικά μέτρα με αυτό το αντικείμενο κάνουν μνεία στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης. Τα προγράμματα αυτά δεν μπορούν ωστόσο να αποτελέσουν επαρκή νομική βάση για τη θεμελίωση της κανονιστικής και ρυθμιστικής δράσης των κοινοτικών οργάνων από τη στιγμή που δεν περιέχουν τα ίδια υπέρτερους κανόνες δικαίου. Κατά συνέπεια, πάντα πριν την προστασίας του περιβάλλοντος, το νομικό έρεισμα της κοινοτικής δράσης για την προστασία περιβάλλοντος αναζητήθηκε στα κείμενα των ιδρυτικών Συνθηκών, αρχικά στο αρθ. 100ΣυνθΕΟΚ που προβλέπει την έκδοση Οδηγιών του Συμβουλίου «για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή λειτουργία της κοινής αγοράς». Για όσα ζητήματα δεν ενέπιπταν στο πεδίο του αρθ. 100ΕΟΚ, προσέφυγε στη ρήτρα του άρθ. 235ΕΟΚ, σύμφωνα με την οποία, αν οι υπόλοιπες διατάξεις της Συνθήκης δεν παρέχουν τις απαιτούμενες εξουσίες για την ανάληψη ενέργειας η οποία «θεωρείται αναγκαία για την πραγμάτωση ενός από στόχους της (Κοινότητας) στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς», το Συμβούλιο λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για αυτό.

Το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος στο κοινοτικό σύστημα αντιμετωπίστηκε και στις τρεις αναθεωρήσεις των ιδρυτικών Συνθηκών το 1986, το 1992 και το 1997. Αναμφισβήτητα, η τομή με το παρελθόν συντελέσθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ). Το κείμενο αυτό αποτελεί την πρώτη προσπάθεια της Κοινότητας να ξεπεράσει τον περιορισμένο στόχο της οικονομικής ανάπτυξης. Με την ΕΕΠ, το περιβάλλον εντάσσεται στο κοινοτικό πλαίσιο δράσης ως αγαθό άξιο έννομης προστασίας και η προστασία του ανάγεται σε αυτοτελή κοινοτική δράση.

Το Περιβάλλον ως κοινοτική δράση Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)

Η ουσιαστική συνεισφορά της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης στον τομέα της προάσπισης του περιβάλλοντος εντοπίζεται στην προσθήκη των άρθρων 130Π, 130Ρ και 130Σ στην Συνθήκη ΕΟΚ. Με τις διατάξεις αυτές, το περιβάλλον αποκτά αυτοτελή νομική κατοχύρωση.

Οι διατάξεις του αρθ. 130Π, προσδιορίζουν τα αντικείμενα και τις γενικές αρχές και τα όρια της κοινοτικής περιβαλλοντικής δράσης. Προσδιορίζει επίσης τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και θέτει ως όρο για την εν λόγω δράση την αρχή της επικουρικότητας. Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι το αρύ. 130Π δεν περιορίζεται στην εξασφάλιση της νομικής βάσης για την άσκηση ειδικών κοινοτικών αρμοδιοτήτων αλλά περιέχει τις θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να διέπουν τη δράση τους. Οι αρχές αυτές δεν έχουν απλώς κατευθυντήριο ή προγραμματικό χαρακτήρα αλλά είναι νομικά δεσμευτικές, με την έννοια ότι οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων και των κρατών μελών πρέπει να συνάδουν προς αυτές.

Με το άρθρο 130Ρ καθορίζεται η ειδική διαδικασία για τη λήψη των κανονιστικών μέτρων που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Η αποφασιστική αρμοδιότητα ανατίθεται στο Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα. Η θέσπιση αυστηρών κανόνων είναι δικαιολογημένη. Η περιβαλλοντική προστασία ως νέα κοινοτική αρμοδιότητα σε έναν χώρο πολιτικά ευαίσθητο και η οποία μέχρι πρόσφατα βρισκόταν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών είναι λογικό να αντιμετωπίζεται με επιφύλαξη από τα κράτη μέλη. Η επιβολή της ομοφωνίας ισοδυναμεί με αναγνώριση δικαιώματος veto για κάθε κράτος μέλος

Το άρθρο 130Σ έχει ακριβώς την ίδια αποστολή να παράσχει στα κράτη μέλη την εξασφάλιση ότι δεν θα βρεθούν υπέρμετρα δεσμευμένα από την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία. Αναγνωρίζεται ειδικότερα το δικαίωμα τους να εισάγουν ή να διατηρούν «μέτρα ενισχυμένης προστασίας», χάριν της καλύτερης προστασίας του περιβάλλοντος.

Οι βασικές αρχές που διέπουν την άσκηση της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής είναι :

Η αρχή της ενσωμάτωσης, σύμφωνα με την οποία η πολιτική της Κοινότητας, σε κάθε τομέα της αρμοδιοτήτάς της, πρέπει να διαμορφώνεται μετά από συνεκτίμηση των απαιτήσεων της προστασίας του περιβάλλοντος. Η επιταγή αυτή, που οφείλεται στην ιδιαιτερότητα των περιβαλλοντικών αγαθών, τα οποία μπορεί να επηρεαστούν από κάθε είδους ανθρώπινη δραστηριότητα και δεν προβλέπεται σ' αυτό το στάδιο για κανένα άλλο από τα προστατευόμενα αντικείμενα της Συνθήκης, επιτρέπει στην προστασία του

περιβάλλοντος να διεισδύσει και να συνδιαμορφώσει την κοινοτική πολιτική σε όλους τους τομείς.

Η αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 130Π, «η Κοινότητα δρα στον τομέα του περιβάλλοντος εφόσον οι στόχοι της Κοινότητας μπορούν να πραγματοποιηθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο παρά σε επίπεδο των επιμέρους κρατών μελών». Σε συνδυασμό με τη δυνατότητα απόκλισης των κρατών μελών από τις κοινοτικές ρυθμίσεις, η αρχή της επικουρικότητας μοιάζει να τοποθετεί το κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος σε δευτερεύουσα θέση έναντι των εθνικών δικαίων και να εμποδίζει έτσι την εξέλιξη του σε ένα πλήρες ρυθμιστικό σύστημα με ομοιόμορφη εφαρμογή στον κοινοτικό χώρο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο είναι, συχνά προτιμότερη, διότι επιτρέπει τη συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης και παρέχει τη δυνατότητα μεγαλύτερης συμμετοχής των πολιτών. Σε κάθε περίπτωση, τα όργανα της Κοινότητας μπορούν να αποδεσμευτούν από τους περιορισμούς της αρχής της επικουρικότητας θεσπίζοντας διατάξεις που παρέχουν ποιοτικά καλύτερη προστασία. Η αρχή της επικουρικότητας δημιουργεί ανταγωνισμό μεταξύ της εθνικής και κοινοτικής έννομης τάξης που αποβαίνει, τελικά, προς όφελος του περιβάλλοντος, το οποίο ανακηρύσσεται από την ΕΕΠ αυτόνομο έννομο αγαθό, χωρίς όμως να αποκλείεται η δυνατότητα λήψεως περιβαλλοντικών μέτρων με επιδίωξη την εξασφάλιση συνθηκών ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

Το Περιβάλλον ως κοινοτική πολιτική η Συνθήκη του Μάαστριχτ

Το επόμενο βήμα για την ενίσχυση της κοινοτικής προστασίας του περιβάλλοντος συντελέστηκε με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Για πρώτη φορά γίνεται μνεία της προστασίας του περιβάλλοντος στο πρώτο μέρος της Συνθήκης, στα άρθρα 2 και 3 ΕΚ, δηλαδή στο τμήμα στο οποίο παρατίθενται οι αρχές και οι σκοποί της Κοινότητας. Επίσης τα άρθρα 130επ. ΕΚ τα οποία αντικαθιστούν τα άρθρα 130Πεπ. ΕΟΚ προάγουν την δράση στον τομέα του

περιβάλλοντος σε ανεξάρτητη κοινοτική πολιτική. Η εξέλιξη αυτή είναι πολύ σημαντική. Οι ανάγκες της προστασίας του περιβάλλοντος δεν αποτελούν απλώς «συνιστώσα» (αρθ. 130Π ΕΕΠ) των άλλων πολιτικών της Κοινότητας αλλά «πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την διαμόρφωση των κοινοτικών πολιτικών». Επίσης ρητώς ορίζεται ότι τα αρμόδια όργανα για την υλοποίηση της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής οφείλουν να αποβλέπουν σε υψηλό επίπεδο προστασίας. Η διάταξη του άρθρου αντικαθιστά τον κανόνα της ομοφωνίας με εκείνο της ειδικής πλειοψηφίας και ενισχύει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαμόρφωση των μέτρων. Διατηρείται η δυνατότητα των κρατών μελών να παρεκκλίνουν από τα μέτρα της εναρμόνισης αλλά διευκρινίζεται ότι η θέσπιση ρητρών διασφάλισης πρέπει να αποβλέπει στην αρτιότερη προστασία του περιβάλλοντος.

Η αρχή της επικουρικότητας μεταφέρεται στο πρώτο μέρος της Συνθήκης (αρθ. 3B) και ισχύει για όλες τις αρμοδιότητες των κοινοτικών οργάνων, οι οποίες ασκούνται «μόνο αν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο» Η νέα διατύπωση της διάταξης αποδυναμώνει την αρμοδιότητα των οργάνων της Κοινότητας σε περιβαλλοντικά θέματα αφού, για την ανάπτυξη ρυθμιστικής δραστηριότητας εκ μέρους τους, παράλληλα με την προϋπόθεση της ποιοτικής υπεροχής, πρέπει να συντρέχει και εκείνη της ανεπάρκειας των κρατικών μέτρων.

Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ η Κοινότητα παύει να έχει μόνο οικονομικό προσανατολισμό και μετασχηματίζεται σε ένα πολυδιάστατο θεσμό με διευρυμένες δυνατότητες παρέμβασης στις έννομες τάξεις των κρατών μελών, όχι μόνο σε οικονομικό αλλά και σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Η αυξημένη δυνατότητα παρέμβασης σε περιβαλλοντικά θέματα εντάσσεται στην εξέλιξη αυτή και αποτελεί ένα από τα πιο ουσιώδη στοιχεία της.

Παράλληλα προς τις διατάξεις των αρθ. 130P επ., τα κοινοτικά νομοθετικά όργανα, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό, χρησιμοποιούν και τις ακόλουθες εναλλακτικές βάσεις της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Το Περιβάλλον ως θεμελιώδης αποστολή της Κοινότητας η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Εκ πρώτης όψεως, η Συνθήκη αυτή φαίνεται ότι απλώς επαναλαμβάνει, σχεδόν στο σύνολό του, το κείμενο των άρθρων 130P επ. ΕΚ, αλλάζοντας απλώς την αρίθμηση των άρθρων 130P επ. Σε 174, 175, 176 ΣυνΘΕΚ. Στην πραγματικότητα όμως **ανυψώνει το περιβάλλον σε πρωταρχικό μέλημα της Κοινότητας, και το τοποθετεί στην κορυφή της πυραμίδας των αγαθών που προστατεύονται από την κοινοτική έννομη τάξη. Σύμφωνα με το άρθρο 2 ΕΣ η αποστολή της Κοινότητας δεν περιορίζεται πλέον στην οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης, αλλά περιλαμβάνει ισότιμα και μη οικονομικούς στόχους, μεταξύ των οποίων είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η περιβαλλοντική προστασία αποτελούν ανεξάρτητες συνιστώσες της κοινοτικής αποστολής.** Ειδικότερα ως προς την δεύτερη αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ότι η Κοινότητα έχει ως έργο να προάγει «υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος». Επιπλέον η απαίτηση για υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας (η οποία διατυπώνεται όχι μόνο στο άρθρο 174 αλλά και στο αρθ. 2 της Συνθήκης) διαμορφώνεται ως γενική επιταγή που διέπει όλο το φάσμα του κοινοτικού έργου.

Η αρχή της ενσωμάτωσης ενισχύεται με την διατύπωση της στο αρθ. 6 της Συνθήκης και το νόημά της εμπλουτίζεται με αναφορά στην αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, συγκεκριμένα ορίζεται ότι « οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον κανονισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων...ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη». Με την προαγωγή της ιδέας της ενσωμάτωσης σε γενική αρχή, η περιβαλλοντική προστασία καθίσταται σταθερή παράμετρος της κοινοτικής δράσης που αποδυναμώνεται ωστόσο με τη διατήρηση της αρχής της επικουρικότητας και της παράλληλης προς τα αρθ. 174 επ. Διαδικασίας του άρθρου 95.

Αρχές της περιβαλλοντικής προστασίας

Εκτός από τις γενικές αρχές της ενσωμάτωσης και της επικουρικότητας, που καθορίζουν το εύρος της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής υπάρχουν ορισμένες γενικές αρχές στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος.

Η αρχή της προφύλαξης και της πρόληψης

Η φύση των περιβαλλοντικών αγαθών, ο ευπαθής χαρακτήρας τους και οι συχνά ανυπέρβλητες δυσχέρειες που εμφανίζονται κατά την προσπάθεια αποκατάστασης των ζημιών, καθιστούν επιβεβλημένη την προληπτική δράση αναγκαία για την αποτελεσματική προστασία τους.

Η αρχή της προφύλαξης απαιτεί και επιβάλλει οργανωμένη επέμβαση με υποχρέωση λήψης θετικών μέτρων, που συνίστανται στη ρυθμιστική παρέμβαση και εκπόνηση συγκεκριμένων έργων που μπορούν να αποτρέψουν τις οικολογικές καταστροφές ή τη βαθμιαία υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Αντίθετα **η πρόληψη ενέχει την ιδέα της εκ των προτέρων αρνητικής δράσης. Ενώ η πρόληψη εξαντλείται σε απαγορεύσεις, η προφύλαξη απαιτεί μεγαλύτερη προσπάθεια, δαπάνες και θυσίες.**

Η σημασία που αποδίδεται στην αρχή της προφύλαξης και της πρόληψης στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου είναι εμφανής καθώς οι περισσότερες κοινοτικές Οδηγίες και Κανονισμοί θεσπίζουν προληπτικά μέτρα είτε υπό μορφή της καθιέρωσης προληπτικού ελέγχου των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή προληπτικών δράσεων είτε υπό τη μορφή της ενημέρωσης και συμμετοχής των πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος.

Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

Η αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει έχει ως περιεχόμενο ότι ο ρυπαίνων επιβαρύνεται με το κόστος αποκατάστασης της οικολογικής βλάβης που έχει προκαλέσει. Η αρχή στόχο έχει να αναγκάσει τους φορείς να μειώσουν τα επίπεδα ρύπανσης που οφείλονται στη δική τους δραστηριότητα

και να επιδεικνύουν περισσότερη προσοχή όταν προβαίνουν σε ενέργειες επικίνδυνες για το περιβάλλον.

Η επιβολή του φόρου δεν εξαρτάται μόνο από την απόδειξη της πρόκλησης της περιβαλλοντικής ζημίας αλλά από την υπαγωγή ή μη της δραστηριότητας του ρυπαίνοντα στις ποιοτικές παραμέτρους που προβλέπει η σχετική νομοθεσία.

Οι δυνατότητες πρακτικής εφαρμογής της αρχής είναι ποικίλες και εκτείνονται στο χώρο τόσο του δημόσιου όσο και ιδιωτικού δικαίου.

Η αρχή της επανόρθωσης των προσβολών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή τους.

Όταν τα προληπτικά μέτρα δεν έχουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και επέρχεται η οικολογική βλάβη, το αρθ. 130P (σήμερα 174) επιτάσσει την αποκατάσταση της ζημίας κατά προτεραιότητα στην πηγή. Η πρακτική σημασία της μεθοδολογικής αυτής επιταγής είναι μεγάλη καθώς η οικολογική ζημιά δεν περιορίζεται σε ορισμένο χώρο αλλά διαχέεται είτε από την φύση της (π.χ. διασυνοριακή ρύπανση), είτε ηθελημένα (π.χ. μεταφορά αποβλήτων).

Η αρχή της επανόρθωσης της περιβαλλοντικής βλάβης στην πηγή εφαρμόζεται ευρέως για την εξεύρεση λύσης στο πρόβλημα της διαχείρισης και διάθεσης αποβλήτων.

1.2 Το νομικό πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος

στην Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες της Ευρώπης όπου η προστασία του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος έχει αναχθεί σε συνταγματικά προστατευόμενη αξία και υποχρέωση του κράτους

Στο άρθρο 24 του Συντάγματος προβλέπεται ότι « η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του

κράτους και δικαίωμα καθενός. Για την διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στα πλαίσιο της αρχής της αειφορίας». Η διάταξη αυτή καθώς και οι υπόλοιπες διατάξεις του άρθρου 24, που αναφέρονται όχι μόνο στο φυσικό περιβάλλον αλλά και στη χωροταξία, την πολεοδομία και την οικιστική ανάπτυξη έχουν ερμηνευτεί με ευρύτητα από το Συμβούλιο της Επικρατείας με αποτέλεσμα την ενίσχυση της νομικής προστασίας. Έχει γίνει δεκτό ότι οι διατάξεις του άρθρου 24 περιέχουν κανόνες επιτακτικής φύσεως που δεσμεύουν το νομοθέτη και τη διοίκηση και οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να θεσπίζουν τα πρόσφορα κατά την κρίση τους μέτρα σταθμίζοντας παράλληλα και τα άλλα συνταγματικώς προστατευόμενα δικαιώματα καθώς και το δημόσιο συμφέρον. Επίσης οφείλουν να απέχουν από την έκδοση δυσμενών πράξεων για το περιβάλλον.

Τον Οκτώβριο του 1986 η χώρα μας απέκτησε τον πρώτο στην ιστορία της βασικό νόμο για την προστασία του περιβάλλοντος τον **N.1650/1986**, τον επονομαζόμενο **νόμο-πλαίσιο** ο οποίος περιέχει μεγάλο αριθμό εξουσιοδοτήσεων για την έκδοση κανονιστικών διατάξεων. Ο νόμος αποτελείται από 32 άρθρα. **Σκοπός** του νόμου όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 1 είναι η **« θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και η καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος έτσι ώστε ο άνθρωπος, ως άτομο και ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, να ζει σε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον, μέσα στο οποίο να προστατεύεται η υγεία του και να ευνοείται η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Η προστασία του περιβάλλοντος, θεμελιώδες και αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής και αναπτυξιακής διαδικασίας και πολιτικής, υλοποιείται κύρια μέσα από δημοκρατικό προγραμματισμό».**

Βασικοί στόχοι του νόμου είναι:

- ✓ η αποτροπή της ρύπανσης και γενικότερα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων, για το σκοπό αυτό, προληπτικών μέτρων
- ✓ η διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας από τις διάφορες μορφές υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ειδικότερα από τη ρύπανση και τις οχλήσεις

- ✓ η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης του εθνικού χώρου συνολικά και των επί μέρους γεωγραφικών και οικιστικών ενοτήτων του και μέσα από την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος
- ✓ η διασφάλιση της δυνατότητας ανανέωσης φυσικών πόρων και η ορθολογική αξιοποίηση των μη ανανεώσιμων ή σπάνιων σε σχέση με τις τωρινές και τις μελλοντικές ανάγκες και με κριτήριο την προστασία του περιβάλλοντος
- ✓ η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας των φυσικών οικοσυστημάτων και η διασφάλιση της αναπαραγωγικής τους ικανότητας
- ✓ η αποκατάσταση του περιβάλλοντος

Στο δεύτερο κεφάλαιο (αρθ.3-6) ρυθμίζονται τα ζωτικού ενδιαφέροντος **θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος από έργα και δραστηριότητες που έχουν επιπτώσεις σε αυτό** και κυρίως η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

Στο τρίτο κεφάλαιο (αρθ. 7-17) περιλαμβάνονται **τα μέτρα προστασίας όλων των περιβαλλοντικών στοιχείων από τις διάφορες μορφές ρύπανσης.**

Στο τέταρτο κεφάλαιο (αρθ. 18-22) περιέχονται τα **μέτρα για την προστασία της φύσης και του τοπίου,** καθώς και του ειδικού χαρακτηρισμού ορισμένων περιοχών.

Το πέμπτο κεφάλαιο (αρθ. 23-24) αφορά τις **ζωτικές ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων και ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων.**

Στο έκτο κεφάλαιο (αρθ. 25-27) προβλέπεται η **ίδρυση ενός Ενιαίου Φορέα Περιβάλλοντος και η συγκρότηση Κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος.**

Στο τελευταίο κεφάλαιο **προβλέπονται ποινικές και διοικητικές κυρώσεις,** καθώς και η αστική ευθύνη των υπεύθυνων για ρύπανση.

Από την άποψη της διοικητικής οργάνωσης, **οι αρμοδιότητες για την προστασία του περιβάλλοντος είναι κατανομημένες μεταξύ της κεντρικής διοίκησης, της περιφερειακής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και μεταξύ διάφορων αυτοδιοικούμενων Δημόσιων Νομικών Προσώπων.** Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα συντονισμού, επικάλυψης αρμοδιοτήτων και διάχυσης της

ευθύνης. Έτσι σε κεντρικό επίπεδο τον κύριο όγκο των αρμοδιοτήτων έχει το ΥΠΕΧΩΔΕ αλλά σημαντικές περιβαλλοντικές αρμοδιότητες παραμένουν σε 14 άλλα υπουργεία, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν τα υπουργεία Γεωργίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας.

Θα πρέπει να τονιστεί η συμβολή της νοολογίας όσον αφορά τη σύγκρουση της προστασίας του περιβάλλοντος με την οικονομική ανάπτυξη. Μέχρι το 1992, γινόταν δεκτό ότι η προστασία και οικονομική ανάπτυξη αποτελούν αξίες ισότιμες, σε περίπτωση δε σύγκρουσης τους κρίνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ποια από τις δύο πρέπει να υπερτερήσει. Η στάθμιση αυτή τις περισσότερες φορές κατέληγε υπέρ της προστασίας των οικονομικών παρά των περιβαλλοντικών συμφερόντων. **Ωστόσο από το 1993 εισδύει στη νομολογία ή έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης.** Η ανάπτυξη η οποία είναι φιλική, συμβατή με το περιβάλλον αυτή που το διαφυλάσσει όχι μόνο για τις παρούσες αλλά και για τις μέλλουσες γενιές. Η νομολογία δέχεται πλέον ότι η αναπτυξιακή οικονομική πολιτική ασκείται σε συνδυασμό με την πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος και μάλιστα με προέχουσα μέριμνα για την πρόληψη της περιβαλλοντικής βλάβης, ώστε η ανάπτυξη να είναι **βιώσιμη.** Επισημαίνει δηλαδή την αποδοχή της βιώσιμης ανάπτυξης ως αρχής, η οποία προάγει όχι μόνο τα περιβαλλοντικά αγαθά αλλά κυρίως τα οικονομικά μεγέθη εφόσον μόνον με την εφαρμογή της εξασφαλίζεται η διάρκεια των φυσικών πόρων (ΣΤΕ50/93,304/93).

Σχετικά με την περιβαλλοντική πληροφόρηση, με το **νέο άρθρο 5Α** εισάγονται δύο νέα δικαιώματα. Πρώτον εισάγεται ρητά το δικαίωμα στην πληροφόρηση. Το νέο συνταγματικό δικαίωμα αναφέρεται σε όλες της πηγές πληροφόρησης, δημόσιες και ιδιωτικές, ενώ οι περιορισμοί μπορούν να επιβληθούν με νόμο στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας και μόνο για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος και προστασίας δικαιωμάτων ή συμφερόντων τρίτων.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 5Α εισάγει το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας, δηλαδή στην τεχνολογική βάση πάνω στην οποία είναι οργανωμένη η νέα οικονομία. Το κράτος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διευκολύνει τεχνικά, θεσμικά, οικονομικά και με κάθε

άλλο πρόσφορο τρόπο την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά αλλά και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους. Ωστόσο διασφαλίζεται πάντα το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο, το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και το απόρρητο των τηλεπικοινωνιών.

Σε διεθνές επίπεδο η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στην διεθνή προσπάθεια προστασίας του περιβάλλοντος έχοντας κυρώσει τις περισσότερες διεθνείς περιβαλλοντικές συμφωνίες.

Η Ελλάδα υποστηρίζει έντονα την εφαρμογή των αρχών της Διακήρυξης του Ρίου για την πρόσβαση στην πληροφόρηση, ενώ πιθανότητα θα προχωρήσει με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ, στην κύρωση της Σύμβασης του Άαρχους σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία, τη συμμετοχή του κοινού και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβασή του στη δικαιοσύνη στον τομέα του περιβάλλοντος.

Όσον αφορά την ΕΕ η Ελλάδα έχει ενσωματώσει τις περισσότερες κοινοτικές οδηγίες στην εθνικό της δίκαιο.

2. ΔΙΕΘΝΗ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

2.1 Σύμβαση του Aarhus

Κατά την τέταρτη Υπουργική Διάσκεψη για το 'Περιβάλλον στην Ευρώπη', υπό την αιγίδα της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη του ΟΗΕ στη Σόφια το 1995, οι μετέχοντες στη διάσκεψη υπογράμμισαν την ανάγκη να εμπλακεί περισσότερο το κοινό στην περιβαλλοντική πολιτική, στη συνέχεια υιοθέτησαν τις κατευθύνσεις για την πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία, καθώς και τη συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψεως

αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή αριθ. 10 της διακήρυξης του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη.

Συνεπεία των δεσμεύσεων της Σόφιας, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις στα πλαίσια της οικονομικής επιτροπής για την Ευρώπη των ηνωμένων Εθνών, με σκοπό οι εν λόγω κατευθύνσεις να μετατραπούν σε ένα διεθνές όργανο δεσμευτικό από νομική άποψη. Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν τον Ιούνιο 1996 και περατώθηκαν τον Μάρτιο 1998.

Στο 'Αρχους της Δανίας στις 25 Ιουνίου 1998 υπογράφηκε η Σύμβαση για την πρόσβαση στην πληροφορία, τη συμμετοχή του κοινού και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβασή του στη δικαιοσύνη στον τομέα του περιβάλλοντος. Οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί, των οποίων ο ρόλος αναγνωρίστηκε στη Σόφια, συνεργάστηκαν κατά τη διάσκεψη ως παρατηρητές.

Η Σύμβαση του 'Αρχους είναι το πρώτο διεθνές κείμενο που έχει ως στόχο την προστασία του δικαιώματος κάθε ατόμου να ζει σε ένα περιβάλλον κατάλληλο για την υγεία του και τη σωστή διαβίωσή του, σήμερα και στο μέλλον.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Σύμβαση προτείνει παρεμβάσεις σε τρεις τομείς :

- ♦ να διευκολυνθεί η πρόσβαση του κοινού στην πληροφορία που βρίσκεται στα χέρια των αρχών
- ♦ να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν το περιβάλλον
- ♦ να διευρυνθούν οι όροι πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

Τα κοινοτικά όργανα ορίζονται ως δημόσια αρχή, κατά την έννοια της Σύμβασης, όπως ακριβώς και οι εθνικές ή τοπικές αρχές. **Τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης αναλαμβάνουν τη δέσμευση να εφαρμόζουν τις ληφθείσες αποφάσεις και επομένως να:**

- ♦ λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά, κανονιστικά και άλλα μέτρα
- ♦ επιτρέπουν τους υπαλλήλους και τις δημόσιες αρχές να συνδράμουν τους πολίτες

- ♦ **ενθαρρύνουν την οικολογική παιδεία του κοινού και το ευαισθητοποιούν στα περιβαλλοντικά προβλήματα**
- ♦ **αναγνωρίζουν και ενισχύουν τις ενώσεις, τις ομάδες και τις οργανώσεις που εργάζονται για την προστασία του περιβάλλοντος**

Η Σύμβαση προβλέπει συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία, ιδίως προκειμένου για τις προθεσμίες διαβίβασης και τα αίτια που επικαλούνται οι δημόσιες αρχές όταν αρνούνται να γνωστοποιήσουν πληροφορίες ορισμένου τύπου.

Η άρνηση δικαιολογείται σε τρεις περιπτώσεις :

- ♦ **αν η ζητούμενη πληροφορία δεν είναι στα χέρια της δημόσιας αρχής**
- ♦ **αν το αίτημα είναι προδήλως καταχρηστικό ή διατυπωμένο με πολύ γενικό τρόπο**
- ♦ **αν το αίτημα αφορά έγγραφα που ευρίσκονται σε στάδιο εκπόνησης**

Η απόρριψη ενός αιτήματος προβλέπεται ακόμη και για λόγους εμπιστευτικότητας των συζητήσεων των δημοσίων αρχών, απορρήτων εθνικής άμυνας, δημόσιας ασφάλειας, εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης ή προστασίας του εμπορικού ή βιομηχανικού απορρήτου, των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή του εμπιστευτικού χαρακτήρα των δεδομένων. Αίτια απόρριψης που πρέπει να ερμηνεύονται στενά, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό συμφέρον που υπηρετείται από τη κοινοποίηση κάποιας πληροφορίας. Η απόρριψη πρέπει να αιτιολογείται και να αναφέρονται στον αιτούντα τα μέσα προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης. Τα αίτια της απόρριψης πρέπει να ερμηνεύονται στενά.

Οι δημόσιες αρχές γνωστοποιούν τις πληροφορίες που κατέχουν και τις παρουσιάζουν σε πίνακες, καταλόγους και αρχεία που θέτουν στη διάθεση του κοινού. Επιβάλλεται να ενθαρρυνθεί η χρήση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων με εκθέσεις για την κατάσταση του περιβάλλοντος, για τη νομοθεσία, για τα εθνικά προγράμματα και τις πολιτικές και τις διεθνείς συμβάσεις.

Το δεύτερο μέρος της Σύμβασης αφορά τη συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων. Η εν λόγω συμμετοχή είναι επιβεβλημένη κατά τη διαδικασία έγκρισης ορισμένων ειδικών δράσεων που απαριθμούνται στη Σύμβαση (κυρίως σε δραστηριότητες βιομηχανικής φύσεως). Τα αποτελέσματα της συμμετοχής αυτής λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη των τελικών αποφάσεων.

Το κοινό ενημερώνεται ήδη από την έναρξη της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων για τα εξής στοιχεία:

- ◆ **το αντικείμενο της ληφθησομένης απόφασης**
- ◆ **τον χαρακτήρα της**
- ◆ **την υπεύθυνη αρχή**
- ◆ **την προβλεπόμενη διαδικασία**

Οι προθεσμίες της διαδικασίας πρέπει να είναι εύλογες και να επιτρέπουν την ουσιαστική συμμετοχή του κοινού.

Η Σύμβαση καλεί επίσης τα Συμβαλλόμενα μέρη να διευκολύνουν τη συμμετοχή του κοινού στην εκπόνηση κανονισμών εφαρμογής ή δεσμευτικών νομικών μέσων γενικότερης εφαρμογής, που μπορούν ενδεχομένως να έχουν σημαντικές συνέπειες για το περιβάλλον.

Σε θέματα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, το κοινό έχει δυνατότητα προσφυγής με τις ενδεδειγμένες συνθήκες, στα πλαίσια της εθνικής νομοθεσίας, αν εκτιμά ότι θίγονται τα δικαιώματά του αναφορικά με την πρόσβασή του στην πληροφορία

- ◆ **αγνόηση αιτήματος προς ενημέρωση**
- ◆ **καταχρηστική απόρριψη ή ανεπαρκώς ληφθέν υπόψη αίτημα**

Πρόσβαση στη δικαιοσύνη εξασφαλίζεται επίσης και σε περίπτωση παραβίασης της προβλεπόμενης στη Σύμβαση διαδικασίας συμμετοχής. Επιπλέον, εξασφαλίζεται πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τη διευθέτηση διαφορών σχετικών με πράξεις ή παραλείψεις πράξεων εκ μέρους ιδιωτών ή δημοσίων αρχών που παραβιάζουν εθνικές περιβαλλοντικές νομοθετικές διατάξεις.

Η Σύμβαση του Ααρχους αποτελεί το πιο αναλυτικό και πλήρες από νομικο-τεχνικής άποψης διεθνές κείμενο που ρυθμίζει την πρόσβαση στην

πληροφορία, τη συμμετοχή του κοινού και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβασή του στη δικαιοσύνη στον τομέα του περιβάλλοντος. Προβλέπεται ότι όταν τελικά θα τεθεί θα επιφέρει πολύ σημαντικές αλλαγές στην κοινοτική και τις εθνικές νομοθεσίες που θα την ενσωματώσουν στο δίκαιο τους.

Η πανευρωπαϊκή συνθήκη του Aarhus για το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στην περιβαλλοντική πληροφόρηση τέθηκε σε ισχύ στις 30 Οκτωβρίου του 2001, μετά την υπογραφή της και από την Αρμενία, η οποία έγινε η 16η χώρα που επικυρώνει τη συνθήκη. Μόνο δύο χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έχουν επικυρώσει (Δανία και Ιταλία), αν και προς την κατεύθυνση αυτή οδηγούνται και άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα είναι σε θέση να κυρώσει την εν λόγω σύμβαση μόλις η αντίστοιχη κοινοτική νομοθεσία ευθυγραμμιστεί προς τις διατάξεις της.

ΜΕΛΗ

ΜΕΛΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ	<i>Ratification, Acceptance (A), Approval (AA), Accession (a)</i>
Αλβανία	25 Jun 1998	27 Jun 2001
Αρμενία	25 Jun 1998	1 Aug 2001
Αυστρία	25 Jun 1998	
Αζερμπαϊτζάν		23 Mar 2000 a
Λευκορωσία	16 Dec 1998	9 Mar 2000 AA
Βελγίο	25 Jun 1998	
Βουλγαρία	25 Jun 1998	
Κροατία	25 Jun 1998	
Κύπρος	25 Jun 1998	
Τσεχία	25 Jun 1998	
Δανία	25 Jun 1998	29 Sep 2000 AA
Εσθονία	25 Jun 1998	2 Aug 2001
Ευρωπαϊκή Ένωση	25 Jun 1998	
Φιλανδία	25 Jun 1998	

Γαλλία	25 Jun 1998	
Γεωργία	25 Jun 1998	11 Apr 2000
Γερμανία	21 Dec 1998	
Ελλάδα	25 Jun 1998	
Ουγγαρία	18 Dec 1998	3 Jul 2001
Ισλανδία	25 Jun 1998	
Ιρλανδία	25 Jun 1998	
Ιταλία	25 Jun 1998	13 Jun 2001
Καζακστάν	25 Jun 1998	11 Jan 2001
Κιργιστάν		1 May 2001 a
Λετονία	25 Jun 1998	
Λιχτενστάϊν	25 Jun 1998	
Λιθουανία	25 Jun 1998	28 Jan 2002
Λουξεμβούργο	25 Jun 1998	
Μάλτα	18 Dec 1998	23 Apr 2002
Μονακό	25 Jun 1998	
Κάτω Χώρες	25 Jun 1998	
Νορβηγία	25 Jun 1998	
Πολωνία	25 Jun 1998	15 Feb 2002
Πορτογαλία	25 Jun 1998	
Μολδαβία	25 Jun 1998	9 Aug 1999
Ρουμανία	25 Jun 1998	11 Jul 2000
Σλοβενία	25 Jun 1998	
Ισπανία	25 Jun 1998	
Σουηδία	25 Jun 1998	
Ελβετία	25 Jun 1998	
Ταζικιστάν		17 Jul 2001 a
Π.Γ.Δ.Μ.		22 Jul 1999 a
Τουρκενιστάν		25 Jun 1999 a
Ουκρανία	25 Jun 1998	18 Nov 1999
	25 Jun 1998	

2.2 Οδηγία 90/313

Το Συμβούλιο Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 7 Ιουνίου 1990 υιοθέτησε μία οδηγία σχετικά με την εξασφάλιση ελεύθερης πρόσβασης στην πληροφορία σε θέματα περιβάλλοντος, πληροφορία την οποία κατέχουν οι δημόσιες αρχές, καθώς και διάδοση της πληροφορίας και καθορισμός των προϋποθέσεων με τις οποίες η πληροφορία αυτή μπορεί να τύχει ανοικτής πρόσβασης.

Η πρόσβαση στην πληροφορία σε θέματα περιβάλλοντος που κατέχουν οι δημόσιες αρχές αποτελεί πρωταρχική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή και τον έλεγχο του κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου.

Η ύπαρξη διαφορών στις νομοθεσίες των κρατών μελών, σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία σε θέματα περιβάλλοντος που κατέχουν οι δημόσιες αρχές, δημιουργεί στους κόλπους της Κοινότητας ανισότητα πρόσβασης στην πληροφορία, καθώς και στους όρους ανταγωνισμού.

Στο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης σε θέματα περιβάλλοντος (1987-1992) δηλώνονταν ότι μια καλύτερη πρόσβαση στην πληροφορία σε θέματα περιβάλλοντος αποτελούσε ένα από τα ζητήματα προτεραιότητας της κοινοτικής δράσης. Ο εν λόγω στόχος επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στη γνωμοδότησή του για το τέταρτο πρόγραμμα δράσης σε θέματα περιβάλλοντος.

Σκοπός της παρούσας οδηγίας έτσι όπως ορίζεται στο άρθρο 1 είναι, αφενός, να εξασφαλισθεί η ελεύθερη πρόσβαση σε πληροφορίες για το περιβάλλον τις οποίες διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, καθώς και η ελεύθερη διάδοση των πληροφοριών αυτών και, αφετέρου, να οριστούν οι βασικοί όροι και προϋποθέσεις παροχής των πληροφοριών αυτών.

Ως **πληροφορία** σχετική με το περιβάλλον θεωρείται: κάθε διαθέσιμη πληροφορία γραπτής, οπτικής και ακουστικής μορφής ή μηχανογραφικής μορφής, για την κατάσταση των υδάτων, της ατμόσφαιρας, του εδάφους, της πανίδας, της χλωρίδας, του εδάφους και των φυσικών τόπων, καθώς και για τις δράσεις ή τα μέτρα που τα επηρεάζουν ή μπορούν να τα επηρεάσουν καθώς και για τις δράσεις ή τα μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία τους

(συμπεριλαμβανομένων και των διοικητικών μέτρων και των προγραμμάτων διαχείρισης του περιβάλλοντος).

Ως **δημόσια αρχή** θεωρείται κάθε δημόσια διοικητική υπηρεσία σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο που έχει αρμοδιότητες και κατέχει πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον, εξαιρουμένων των φορέων που ασκούν δικαστική ή νομοθετική εξουσία.

Οι δημόσιες αρχές θέτουν στη διάθεση κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που το ζητεί, πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον, χωρίς το πρόσωπο αυτό να είναι υποχρεωμένο να αποδείξει ότι έχει σχετικά κάποιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις διατυπώσεις σύμφωνα με τις οποίες η περιβαλλοντική πληροφορία γίνεται και στην πράξη προσιτή. Ικανοποίηση αιτήματος παροχής πληροφοριών δίδεται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο μέσα σε δύο μήνες.

Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν ως όρο για την κοινοποίηση πληροφοριών την πληρωμή κάποιου τέλους το οποίο δεν θα υπερβαίνει ένα λογικό ύψος.

Αρνητική απάντηση σε αίτημα παροχής πληροφοριών μπορεί να δοθεί από τα κράτη μέλη, όταν η πληροφορία έχει σχέση με:

- ♦ την εμπιστευτικότητα των διαβουλεύσεων των δημοσίων αρχών, τις διεθνείς σχέσεις ή το απόρρητο εθνικής άμυνας
- ♦ τη δημόσια ασφάλεια
- ♦ τις υποθέσεις που ευρίσκονται ή ευρέθησαν ενώπιον της δικαιοσύνης ή που αποτελούν ή απετέλεσαν αντικείμενο δικαστικής έρευνας (περιλαμβανομένης και της πειθαρχικής έρευνας) ή που απετέλεσαν αντικείμενο προκαταρκτικής ανάκρισης
- ♦ το εμπορικό ή βιομηχανικό απόρρητο, συμπεριλαμβανομένης και της πνευματικής ιδιοκτησίας
- ♦ την εμπιστευτικότητα των προσωπικών δεδομένων και / ή των προσωπικών φακέλων
- ♦ στοιχεία που παρεσχέθησαν από τρίτους χωρίς να υπάρχει νομική δέσμευση γι' αυτό
- ♦ στοιχεία των οποίων η κοινοποίηση θα είχε μάλλον ως αντικείμενο την υποβάθμιση του περιβάλλοντος στο οποίο αναφέρονται

Αίτημα παροχής πληροφοριών μπορεί να απορριφθεί αν προϋποθέτει την κοινοποίηση στοιχείων ή εγγράφων ημιτελών ή εσωτερικών ανακοινώσεων ή όταν προδήλως το αίτημα είναι υπερβολικό ή διατυπώνεται κατά τρόπο πολύ γενικό. Ανεξάρτητα από τους λόγους, άρνηση κοινοποίησης των ζητούμενων πληροφοριών πρέπει να αιτιολογείται από τις δημόσιες αρχές.

Από την οδηγία προβλέπεται ένσταση δικαστικής ή διοικητικής φύσεως έναντι αρνητικής απόφασης, σύμφωνα με την εθνική έννομη τάξη στο θέμα.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να προσφέρονται στο κοινό γενικές πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος, με την περιοδική δημοσίευση εμπειριστατωμένων σχετικά εκθέσεων.

Σύμφωνα με τα άρθρο 8 της οδηγίας 90/313 τα κράτη μέλη τέσσερα έτη μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την πείρα που έχει αποκτηθεί. Βάσει της έκθεσης αυτής, η Επιτροπή υποβάλλει, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, δική της έκθεση συνοδευόμενη από τις τυχόν προτάσεις αναθεώρησης τις οποίες κρίνει σκόπιμες.

2.3 Πρόταση οδηγίας για την αναθεώρησης της οδηγίας 90/313ΕΟΚ

Η παρούσα πρόταση οδηγίας για την πρόσβαση στις περιβαλλοντικές πληροφορίες που θα αντικαταστήσει την οδηγία 90/313ΕΟΚ αποτελεί εφαρμογή του άρθρου 8 που καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει οποιαδήποτε πρόταση αναθεώρησης θεωρεί απαραίτητη βάσει της πείρας που έχει αποκτηθεί.

Η πείρα που αποκτήθηκε από τη μεταφορά της οδηγίας 90/313ΕΟΚ στις εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών αποδεικνύει ότι η οδηγία αποτέλεσε το έναυσμα για μία διαδικασία ανοίγματος σε ότι αφορά την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες που σχετίζονται με το περιβάλλον. Ο ρόλος της ήταν καταλυτικός και επέφερε αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες αρχές αντιμετωπίζουν τη διαδικασία διαφάνειας και ανοίγματος. Άτομα και οργανισμοί σε ολόκληρη την Κοινότητα χρησιμοποίησαν τις δυνατότητες που τους προσέφερε. Η ευκολότερη πρόσβαση εκ μέρους του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες συνέβαλε στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του έναντι των περιβαλλοντικών θεμάτων. Η διαδικασία ανοίγματος που ξεκίνησε με την οδηγία αυτή, θα πρέπει να διευρυνθεί και να συνεχιστεί περαιτέρω.

Ο στόχος της αναθεώρησης της οδηγίας 90/313ΕΟΚ είναι τριπλός:

- ❖ **κάλυψη των ελλείψεων που παρατηρήθηκαν κατά την εφαρμογή της οδηγίας 90/313ΕΟΚ**
- ❖ **προπαρασκευή ενόψει της κύρωσης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της Σύμβασης της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη των αποφάσεων και την προσφυγή στη δικαιοσύνη για θάματα περιβάλλοντος, μέσω της ευθυγράμμισης της πρότασης προς τις αντίστοιχες διατάξεις της ως άνω σύμβασης**

- ❖ προσαρμογή της οδηγίας 90/313ΕΟΚ στις εξελίξεις που έχουν παρατηρηθεί στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών με στόχο την εκπόνηση οδηγίας “δεύτερης γενεάς” που θα αντανakλά τις μεταβολές στον τρόπο με τον οποίο δημιουργούνται, συλλέγονται, αποθηκεύονται και διαβιβάζονται οι πληροφορίες

Κατά την εφαρμογή της οδηγίας κατέστη δυνατόν να εντοπιστούν συγκεκριμένες ανεπάρκειες. Η αναθεώρηση της οδηγίας έχει ως στόχο την άρση αυτών των ανεπαρειών, τη διευκρίνιση και περαιτέρω ενίσχυση των διατάξεων

Η πρόταση λαμβάνει υπόψη τα ευρήματα της έκθεσης σχετικά με την εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της οδηγίας, την οποία η Επιτροπή ενέκρινε. Η έκθεση αυτή βασίζεται:

- ✓ στις πληροφορίες που περιέχουν οι εκθέσεις των κρατών μελών οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή
- ✓ προτάσεις από μη κυβερνητικούς οργανισμούς
- ✓ παραπομπές σε δικαστικές αποφάσεις
- ✓ πληροφορίες που συγκέντρωσε η Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας στο πλαίσιο της επίβλεψης τήρησης της οδηγίας

Οι προσφυγές, οι αναφορές και οι κοινοβουλευτικές ερωτήσεις συνέβαλλαν στον καθορισμό και εντοπισμό των βασικών προβλημάτων, τα οποία αναφέρονται στα εξής:

- ♦ ορισμός των πληροφοριών που επιβάλλεται να κοινοποιούνται και των δημόσιων αρχών και άλλων οργανισμών που καλούνται να τις δημοσιοποιούν
- ♦ πρακτικές διαδικασίες για την ουσιαστική διάθεση των πληροφοριών
- ♦ παρεκκλίσεις από τις υποχρεώσεις εξασφάλισης πρόσβασης στις πληροφορίες
- ♦ δικαίωμα απάντησης
- ♦ ισχύουσα προθεσμία για την τήρηση των υποχρεώσεων

- ♦ υποχρέωση αιτιολογημένης αρνητικής απάντησης
- ♦ διαδικασία επανεξέτασης των αποφάσεων απόρριψης αιτήσεων χορήγησης πληροφοριών
- ♦ τέλη
- ♦ ενεργός παροχή πληροφοριών

Η πρόταση λαμβάνει υπόψη επίσης τις εξελίξεις στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών, όπως η συνεχώς αυξανόμενη χρήση ηλεκτρονικών μέσων για αποθήκευση και τη διάδοση των πληροφοριών. Αποσκοπεί στην προσαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όσον αφορά την αποκαλούμενη ηλεκτρονική επανάσταση στον τομέα της πρόσβασης του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες.

Λόγω των προτεινόμενων πολυάριθμων αναθεωρήσεων της οδηγίας 90/313ΕΟΚ και με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια, **θεωρήθηκε σκόπιμο να αντικατασταθεί η οδηγία αυτή αντί να τροποποιηθεί.** Με τον τρόπο αυτό θα καταλήξει στο ευρύτερο κοινό και στους ενδιαφερόμενους γενικότερα μία νομοθετική πράξη που θα διαθέτει σαφήνεια και συνοχή, αντί να αναθεωρηθεί σε συγκεκριμένα σημεία η υφιστάμενη οδηγία.

ΣΤΟΧΟΣ

Ο στόχος της πρότασης είναι διττός. Αφενός, αποσκοπεί στην εξασφάλιση του δικαιώματος της πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση που διατηρούνται ή προορίζονται για τις δημόσιες αρχές και στον καθορισμό των βασικών όρων και προϋποθέσεων για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, αφετέρου δε, στην εξασφάλιση ότι διατίθενται και διαδίδονται στο ευρύ κοινό παγίως ορισμένες περιβαλλοντικές πληροφορίες χρησιμοποιώντας ιδίως τις διαθέσιμες τεχνολογίες τηλεπικοινωνιών με την πληροφορική και την ηλεκτρονική τεχνολογία,

Σε αντίθεση προς την οδηγία 90/313ΕΟΚ που εξασφάλιζε απλά και μόνο την ελεύθερη πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση, κρίθηκε απαραίτητο να καθιερωθεί το δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική

πληροφόρηση. Η καθιέρωση ανάλογου δικαιώματος θα επιτρέψει στην κοινοτική νομοθεσία να ευθυγραμμιστεί προς την Σύμβαση του Aarhus.

Τέλος, στόχος της πρότασης επίσης αποτελεί να εξασφαλιστεί ότι διατίθενται και διαδίδονται στο ευρύ κοινό παγίως ορισμένες περιβαλλοντικές πληροφορίες. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η πρόταση αντανakλά δεόντως τις συντελούμενες αλλαγές στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών, τονίζεται ότι προς τούτο επιβάλλεται να χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμες τηλεπικοινωνιακές δυνατότητες της πληροφορικής και της ηλεκτρονικής τεχνολογίας.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Περιβαλλοντικές πληροφορίες

Παρά το γεγονός ότι η οδηγία 90/313ΕΟΚ περιείχε ήδη ευρύ ορισμό των περιβαλλοντικών πληροφοριών, από την πείρα προκύπτει ότι ο ορισμός αυτός θα πρέπει να καταστεί ευρύτερος και σαφέστερος ώστε να καλύψει ορισμένες κατηγορίες περιβαλλοντικών πληροφοριών που είχαν αποκλειστεί από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας λόγω της περιοριστικής ερμηνείας της.

Ως περιβαλλοντική πληροφορία νοείται οποιαδήποτε δεδομένο σε γραπτή, οπτική, ακουστική, ηλεκτρονική ή άλλη προσβάσιμη μορφή σχετικά με:

- ♦ **την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος**, όπως ο αέρας και η ατμόσφαιρα, το νερό, το έδαφος, το χώμα, τα τοπία και οι φυσικές τοποθεσίες, η βιοποικιλότητα και τα στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένων των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και η αλληλεπίδραση μεταξύ των στοιχείων αυτών
- ♦ **τις εκπομπές, τις απορρίψεις και άλλες εκλύσεις στο περιβάλλον**
- ♦ **τους παράγοντες όπως οι ουσίες η ενέργεια, ο θόρυβος, οι ακτινοβολίες** ή τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των ραδιενεργών αποβλήτων που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος που προαναφέρθηκαν
- ♦ **συγκεκριμένη παραπομπή στην υγεία και την ασφάλεια του ανθρώπου στο μέτρο που η τελευταία θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από την κατάσταση του περιβάλλοντος**. Το άρθρο 174της Συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι η προστασία της ανθρώπινης ζωής συγκαταλέγεται μεταξύ

των στόχων της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον και ως εκ τούτου κρίνεται σκόπιμο να αξιοποιηθεί η ευκαιρία της επανεξέτασης της οδηγίας προκειμένου να περιληφθεί στον ορισμό των περιβαλλοντικών πληροφοριών αυτό το σημαντικό στοιχείο της εν λόγω πολιτικής

- ♦ **αναλύσεις στη σχέση κόστους –οφέλους και άλλα στοιχεία οικονομικής ανάλυσης που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων και των μέτρων που επηρεάζουν όντως ή ενδεχομένως το περιβάλλον.** Κατά συνέπεια θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ορισμένες ασάφειες που εντοπίστηκαν κατά την διαδικασία της επανεξέτασης σε ότι αφορά τον τρόπο κατά τον οποίο εφαρμόζεται ο σημερινός ορισμός για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Δημόσιες αρχές

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ αφορά τις δημόσιες αρχές που είναι υπεύθυνες και διαθέτουν πληροφορίες σχετικές με το περιβάλλον. Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής καθορίζει ότι η οδηγία ισχύει επίσης για τους φορείς με δημόσιες αρμοδιότητες για το περιβάλλον και υπό τον έλεγχο των δημοσίων αρχών. Οι παραπάνω διατάξεις βασίζονται στην αρχή ότι η πρόσβαση του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από την εκχώρηση αρμοδιοτήτων των δημοσίων αρχών σε άλλους φορείς¹.

Ολοένα και περισσότερο, μέσω της ιδιωτικοποίησης και των νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών οι υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με το περιβάλλον και παραδοσιακά προσφέρονταν από τις δημόσιες αρχές, διατίθενται πλέον από φορείς οι οποίοι δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν τομείς όπως το φυσικό αέριο, η ηλεκτρική ενέργεια, το νερό ή οι μεταφορές. Το αποτέλεσμα είναι ότι σε ορισμένα από τα

¹ Από την πείρα προκύπτει ότι η ακριβής έννοια της έκφρασης με αρμοδιότητες για το περιβάλλον προκάλεσε συχνά παρανοήσεις. Περιοριστικές ερμηνείες της παραπάνω διατύπωσης οδήγησαν στην εξαίρεση ορισμένων φορέων από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας επειδή δεν είχαν αρμοδιότητες για το περιβάλλον αλλά και για άλλα θέματα όπως οι μεταφορές και η ενέργεια. Κατά συνέπεια διατυπώθηκε ο ισχυρισμός ότι οι πληροφορίες που διαθέτουν οι φορείς αυτοί δεν καλύπτονται από την οδηγία. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που προέκυψαν από ανάλογες καταστάσεις κρίθηκε σκόπιμο σε ότι αφορά την κυβέρνηση και τη δημόσια διοίκηση, να εξαιρεθεί από την προτεινόμενη νέα οδηγία η έκφραση με αρμοδιότητες για το περιβάλλον.

κράτη μέλη ανάλογες υπηρεσίες εξακολουθούν να παρέχονται από τις δημόσιες διοικήσεις ή τις δημόσιες επιχειρήσεις ενώ σε άλλα παρέχονται από φορείς που ανήκουν πλέον στον ιδιωτικό τομέα. Οι φορείς αυτοί δεν καλύπτονται από τον ορισμό της δημόσιας αρχής που περιείχε η οδηγία 90/313ΕΟΚ .

Εντούτοις οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι ως επί το πλείστον οι ίδιες όπως είναι και οι πληροφορίες για το περιβάλλον που διαθέτουν οι φορείς που παρέχουν τις πληροφορίες ανεξάρτητα του κατά πόσον είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί. Εφόσον δεν υπάρχουν διατάξεις οι οποίες να υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επικύρωση της σύμβασης του Aarhus. Το κοινό σε ορισμένα κράτη μέλη θα διαθέτει δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση ενώ το κοινό σε άλλα κράτη μέλη δε θα διαθέτει ανάλογο δικαίωμα. Επιπλέον ακόμη και εντός ενός κράτους μέλους οι υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος μπορεί να παρέχονται από δημόσια αρχή σε ένα μέρος της επικράτειας του κράτους και από ιδιωτική αρχή σε άλλο μέρος της επικράτειας αυτού. Ως εκ τούτου υπό την έννοια της περιβαλλοντικής προστασίας κρίνεται ανεπιθύμητο να παρατηρούνται ανάλογες ασυμβατότητες μεταξύ ή εντός κρατών μελών αποκλειστικά και μόνο λόγω της αναδιοργάνωσης του τρόπου με τον οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες αυτές. **Κρίνεται απαραίτητο να θεσπιστούν διατάξεις που να εξασφαλίζουν ότι οι φορείς που ανήκουν πλέον στον ιδιωτικό τομέα προσφέρουν πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση ανάλογη προς την πρόσβαση που προσφέρουν οι δημόσιες αρχές που παρέχουν παρεμφερείς υπηρεσίες.**

Ως εκ τούτου η πρόταση περιλαμβάνει στον ορισμό των δημοσίων αρχών:

- ♦ την κυβέρνηση ή άλλη δημόσια διοίκηση σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο
- ♦ οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί καθήκοντα δημόσιας διοίκησης ή παρέχει δημόσιες υπηρεσίες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το περιβάλλον, υπό τον έλεγχο φορέα ή προσώπου

- ♦ **οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο εξουσιοδοτημένο νομοθετικά ή κατόπιν ρυθμίσεων με άλλες δημόσιες αρχές να παρέχουν γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν το περιβάλλον.**

Ο ορισμός της δημόσιας αρχής δεν ισχύει για φορείς που ενεργούν υπό δικαστική ή νομοθετική ιδιότητα.

Σε πολλές περιπτώσεις προκύπτει από την πείρα ότι οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που δικαιούνται να διατηρούν οι δημόσιες αρχές για λογαριασμό τους στην πράξη διατηρούνται εξ ονόματος τους από άλλους φορείς. Το κοινό ενδέχεται να ζητήσει την πρόσβαση σε ανάλογες πληροφορίες. Οι δημόσιες αρχές δεν πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αρνούνται πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές αποκλειστικά και μόνο επειδή δεν βρίσκονται στην άμεση κατοχή τους. Η πρόταση εξασφαλίζει ότι εφόσον ανάλογες πληροφορίες υφίστανται και διατηρούνται για τη δημόσια αρχή από άλλο άτομο ή φορέα βάσει σχετικών ρυθμίσεων οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να διατίθενται ως συνήθως από τη δημόσια αρχή.

Πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση κατόπιν αίτησης

Δυνάμει της οδηγίας 90/313ΕΟΚ, οι δημόσιες αρχές καλούνται να διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατόπιν αιτήματός τους και δίχως το πρόσωπο αυτό να έχει την υποχρέωση να επικαλεστεί οποιοδήποτε συμφέρον σχετικά. Η ιδέα πίσω από την διάταξη αυτή είναι ότι ο αιτών δεν έχει την υποχρέωση να εξηγήσει στις δημόσιες αρχές το λόγο για τον οποίο ενδιαφέρεται για τις συγκεκριμένες πληροφορίες.

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. **Ο παράγων χρόνος αποτελεί προφανώς καθοριστικής σημασίας στοιχείο του συστήματος προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των υποχρεώσεων που επιωρίζονται οι δημόσιες αρχές.** Εάν η οδηγία ερμηνευτεί κατά τρόπο που να σημαίνει ότι η δημόσια αρχή έχει απλώς και μόνο την υποχρέωση να τηρεί τη θεσπιζόμενη προθεσμία υποσχόμενη απλώς ότι θα παράσχει κάποια στιγμή τις πληροφορίες, το σύστημα δεν θα ήταν πλήρες. Όσοι υποβάλλουν

αιτήσεις δεν θα είχαν καμιά νομική βεβαιότητα για το κατά πόσο τελικά θα λάμβαναν τις αιτηθείσες πληροφορίες. Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις θεωρήθηκε σκόπιμο να αντιμετωπιστεί η ασάφεια της διάταξης αυτής. Ως εκ τούτου η πρόταση αντικαθιστά το ρήμα “απαντώ” με την έκφραση “διαθέτω” που εξυπηρετεί καλύτερα το πνεύμα της οδηγίας. Η τροπολογία αυτή ευθυγραμμίζεται προς τις διατάξεις της σύμβασης Aarhus.

Κατά συνέπεια η ενδεχόμενη επιτυχία του συστήματος, που περιγράφει η παρούσα πρόταση, στηρίζεται στην πρόσβαση εντός ευλόγων χρονικών διαστημάτων στις περιβαλλοντικές πληροφορίες που αιτούνται. Βάσει των όρων της πρότασης:

- ♦ **οι δημόσιες αρχές καλούνται να παρέχουν τις αιτούμενες πληροφορίες το ταχύτερο δυνατό και το αργότερο, εντός ενός μηνός αντί δύο μηνών που προέβλεπε η οδηγία 90/313ΕΟΚ.**

Επιβάλλεται ωστόσο να αναγνωριστεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι επαναστατικές αλλαγές που έλαβαν χώρα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι πληροφορίες αποθηκεύονται και διαβιβάζονται αναμένεται να επιτρέψουν στις δημόσιες αρχές να ανταποκριθούν σε ακόμη συντομότερες προθεσμίες – ενδεχομένως μάλιστα για ορισμένες περιπτώσεις και κατά την παραλαβή της σχετικής αίτησης.

- ♦ **για τις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες ο όγκος και η πολυπλοκότητα των πληροφοριών που αιτούνται ενδέχεται να καθιστούν αδύνατη την παροχή τους εκ μέρους των δημοσίων αρχών στον αιτούντα εντός της προθεσμίας του ενός μηνός, η πρόταση προβλέπει τη δυνατότητα παράτασης της σχετικής προθεσμίας κατά έναν επιπλέον μήνα.**

Ο αιτών θα πρέπει να πληροφορείται το ταχύτερο δυνατόν για οιαδήποτε ανάλογη παράταση καθώς και τους λόγους που συνηγορούν υπέρ αυτής.

Σε περιπτώσεις που ο αιτών αναφέρει ότι ζητά τις πληροφορίες για συγκεκριμένο σκοπό, η δημόσια αρχή θα πρέπει να καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να διατεθούν οι πληροφορίες αυτές εντός της χρονικής περιόδου που είναι απαραίτητη προκειμένου να ικανοποιηθεί το αίτημα του αιτούντος και να διευκολυνθεί η πραγμάτωση των στόχων του αιτούντος.

Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί συγκεκριμένο παράδειγμα κατάστασης ανάλογης προς την αναφερόμενη στην προηγούμενη παράγραφο. Κάποιος από τους αιτούντες ενδέχεται να επιδιώκει πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες προκειμένου να τη χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, πχ ανάλογης προς αυτήν που ορίζει το Συμβούλιο στην οδηγία 85/557ΕΟΚ της 27^{ης} Ιουνίου 1985 σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/11 εκ της 3^{ης} Μαρτίου 1997 ή από την οδηγία 96/61ΕΚ του Συμβουλίου της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1996 σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν τις προθεσμίες εντός των οποίων το κοινό καλείται να διατυπώσει σχόλια.

Επιβάλλεται καταρχήν να σημειωθεί ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η ουσιαστική και αποτελεσματική συμμετοχή του κοινού, οι οδηγίες αυτές ορίζουν κατάλογο ελαχίστων πληροφοριών σχετικά με το έργο ή τη δραστηριότητα που αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας διαβούλευσης που θα πρέπει να είναι διαθέσιμη για το κοινό. Το κοινό ενδέχεται επίσης να ζητήσει συμπληρωματικές περιβαλλοντικές πληροφορίες σχετικά με το έργο ή μη δραστηριότητα βάσει των διατάξεων της οδηγίας 90/313ΕΟΚ. Η προθεσμία ενός μηνός εντός της οποίας οι δημόσιες αρχές έχουν την υποχρέωση να παρέχουν τις αιτούμενες περιβαλλοντικές πληροφορίες, ενδέχεται να σημαίνει ότι η πληροφορία δεν θα είναι πλέον χρήσιμη όταν παραληφθεί εκ μέρους του αιτούντος για να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης.

Η πρόταση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής προβλέποντας αφενός τη δυνατότητα για τον αιτούντα, εφόσον το επιθυμεί, να αναφέρει τον λόγο για τον οποίο ζητά τις συγκεκριμένες περιβαλλοντικές πληροφορίες και αφετέρου υποχρεώνοντας τις δημόσιες αρχές να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να παρέχουν ανάλογες πληροφορίες εντός της προθεσμίας που είναι απαραίτητη προκειμένου ο αιτών να πραγματοποιήσει το στόχο που αναφέρει.

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ δεν περιείχε διατάξεις σχετικά με τη μορφή ή το μορφότυπο με τα οποία θα πρέπει να διατίθενται οι πληροφορίες αυτές. Βάσει αυτής της πρότασης, **εφόσον ο αιτών ζητεί, οι δημόσιες αρχές είναι**

υποχρεωμένες να διαθέτουν περιβαλλοντικές πληροφορίες στη μορφή ή το μορφότυπο με τα οποία ζητήθηκαν, συμπεριλαμβανομένης και αυτής των αντιγράφων. Η υποχρέωση αυτή ισχύει εκτός των περιπτώσεων κατά τις οποίες οι πληροφορίες:

- ♦ είναι ήδη δημοσιοποιημένες σε άλλη μορφή ή μορφότυπο που εξασφαλίζουν εύκολη πρόσβαση εκ μέρους του αιτούντος
- ♦ κρίνεται εύλογο για τις δημόσιες αρχές να διαθέσουν τις πληροφορίες αυτές σε άλλη μορφή ή μορφότυπο, και καλείται να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους οι πληροφορίες αυτές δεν διατίθενται στη συγκεκριμένη μορφή ή το μορφότυπο

Με βάση τα παραπάνω οι δημόσιες αρχές καταβάλουν εύλογες προσπάθειες ώστε οι περιβαλλοντικές πληροφορίες που κατέχουν οι ίδιες ή που κατέχουν άλλοι για λογαριασμό τους να διατίθενται σε μορφή ή μορφότυπο που επιτρέπουν την εύκολη αναπαραγωγή και πρόσβαση μέσω τηλεπικοινωνιακών δικτύων πληροφορικής ή με άλλα ηλεκτρονικά μέσα.

Οι λόγοι για τους οποίους απορρίπτεται παρόμοιο αίτημα αναφέρονται στον αιτούντα εντός της προθεσμίας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν τις πρακτικές λεπτομέρειες βάσει των οποίων διατίθενται αποτελεσματικά οι περιβαλλοντικές πληροφορίες. Οι πρακτικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- ♦ τον ορισμό υπεύθυνων ενημέρωσης
- ♦ την καθιέρωση και διατήρηση εγκαταστάσεων για την εξέταση των αιτούμενων πληροφοριών, προσβάσιμων από το κοινό καταλόγων δημόσιων αρχών και μητρώων ή καταλόγων περιβαλλοντικών πληροφοριών που διατηρούν οι αρχές αυτές

Εξαιρέσεις

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ καθορίζει την γενική αρχή της πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. Ωστόσο προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία ορισμένων εύλογων συμφερόντων, ήταν απαραίτητο να συμπεριληφθούν διατάξεις για την εξαίρεση ορισμένων πληροφοριών. **Οι**

εξαιρέσεις αυτές πρέπει να είναι πολύ αυστηρές προκειμένου να μην εξασθενίσουν την γενική αρχή της πρόσβασης και να εξασφαλίζουν ότι η οδηγία όντως ανταποκρίνεται κατά την πρακτική εφαρμογή της στους στόχους της.

Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να απορρίψουν αίτηση πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση εφόσον:

- ♦ οι αιτούμενες πληροφορίες δεν διατηρούνται από ή για λογαριασμό της δημόσιας αρχής στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, εφόσον η δημόσια αρχή θεωρεί ότι οι πληροφορίες αυτές ενδέχεται να τηρούνται από ή για λογαριασμό άλλης δημόσιας αρχής, φροντίζει ώστε να διαβιβαστεί το ταχύτερο δυνατόν η αίτηση στη σχετική αρχή και ενημερώνει δεόντως τον αιτούντα
- ♦ η αίτηση είναι προφανώς παράλογη ή υπερβολικά αόριστη. Επιπλέον στις περιπτώσεις αυτές εμπίπτουν αιτήματα τα οποία θα είχαν ως αποτέλεσμα να επιβαρυνθεί η δημόσια αρχή με δυσανάλογες δαπάνες ή προσπάθειες ή θα παρενέβαιναν ουσιαστικά στην κανονιστική διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων της. Οι αρχές θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να αρνούνται την πρόσβαση σε ανάλογες περιπτώσεις προκειμένου να εξασφαλίζουν την ορθή λειτουργία τους
- ♦ η αίτηση αφορά έγγραφα που δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί ή εσωτερικές επικοινωνίες. Σ' αυτές τις περιπτώσεις επιβάλλεται να λαμβάνεται υπόψη το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετείται από την διάθεση των πληροφοριών αυτών

Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να απορρίψουν αίτηση πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση εφόσον η διάθεση πληροφοριών θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά:

- ♦ τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των διαβουλεύσεων των δημόσιων αρχών
- ♦ τις διεθνείς σχέσεις, τη δημόσια ασφάλεια και την εθνική άμυνα

- ♦ **τη διεκπεραίωση δικαστικών υποθέσεων, το δικαίωμα κάθε προσώπου για χρηστή δίκη ή τη δυνατότητα της δημόσιας αρχής να διεξάγει έρευνα ποινικού ή πειθαρχικού χαρακτήρα**
- ♦ **τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών** για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η νομοθεσία προβλέπει ανάλογη εμπιστευτικότητα προκειμένου να προστατευθεί θεμιτό οικονομικό συμφέρον. Τα κράτη μέλη μπορούν να απορρίπτουν αιτήσεις που αφορούν πληροφορίες σχετικά με τις εκπομπές, τις αποθέσεις ή άλλες εκχύσεις στο περιβάλλον και οποίες αποτελούν αντικείμενο των διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας
- ♦ **τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας**
- ♦ **την προστασία ατόμων όσον αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων** σύμφωνα με την οδηγία 95/46ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24 Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών
- ♦ **τα συμφέροντα οπουδήποτε προσώπου που έχει διαθέσει τις αιτούμενες πληροφορίες οικειοθελώς εκτός των περιπτώσεων ως προς τις οποίες το συγκεκριμένο πρόσωπο έχει συναινέσει στην διάθεση των εν λόγω πληροφοριών**
- ♦ **το περιβάλλον στο οποίο αφορούν οι ως άνω πληροφορίες**

Η πρόταση καθιέρωσε επίσης την υποχρέωση να σταθμίζεται το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετείται με την δημοσιοποίηση των πληροφοριών συγκριτικά προς τα επιμέρους συμφέροντα που εξυπηρετούνται από τη μη δημοσιοποίηση των πληροφοριών αυτών για κάθε περίπτωση. Η πρόσβαση στις ζητούμενες πληροφορίες επιβάλλεται να επιτρέπεται εφόσον, αφού αποτιμηθούν συγκριτικά τα διακυβευόμενα συμφέροντα, διαπιστώνεται ότι το γενικό δημόσιο συμφέρον είναι σημαντικότερο του συμφέροντος του οποίου επιδιώκεται η προστασία με την μη αποκάλυψη των πληροφοριών. Ωστόσο η πρόταση ορίζει ρητά ότι στο πλαίσιο της τα κράτη μέλη καλούνται να μεριμνήσουν προκειμένου να τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας 95/46ΕΟΚ .

Άρνηση διάθεσης, συνολικά ή εν μέρει των αιτούμενων πληροφοριών θα πρέπει να κοινοποιείται στον αιτούντα εγγράφως εντός της προθεσμίας.

Τέλη

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να ζητούν την καταβολή τέλους για την παροχή των πληροφοριών αυτών, αλλά απαιτεί παράλληλα το τέλος αυτό να μην είναι υπερβολικό.

Η πρόταση για την αντικατάσταση της οδηγίας περιλαμβάνει ανάλογη διάταξη. Ωστόσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ορισμένες ασάφειες σχετικά με το ύψος του τέλους, η πρόταση υποχρεώνει τις δημόσιες αρχές να δημοσιοποιούν και να διαθέτουν στους αιτούντες πίνακα των αιτούμενων τελών. Επιπλέον απαιτεί από αυτές να δημοσιοποιούν και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις για την επιβολή ή την άρση τέλους, επιτρέποντας σε αυτές σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, να ορίσουν τις λεπτομερείς πρακτικές ρυθμίσεις εφαρμογής της ως άνω διάταξης. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι δημόσιες αρχές δεν έχουν το δικαίωμα να επιβαρύνουν οικονομικά τους αιτούντες σε περιπτώσεις για τις οποίες αρνήθηκαν να διαθέσουν πληροφορίες.

Τέλος εξασφαλίζεται η δωρεάν πρόσβαση σε οποιοδήποτε δημόσιο αρχείο ή καταλόγους πληροφοριών.

Πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Το δικαίωμα της πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση δεν θα ήταν πλήρες εάν οι αιτούντες δεν διέθεταν μέσα προσφυγής κατά των πράξεων ή των παραλείψεων των δημόσιων αρχών για το θέμα αυτό.

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ στο Άρθρο 4 προέβλεπε ότι “οποιοσδήποτε θεωρεί ότι το αίτημά του για χορήγηση πληροφοριών απορρίφθηκε ή αγνοήθηκε αδικαιολόγητα ή ότι έλαβε ανεπαρκή απάντηση από μια δημόσια αρχή, δύναται να ζητά διοικητική ή δικαστική αναθεώρηση της απόφασης σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία” .

Η πρόταση προβλέπει:

- ♦ τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ώστε ο αιτών εάν θεωρεί ότι το αίτημά του για πληροφορίες αγνοήθηκε, απορρίφθηκε αδικαιολόγητα ή απαντήθηκε μερικώς ή δεν αντιμετωπίστηκε σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας μπορεί να ασκήσει προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου ή άλλον φορέα που προβλέπεται νομοθετικά για την αναθεώρηση, έλεγχο νομιμότητας των πράξεων ή των παραλήψεων της αντίστοιχης δημόσιας αρχής.
- ♦ πέρα από τη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας ενώπιον δικαστηρίου ή αρχής τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι ο αιτών διαθέτει πρόσβαση και σε άλλη διαδικασία, με την οποία παρέχεται η δυνατότητα επανεξέτασης των πεπραγμένων ή των παραλήψεων της αντίστοιχης δημόσιας αρχής από την αρχή αυτή ή σε διαδικασία διοικητικής αναθεώρησης από άλλον φορέα
- ♦ τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η δημόσια αρχή στην οποία υποβλήθηκε το αίτημα περιβαλλοντικής πληροφόρησης λαμβάνει μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διαδικασίες.

Δημοσιοποίηση περιβαλλοντικών πληροφοριών

Η οδηγία 90/313/ΕΟΚ αφορούσε την “παθητική παροχή πληροφοριών” δηλαδή την διάθεση πληροφοριών εκ μέρους της δημόσιας αρχής κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης. Η οδηγία περιείχε μόνο μία σύντομη διάταξη σχετικά με την “ενεργητική παροχή πληροφοριών” δηλαδή τις πληροφορίες που καλούνται να διαθέσουν στο κοινό οι δημόσιες αρχές στο πλαίσιο των συνηθισμένων δραστηριοτήτων τους. Υπό τους όρους της διάταξης αυτής όλα τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στο κοινό γενικές πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος με μέσα όπως οι δημοσιεύσεις περιοδικών εκθέσεων.

Η μεγαλύτερη πρόσβαση του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες συμβάλει στην κλιμάκωση της ευαισθητοποίησης του κοινού έναντι των περιβαλλοντικών θεμάτων . Αυτό συνεπάγεται βελτίωση της

προστασίας του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια θα πρέπει να δοθεί περαιτέρω ώθηση στην ενεργητική διάδοση των περιβαλλοντικών πληροφοριών που διατηρούνται από τις αρχές αυτές. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται να χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμες τηλεπικοινωνίες με τη βοήθεια της πληροφορικής και ηλεκτρονικής τεχνολογίας.

Προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρούμενες εξελίξεις στην αποκαλούμενη “κοινωνία των πληροφοριών, οι δημόσιες αρχές υποχρεούνται να καταβάλουν εύλογες προσπάθειες ώστε να διατηρούνται περιβαλλοντικές πληροφορίες σε μορφή ή μορφότυπο που να προσφέρεται για άμεση αναπαραγωγή και πρόσβαση από τηλεπικοινωνιακά δίκτυα της πληροφορικής όπως το Διαδίκτυο. Εφόσον οι δημόσιες αρχές χρησιμοποιήσουν περισσότερο τα νέα μέσα επικοινωνιών, όπως το Διαδίκτυο, αναμένεται να παρατηρηθεί μείωση των αιτήσεων για περιβαλλοντικές πληροφορίες, δεδομένου ότι θα εξασφαλίζεται στο κοινό η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στις εν λόγω πληροφορίες. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι ανάλογη ενεργητική συμπεριφορά συμβάλλει στην μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού σε ότι αφορά τα θέματα περιβάλλοντος.

Οι πληροφορίες που διατίθενται και δημοσιοποιούνται εκ μέρους των δημοσίων αρχών περιλαμβάνουν:

- ♦ **τα κείμενα των διεθνών συνθηκών, συμβάσεων ή συμφωνιών καθώς και τα κείμενα της κοινοτικής, εθνικής, περιφερειακής και τοπικής νομοθεσίας που αφορούν στο περιβάλλον ή αναφέρονται σ’ αυτό**
- ♦ **τις πολιτικές, τα σχέδια και τα προγράμματα που συνδέονται με το περιβάλλον**
- ♦ **τις εκθέσεις για την κατάσταση του περιβάλλοντος**
- ♦ **τα δεδομένα που προκύπτουν από τον έλεγχο δραστηριοτήτων που επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν το περιβάλλον**

Με την επιφύλαξη της τήρησης οποιωνδήποτε υποχρεώσεων που επιβάλλει ήδη η κοινοτική νομοθεσία για την υποβολή εκθέσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι δημόσιες αρχές να

δημοσιεύουν σε τακτά χρονικά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν την τετραετία εθνικές, περιφερειακές, τοπικές εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις πιέσεις που υφίσταται.

Επίσης τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι σε περίπτωση άμεσης απειλής της ανθρώπινης ζωής ή του περιβάλλοντος λόγω ανθρωπίνων δραστηριοτήτων ή φυσικών αιτιών, δημοσιοποιούνται όλες οι πληροφορίες που διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές ή άλλοι για λογαριασμό τους και οι οποίες θα ήταν δυνατό να επιτρέψουν στο κοινό που ενδέχεται να υποστεί ζημιές, να λάβει μέτρα για την πρόληψη ή τον περιορισμό των επιπτώσεων από τους παραπάνω κινδύνους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν στο μέτρο του δυνατού ότι τα στοιχεία τα οποία διατίθενται, διαδίδονται ή δημοσιεύονται είναι σαφή και κατανοητά. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό προκειμένου το κοινό να μπορεί να κατανοήσει το περιεχόμενο των διαδιδόμενων στοιχείων παρόλο που αναγνωρίζεται ότι ορισμένες πληροφορίες ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα τεχνικού χαρακτήρα.

Διαδικασία αναθεώρησης

Η οδηγία 90/313ΕΟΚ προέβλεπε διαδικασία αξιολόγησης και αναθεώρησης, με βάση την αποκτούμενη πείρα κατά την πρακτική εφαρμογή της οδηγίας τέσσερα χρόνια μετά από την τελευταία ημερομηνία μεταφοράς των διατάξεων της στο εθνικό δίκαιο.

Η πρόταση περιλαμβάνει ανάλογη διάταξη η οποία θα επιτρέψει την επανεξέτασή της οδηγίας πέντε χρόνια μετά από την τελευταία ημερομηνία μεταφοράς της προτεινόμενης οδηγίας.

3. ΔΙΚΤΥΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

3.1 Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος

Το Δεκέμβριο του 1988, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε την «δήλωση Rhodes» με την οποία ζητούσε από τα ευρωπαϊκά κέντρα χάραξης πολιτικής να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες στον τομέα του περιβάλλοντος, μια έκκληση που υποστηρίχθηκε με σθένος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο τότε πρόεδρος της Επιτροπής Ζακ Ντελόρ, ανταποκρίθηκε δεσμευμένος για τη δημιουργία ενός δικτύου περιβαλλοντικής παρακολούθησης και ελέγχου. Τον Ιούνιο του 1990, το Συμβούλιο Υπουργών εξέδωσε τον κανονισμό ο οποίος αποτελεί τη νομική βάση του Οργανισμού (κανονισμός αριθ. 1210/90/ΕΟΚ). Τέλος τον Οκτώβριο του 1993, ελήφθη η απόφαση με την οποία η έδρα του ΕΟΠ ορίσθηκε στην πρωτεύουσα της Δανίας, την Κοπεγχάγη.

Μετά την απόφαση για την ίδρυση του ΕΟΠ, μία επιχειρησιακή ομάδα (task force) εντός της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προετοίμασε το έδαφος για τον Οργανισμό για τα τέσσερα χρόνια που ακολούθησαν. Μία από τις εργασίες της ομάδας αυτής ήταν η παρακολούθηση των προγραμμάτων Corine σχετικά με την περιβαλλοντική πληροφόρηση που είχαν εγκαινιασθεί το 1985. Ένα άλλο σημαντικό έργο ήταν η προετοιμασία αυτού που επρόκειτο να αποτελέσει την πρώτη πανευρωπαϊκή έκθεση του Οργανισμού για την κατάσταση του περιβάλλοντος, της έκθεσης με τίτλο «Το περιβάλλον στην Ευρώπη – Η αξιολόγηση του Dobris».

Με την δημιουργία του Οργανισμού, η επιχειρησιακή ομάδα διαλύθηκε και με ένα βασικό προσωπικό 6 ατόμων, ο Οργανισμός άρχισε να λειτουργεί στην Κοπεγχάγη. Η συγκρότηση του συνεχίστηκε στα χρόνια που ακολούθησαν και το 1999, ο ΕΟΠ διαθέτει προσωπικό 70 ατόμων και προϋπολογισμό 18,1 εκ. EUR.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) ιδρύθηκε με σκοπό να συντονίσει, να διασταυρώσει και να καταστήσει ικανές για στρατηγική χρήση πληροφορίες σχετικές με την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη.

Ο Οργανισμός έχει ως αποστολή να εξασφαλίσει την παροχή αντικειμενικών, αξιόπιστων και ολοκληρωμένων πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι τα μέλη του θα είναι σε θέση να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος τους, να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων και θα μπορούν να πληροφορηθούν επαρκώς το κοινό για την κατάσταση του περιβάλλοντος.

Ο Οργανισμός είναι σε θέση να εκπληρώσει το έργο του χάρη στις δυνατότητες που προσφέρει το EIONET, το Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφοριών και παρατηρήσεων, ένα δίκτυο περιβαλλοντικών φορέων και οργανισμών που αναπτύσσουν δράση στις χώρες μέλη. Οι δραστηριότητες του ΕΟΠ προϋποθέτουν επίσης συνεργασία με άλλες περιβαλλοντικές υπηρεσίες και οργανώσεις. Με άλλα λόγια ο ΕΟΠ βασίζεται στο έργο υπαρχόντων φορέων, συνεργάζεται με αυτούς, συντονίζει το έργο τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο και με τον τρόπο αυτό αποτρέπει την αλληλοεπικάλυψη των εργασιών κατά τη συλλογή των δεδομένων, τις αναλύσεις και την εκπόνηση εκθέσεων στον τομέα του περιβάλλοντος.

Ο ΕΟΠ δεν επιδιώκει να αντικαταστήσει τις υπάρχουσες δομές, αλλά αντιθέτως επιχειρεί να συνδυάσει, σε συμβατές μορφές, τα καλύτερα υπάρχοντα δεδομένα που αφορούν το περιβάλλον και προέρχονται από τις μεμονωμένες χώρες. Τα αποτελέσματα διαδίδονται και διατίθενται στους φορείς της ΕΕ, τις κυβερνήσεις, την επιχειρηματική κοινότητα, τους ακαδημαϊκούς χώρους, τις ΜΚΟ και το ευρύ κοινό.

Επιτυχής περιβαλλοντική πολιτική και περιβαλλοντική διαχείριση δεν σημαίνει αντιμετώπιση περιστασιακών καταστροφών, αντίθετα σκοπός της είναι ο εντοπισμός, η ανάλυση και η λήψη μέτρων αντίδρασης στις αργές και

λανθάνουσες τάσεις, οι οποίες ενδέχεται να δημιουργήσουν προβλήματα στο μέλλον. Ο ΕΟΠ διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο για την πρόβλεψη των αλλαγών, παροτρύνοντας και υποστηρίζοντας την Ευρώπη να εξοπλιστεί κατάλληλα για την αντιμετώπισή τους.

Γεωγραφικά οι στόχοι του Οργανισμού δεν περιορίζονται στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά είναι ανοιχτός και σε άλλες χώρες που ενδιαφέρονται για το περιβάλλον, που συμμερίζονται τους στόχους του και είναι σε θέση να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες του Ο Οργανισμός, διαθέτει 29 χώρες μέλη. Μέλη του είναι τα 15 κράτη μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία, η Νορβηγία και το Λιχτενστάιν, που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), καθώς επίσης 11 από τις 13 χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της περιοχής της Μεσογείου, οι οποίες επιδιώκουν να προσχωρήσουν στην ΕΕ (Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακική Δημοκρατία). **Ο ΕΟΠ αποτελεί τον πρώτο οργανισμό της ΕΕ ο οποίος θα δεχθεί ως μέλη στους κόλπους του τις υπό ένταξη χώρες².** Προβλέπεται ότι οι δύο χώρες που απομένουν θα επικυρώσουν τις συμφωνίες προσχώρησης εντός των προσεχών μηνών και κατά συνέπεια ο Οργανισμός θα αυξήσει τον αριθμό των μελών του σε 31 χώρες. Επίσης συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Ελβετίας.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) εξελίσσεται σταδιακά σαν μια ανεξάρτητη πηγή με τις καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες για το περιβάλλον στην Ευρώπη. Τα προγράμματα (ετήσια και πολυετή) είναι τα κυριότερα εργαλεία του Οργανισμού για την απόκτηση αυτής της ανεξαρτησίας, μαζί με τη στρατηγική πληροφόρησης του, την καθοδήγηση από την επιστημονική επιτροπή και την πολιτική ατζέντα από το ευρωπαϊκό

² Ο ΕΟΠ είναι το πρώτο όργανο της ΕΕ που προχώρησε στη διεύρυνση, παρέχοντας απτή απόδειξη στις υποψήφιες χώρες ότι η διεύρυνση είναι πραγματικότητα. Η διεύρυνση του ΕΟΠ, κατά συνέπεια, παρουσιάζει μία σπουδαιότητα και πέραν του περιβαλλοντικού τομέα. Η διεύρυνση θα δώσει νέες προοπτικές στις εργασίες του ΕΟΠ τα επόμενα χρόνια. Θα μεγαλώσει την πανευρωπαϊκή διάσταση του ΕΟΠ τα επόμενα χρόνια (αύξηση ως προς την έκταση κατά 50% και αύξηση ως προς τον πληθυσμό κατά 45%), και θα βοηθήσει τον ΕΟΠ να ανταποκριθεί στα διαφορετικά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των νέων γεωγραφικών περιοχών που καλύπτει και στις περιβαλλοντικές προτεραιότητες των καινούργιων μελών. Θέματα όπως η πίεση νερού, η διασυννοριακή ατμοσφαιρική ρύπανση καθώς και δάση και βιοποικιλότητα, αν και ήδη περιλαμβάνονται στις εργασίες του Οργανισμού, θα αποκτήσουν μεγαλύτερη σπουδαιότητα στο μέλλον.

ινστιτούτο και τα κράτη μέλη. Για την προετοιμασία των ετήσιων προγραμμάτων του Οργανισμού, απαιτείται γνώση του περιβαλλοντικού σχεδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών, ώστε να αναπτυχθούν εγκαίρως αντίστοιχες προτάσεις για πολιτική δράση. Είναι όμως επίσης σημαντικό να καθιερωθεί ένα σχέδιο δράσης του ΕΟΠ, το οποίο θα περιλαμβάνει προειδοποιήσεις π.χ. αναγνώριση περιβαλλοντικών προβλημάτων τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην πολιτική ατζέντα, ώστε να υπάρχει η κατάλληλη προετοιμασία για μελλοντικές πολιτικές πρωτοβουλίες. Επιπλέον ο ΕΟΠ θα παρέχει μια σφαιρική και ολοκληρωμένη εικόνα της περιβαλλοντικής κατάστασης και των τάσεων στην Ευρώπη για αξιοποίηση από τους φορείς αλλά και το κοινό γενικότερα.

Τα **κύρια καθήκοντα του Οργανισμού** καλύπτουν τους εξής τρεις βασικούς τομείς:

Δικτύωση

Στόχος αποτελεί η ανάπτυξη και διασύνδεση των μέσων για τη συλλογή και την επεξεργασία περιβαλλοντικών δεδομένων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό περιλαμβάνει και την καθιέρωση και ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δικτύου πληροφοριών και παρατηρήσεων σχετικά με το περιβάλλον, του EIONET, καθώς και τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και προγράμματα.

Παρακολούθηση και σύνταξη εκθέσεων

Μια σημαντική δραστηριότητα του ΕΟΠ είναι η παροχή αξιόπιστης, συνεκτικής, απλής και οικονομικής παρακολούθησης στο σύστημα εκπόνησης εκθέσεων σχετικά με το περιβάλλον. Με αυτήν επιδιώκεται η παροχή εγκαίρων συγκρίσιμων, εναρμονισμένων δεδομένων και ολοκληρωμένων περιβαλλοντικών εκτιμήσεων.

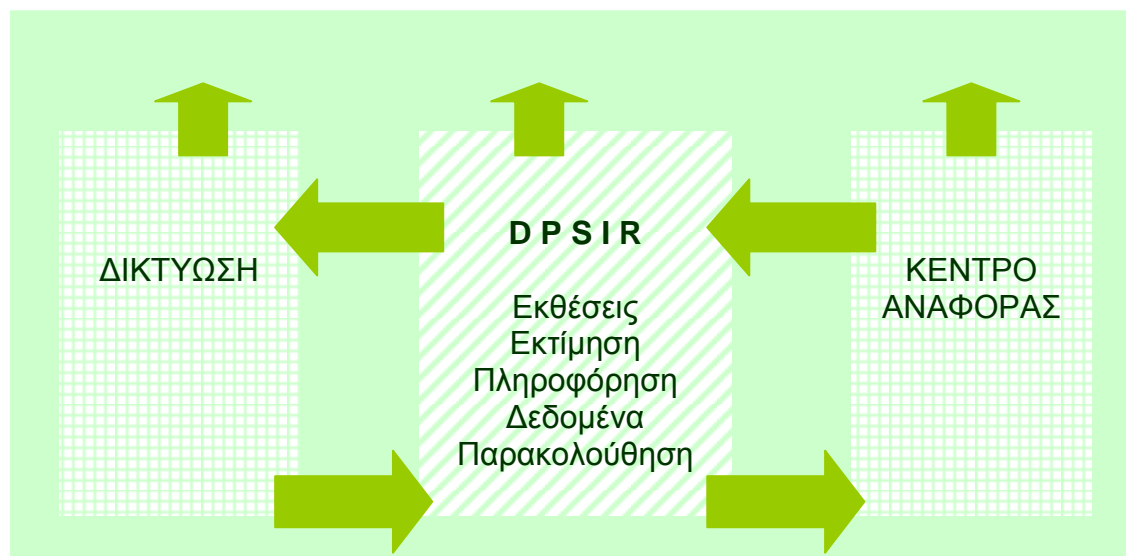
Λειτουργία ως κέντρο αναφοράς

Ο ΕΟΠ διευκολύνει την περιβαλλοντική δράση λειτουργώντας ως κέντρο αριστείας και ως μοναδικό γραφείο ανταλλαγής περιβαλλοντικών δεδομένων ενθαρρύνοντας την εναρμόνιση των μεθόδων μέτρησης και παρέχοντας ενιαία κριτήρια για τις εκτιμήσεις. Βασική ευθύνη του ΕΟΠ είναι να εξασφαλίζει ότι οι πληροφορίες που χρειάζονται τα κέντρα χάραξης πολιτικής των Ευρωπαϊκών οργάνων και των κρατών μελών τους διατίθενται άμεσα. Αυτό διευκολύνει την προετοιμασία νέων μέτρων αντίδρασης, ενώ καθιστά δυνατή την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ήδη ισχύουσας νομοθεσίας.

Το έργο του ΕΟΠ έχει ως γνώμονα τα σχέδια και ακολουθεί ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασίας το οποίο φιλοδοξεί να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, να είναι προσιτό στους ενδιαφερόμενους και να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες. Ο ετήσιος προγραμματισμός καθορίζεται από το πολυετές πρόγραμμα εργασίας. Από την δημιουργία του ΕΟΠ έως σήμερα έχουν καταρτιστεί τρία πολυετή προγράμματα δράσης για την υποστήριξη της λειτουργίας του. Αυτό που ισχύει σήμερα καλύπτει την περίοδο 1999-2003. Οι δραστηριότητες κατατάσσονται σε πέντε προγραμματικούς τομείς:

- ◆ **θεματικές βάσεις δεδομένων και εκπόνηση εκθέσεων**
- ◆ **ολοκληρωμένη αξιολόγηση**
- ◆ **περιοδικές εκθέσεις**
- ◆ **υποστήριξη του συστήματος εκθέσεων**
- ◆ **υποδομή υπηρεσιών δικτύου**

Σε κάθε τομέα, υπάρχουν πολλές ομάδες σχεδίων που ασχολούνται με έναν αριθμό σχεδίων. Η διαδικασία σύνταξης εκθέσεων απαιτεί συνεχή ροή στοιχείων από όλους τους τομείς του προγράμματος.

Στην προσπάθεια για να ενισχυθούν οι δραστηριότητες του ΕΟΠ στο θέμα της περιβαλλοντικής διαχείρισης, ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 1995 μια σειρά προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά είναι το αποτέλεσμα της αξιολόγησης περισσότερων από 100 προτάσεων από Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και συμβουλευτικές εταιρείες. Ένα πρώτο βήμα ήταν η προσέγγιση, του κοινού η οποία χωρίζεται σε δύο κυρίως μέρη:

- ♦ τη συγγραφή εγχειριδίων που να απαντούν στο :Πως γίνεται;
- ♦ τη συγγραφή ενός οδηγού που θα απαντά στο : Πως θα βρω πληροφόρηση;

Για το πρώτο μέρος ο Οργανισμός υποστήριξε δύο προγράμματα :

- ✓ εγχειρίδιο για τη διαχείριση και διάθεση (ανάδοχος: Ευρωπαϊκή οργάνωση ελέγχου της ρύπανσης των υδάτων)
- ✓ εγχειρίδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης (ανάδοχος: Richard Starkey, Πανεπιστήμιο του Huddersfield).

Για το δεύτερο μέρος η προσέγγιση σχετίζεται με τη δημιουργία ενός οδηγού με τις καλύτερες δυνατές πρακτικές και με πηγές πληροφοριών καθώς και με

τη δημιουργία ενός κέντρου με υπολογιστική στήριξη, δηλαδή ενός οδηγού ο οποίος θα διατίθεται στο Internet για τη στήριξη και των εκδόσεων.

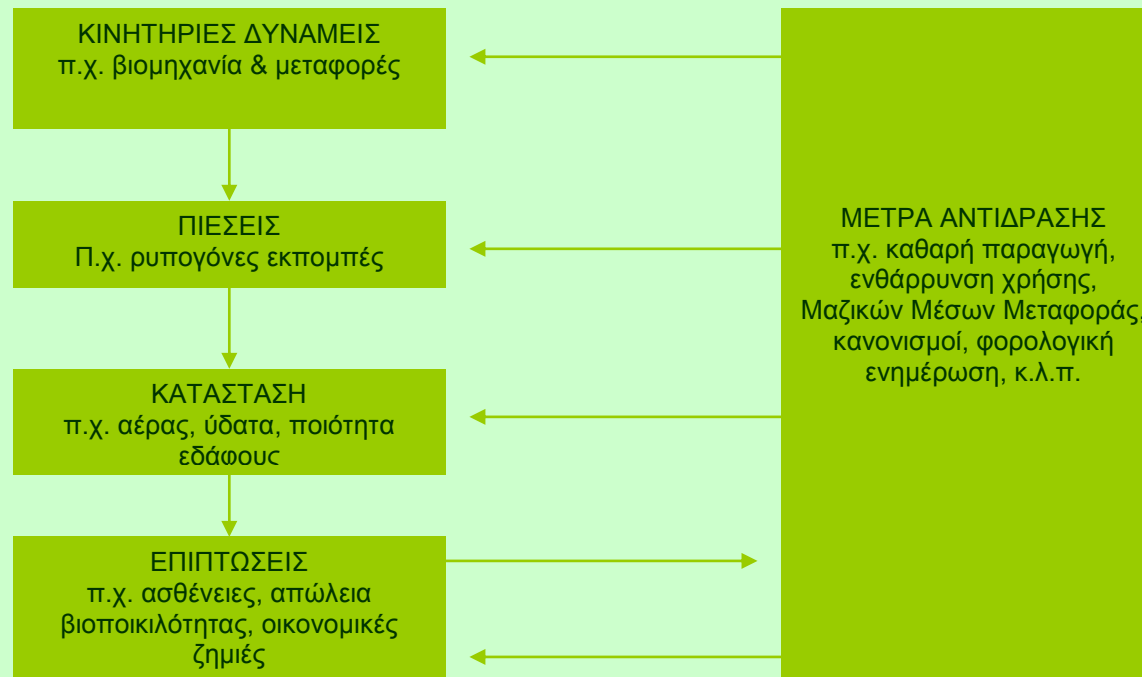
Το έργο του ΕΟΠ περιστρέφεται γύρω από ένα εννοιολογικό πλαίσιο, γνωστό ως πλαίσιο εκτίμησης DPSIR. Το ακρωνύμιο DPSIR προέρχεται από τη διατύπωση **«Driving forces, Pressures, States, Impacts and Responses»** (Κινητήριες δυνάμεις, Πιέσεις, Καταστάσεις, Επιπτώσεις και Μέτρα αντίδρασης). Το πλαίσιο DPSIR, ιδιαίτερα χρήσιμο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, βασίζεται στο υπάρχον πρότυπο του ΟΟΣΑ και προσφέρει μια αφετηρία για την ανάλυση των αλληλεξαρτώμενων παραγόντων που επιδρούν στο περιβάλλον.

Στόχος μιας τέτοιας προσέγγισης είναι:

- ◆ να μπορεί κανείς να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα στοιχεία της αλυσίδας DPSIR
- ◆ να καταδεικνύει τη σχέση αλληλεξάρτησης που τα συνδέει
- ◆ να εκτιμά την αποτελεσματικότητα των μέτρων αντίδρασης

Κατά το στάδιο εκκίνησης του Οργανισμού, δόθηκε προτεραιότητα κατά κύριο λόγο στους τομείς των πιέσεων, της κατάστασης και των επιπτώσεων. Στο μέλλον, θα δοθεί όλο και περισσότερη προσοχή στις κινητήριες δυνάμεις και τα μέτρα αντίδρασης, σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της Eurostat. Ο ΕΟΠ κινείται προς αυτή την κατεύθυνση και οι τομείς του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασίας καλύπτουν, σε διαφορετικό βαθμό κάθε φορά, όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την αλυσίδα.

Το πλαίσιο του DPSIR για τη σύνταξη εκθέσεων επί περιβαλλοντικών ζητημάτων:

Ρόλος του ΕΟΠ είναι να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις συστατώσεις DPSIR. την αλληλεξάρτησή τους και την αποτελεσματικότητα των αντιδράσεων.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφοριών και Παρατηρήσεων σχετικά με το Περιβάλλον (European Information and Observation Network, EIONET)

Ο ΕΟΠ χρησιμοποιεί τα υπάρχοντα δεδομένα και στόχος του είναι να διευρύνει συνεχώς και να βελτιώνει τις υπάρχουσες δυνατότητες για παρακολούθηση και εκτιμήσεις. Για το λόγο αυτό η οργανωτική δομή του είναι σχετικά περίπλοκη, καλύπτοντας όλες τις χώρες μέλη αλλά και άλλες χώρες και συγκεντρώνοντας πολλούς και διαφορετικούς συμμετέχοντες σε τοπικό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο.

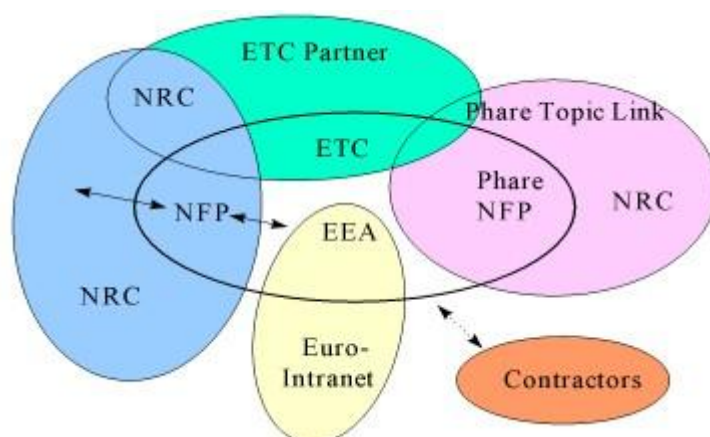
Ο Οργανισμός διεξάγει τα προγράμματα του σε συνεργασία με το ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης και Παρατήρησης (EIONET). Το EIONET αποτελείται από εθνικά δίκτυα που οργανώθηκαν από τον Οργανισμό ώστε να συμβάλλουν στην απόκτηση πληροφοριών, στην αναγνώριση ειδικών θεμάτων και στην παροχή έγκυρων και έγκαιρων πληροφοριών για το περιβάλλον της Ευρώπης. Ο Οργανισμός δεν αξιοποιεί μόνο τις δυνατότητες των κρατών-μελών αλλά συνεργάζεται αποδοτικά και με άλλες ενώσεις και διεθνείς οργανισμούς, ώστε να υπάρχει επικουρία και να αποφεύγονται παρόμοιες ενέργειες.

Το δίκτυο EIONET (European Information and Observation Network) ιδρύθηκε παράλληλα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) το 1994, στο πλαίσιο της προώθησης μιας συνολικής θεώρησης των περιβαλλοντικών θεμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. **Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφοριών και Παρατηρήσεων σχετικά με το Περιβάλλον (European Information and Observation Network, EIONET)** αποτελεί δίκτυο πληροφοριών το οποίο αποτελείται από 600 περιβαλλοντικούς φορείς και υπηρεσίες, κρατικά και ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα σε όλη την Ευρώπη. Ρόλος του ΕΟΠ είναι να παράσχει βοήθεια για τη δημιουργία του δικτύου και να υποστηρίξει το έργο του. Αποτελεί τόσο ένα ανθρώπινο δίκτυο και διοικητικό μηχανισμό του ΕΟΠ, όσο και ένα εφαρμοσμένο δίκτυο τηλεματικής, το οποίο στοχεύει σε:

- ♦ διακίνηση αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων περιβαλλοντικών πληροφοριών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- ♦ διασύνδεση όλων των χωρών
- ♦ προώθηση της ανάπτυξης των εθνικών δικτύων περιβάλλοντος

Κόμβοι του EIONET

Περισσότεροι από 600 εθνικοί φορείς

Εθνικά Κομβικά Σημεία
Ευρωπαϊκά Θεματικά Κέντρα
Εθνικά Κέντρα Αναφοράς
Κύριοι Περιβαλλοντικοί Φορείς
PHARE & EFTA Countries

Το EIONET λειτουργεί μέσω του INTERNET αλλά με ελεγχόμενη πρόσβαση των χρηστών. Οι φυσικοί του κόμβοι είναι εγκατεστημένοι στα Εθνικά Κομβικά Σημεία των χωρών μελών του ΕΟΠ, στα αντίστοιχα Κομβικά Σημεία των χωρών PHARE (χώρες Ανατολικής Ευρώπης και πρώην Σοβιετικής Ένωσης), στα Ευρωπαϊκά Θεματικά Κέντρα, καθώς και στον ίδιο τον ΕΟΠ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η λειτουργία του EIONET στηρίζεται στην χρήση του εργαλείου CIRCA, το οποίο αποτελεί εξέλιξη πακέτου λογισμικού που αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία EUROSTAT. Το εργαλείο αυτό καθιστά δυνατή την ανταλλαγή εγγράφων και πληροφοριών μεταξύ ομάδων χρηστών, επικοινωνία μέσω λιστών και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ανακοίνωση νέων, κλπ. Στο μέλλον ο ΕΟΠ σκοπεύει να επεκτείνει την χρήση του CIRCA σε

εφαρμογές ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των χωρών μελών και των Θεματικών Κέντρων.

Το EIONET αποτελείται από Εννέα Ευρωπαϊκά Θεματικά Κέντρα (ΕΘΚ): κάθε κέντρο αποτελεί κοινοπραξία εξειδικευμένων οργανισμών εταίρων από το χώρο της περιβαλλοντικής έρευνας και πληροφόρησης, η οποία συγκεντρώνει πόρους στο συγκεκριμένο τομέα των ειδικών γνώσεών της.

Κατά την αρχική περίοδο λειτουργίας τους τα ΕΘΚ αποδείχθηκαν ότι ήταν ένας επιτυχής τρόπος για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των διαφόρων ειδικών από όλη την Ευρώπη. Επίσης τα ΕΘΚ συμμετέχουν ενεργά στην εκπόνηση των σημαντικότερων εκθέσεων του ΕΟΠ. Το 1996 ήταν η χρονιά κατά την οποία οριστικοποιήθηκε η δημιουργία των Ευρωπαϊκών Θεματικών Κέντρων για διάφορα θέματα:

ETC/AEM	ETC/Air Emissions - Εκπομπές στον αέρα
ETC/AQ	ETC/Air Quality - Ποιότητα του αέρα
ETC/CDS	ETC/Catalogue of Data Sources - Κατάλογος πηγών δεδομένων
ETC/IW	ETC/Inland Waters - Επιφανειακά νερά
ETC/LC	ETC/Land Cover - Κάλυψη γης
ETC/MC	ETC/Marine & Coastal Environment - Θαλάσσιο και Παράκτιο περιβάλλον
ETC/NC	ETC/Nature Conservation - Φύση
ETC/Soil	ETC/Soil - Έδαφος
ETC/W	ETC/Waste - Απόβλητα

Επιπλέον επιταχύνθηκε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση αφού αυξήθηκε η γεωγραφική κάλυψη, στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη με κονδύλια από το PHARE και άλλες πηγές. Αναπτύχθηκε σύστημα εξασφάλισης της ποιότητας, ενώ ένα σημαντικό βήμα για το μέλλον θα αποτελέσει η έναρξη της ανασκόπησης των Πολυετών Προγραμμάτων Εργασίας του ΕΟΠ. Το 1996

ξεκίνησε ετήσια αναφορά χρησιμοποιώντας δείκτες, συμπεριλαμβανομένων και περιβαλλοντικών δεικτών που να συνδέονται με οικονομικούς δείκτες.

Το 1997 δημοσιεύθηκε η πρώτη ετήσια αναφορά σχετικά με το περιβάλλον, ενώ ήδη ο ΕΟΠ προετοιμάζεται για τη δεύτερη γενιά Ευρωπαϊκών Θεματικών Κέντρων, στα οποία θα γίνεται μια περισσότερο ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος, με συγκέντρωση πληροφοριών ώστε να επιτευχθεί η υιοθέτηση μιας ενιαίας πολιτικής σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον.. Επιπλέον ο ΕΟΠ στήριξε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην προετοιμασία του 6ου προγράμματος περιβαλλοντικής δράσης της Ευρωπαϊκής ένωσης παρέχοντας την δεύτερη τριετή αναφορά σχετικά με το περιβάλλον. Μακροπρόθεσμα, ο ΕΟΠ θα καλύπτει τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης.

Εθνικά Κομβικά Σημεία (ΕΚΣ) συνήθως είναι υπουργεία ή εθνικές υπηρεσίες περιβάλλοντος. Ρόλος τους είναι η υποστήριξη της προετοιμασίας, εφαρμογής και παρακολούθησης του προγράμματος εργασίας του ΕΟΠ καθώς και η ανάπτυξη του EIONET. Τα ΕΚΣ συνδέονται ηλεκτρονικά, σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό, με τους διάφορους εθνικούς φορείς και αναπτύσσουν επίσης δράση στον τομέα της ανάπτυξης της πολιτικής ενημέρωσης. Πολλά ΕΚΣ παράγουν εκθέσεις σχετικά με τις δραστηριότητες τους, διανέμουν ενημερωτικά δελτία και παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στις εθνικές τους βάσεις δεδομένων. Η Ομάδα ΕΚΣ/EIONET συνεδριάζει τρεις φορές το χρόνο στις εγκαταστάσεις του ΕΟΠ στην Κοπεγχάγη.

Εθνικά Κέντρα Αναφοράς (ΕΚΑ) συγκροτούνται σε εθνικό επίπεδο στους τομείς όπου αναπτύσσεται περιβαλλοντική δραστηριότητα, οι οποίοι συνήθως αντιστοιχούν στους τομείς των ΕΘΚ. Διαδραματίζουν ρόλο στον τεχνικό συντονισμό των θεμάτων και συνεργάζονται με τα αντίστοιχα Θεματικά Κέντρα, είτε άμεσα, είτε μέσω των ΕΚΣ.

Βασικοί Συνθετικοί Παράγοντες (ΒΣΠ) αναφέρονται σε αυτούς που συλλέγουν, ερμηνεύουν και παρέχουν περιβαλλοντικά δεδομένα και σε όσους διαθέτουν ειδικές γνώσεις στον κλάδο της περιβαλλοντικής επιστήμης, της παρακολούθησης και της δημιουργίας προτύπων. Περίπου το ένα τέταρτο αυτών είναι ΕΚΑ, φορείς που ορίζονται από τα κράτη μέλη για τις ειδικές γνώσεις τους σε συγκεκριμένους τομείς με σκοπό τον τεχνικό συντονισμό και τη συνεργασία με τον ΕΟΠ.

Κάθε χώρα μέλος είναι υπεύθυνη για την οργάνωση της διασύνδεσης μεταξύ του κομβικού σημείου, των κέντρων αναφοράς και των βασικών συνθετικών παραγόντων.

Το δίκτυο τηλεματικής του EIONET

Το Διαδίκτυο αποτελεί πολύτιμο μέσο για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον. Το 1998, ετέθη σε λειτουργία ανά πλήρως αναπτυγμένο δίκτυο τηλεματικής, το οποίο άνοιξε τους διαύλους για τη ροή των πληροφοριών παρέχοντας ένα μέσο δημοσιοποίησης με την υποστήριξη και διαχείριση της διαδικασίας δημιουργίας ολοκληρωμένων προϊόντων. Εντός του δικτύου υπάρχουν δύο περιοχές εργασίας:

- ♦ **μια περιοχή στην οποία έχει πρόσβαση το ευρύ κοινό**
- ♦ **και ένα δίκτυο το οποίο περιορίζεται με κωδικό πρόσβασης είναι ανοικτό μόνο για τους συνεργαζόμενους εταίρους του EIONET**

Μια πολλή σημαντική χρήση του δικτύου τηλεματικής είναι η ανάκτηση και η ερμηνεία των δεδομένων που χρειάζονται για τις περιοδικές εκθέσεις του ΕΟΠ σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος. Επιτρέπει την άμεση πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων των κόμβων του EIONET, καθιστώντας το όλο δίκτυο ένα κεντρικό σημείο ανταλλαγής των πολυάριθμων πληροφοριών που δημιουργούνται. Εξέχουσα σημασία έχει και η διάδοση των πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον στο ευρύ κοινό.³

Εκδόσεις

Οι εκδόσεις του ΕΟΠ καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων και απευθύνονται σε διάφορες ομάδες χρηστών. Προκειμένου να δοθούν σαφείς

³ Η «Συμβουλευτική Ομάδα Τεχνολογίας των Πληροφοριών και Τηλεματικής (Information Technology and Telematics Advisory Group, ITTAG) αποτελείται από προσωπικό του ΕΟΠ και εμπειρογνώμονες που διορίζονται από τις χώρες μέλη του ΕΘΚ και παρέχει συμβουλές σχετικά με την στρατηγική που εφαρμόζει ο ΕΟΠ όσον αφορά την τηλεματική

πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά κάθε έκδοσης και προς το κοινό το οποίο απευθύνεται, οι εκθέσεις ομαδοποιήθηκαν σε τέσσερις διαφορετικές σειρές:

Εκθέσεις περιβαλλοντικών εκτιμήσεων πρόκειται για συνολικές εκθέσεις στις οποίες παρουσιάζονται οι σημαντικότερες πληροφορίες καθώς και μια ολοκληρωμένη εκτίμηση και οι οποίες καλύπτουν όλα τα σημεία σύνδεσης στην αλυσίδα DPSIR. Αποτελούν τις βασικότερες εκθέσεις που χαρακτηρίζουν τον Οργανισμό, αλλά διαφέρουν κάπως από άποψη πεδίου αναφοράς και συχνότητας:

- ✓ οι εκθέσεις Προοπτικές του περιβάλλοντος (The Environment Outlook) είναι αναλυτικές εκθέσεις που καταρτίζονται ανά πενταετία
- ✓ οι εκθέσεις Σήματα από το περιβάλλον (The Environment Signals) ενημερώνουν τους βασικούς περιβαλλοντικούς δείκτες.

Με τις εκθέσεις εκτιμήσεων παρέχεται μια ευρεία επισκόπηση της κατάστασης του περιβάλλοντος, της εικόνας των τάσεων στο παρελθόν και των ενδεχόμενων μελλοντικών προοπτικών. Περιέχουν εκτιμήσεις του τρόπου με τον οποίο τα περιβαλλοντικά προβλήματα αναπτύσσονται σε σχέση με τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και τις περιβαλλοντικές και τομεακές πολιτικές.

Οι ετήσιες εκθέσεις για τα Σήματα από το περιβάλλον παρέχουν τακτική ενημέρωση αυτής της ευρείας επισκόπησης επικεντρωμένες στην παρουσίαση των βασικών δεικτών στους διάφορους τομείς ενδιαφέροντος. Εκτός από τις εκθέσεις σχετικά με τις Προοπτικές του Περιβάλλοντος και τα Σήματα από το περιβάλλον, η σειρά περιβαλλοντικών εκτιμήσεων περιέχει επίσης εκθέσεις με αντικείμενο επιλεγμένα θέματα, προβλήματα ή τομείς. Οι εκθέσεις αυτές, οι οποίες απευθύνονται σε δημοσίους υπαλλήλους, πανεπιστημιακούς, κέντρα διαμόρφωσης και λήψης πολιτικών αποφάσεων και το ευρύ κοινό, συντάσσονται κατά τρόπο ώστε να είναι προσιτές σε ευρύ φάσμα αποδεκτών, ακόμα και σε μη ειδικούς.

Εκθέσεις επί περιβαλλοντικών Θεμάτων παρέχουν βασικές γνώσεις και ανάλυση ενός συγκεκριμένου περιβαλλοντικού θέματος, με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής των περιβαλλοντικών πολιτικών. Η σειρά αποτελεί επίσης ένα φόρουμ για επιλεγμένους

εμπειρογνώμονες στον τομέα του περιβάλλοντος, οι οποίοι καλούνται να πραγματευθούν ένα συγκεκριμένο θέμα. Στις περιπτώσεις αυτές οι απόψεις που διατυπώνονται δεν αντανakλούν απαραίτητα τις απόψεις του Οργανισμού και οι εκθέσεις αυτές δημοσιεύονται με σαφή προειδοποίηση για απαλλαγή από την ευθύνη.

Οι εκθέσεις αποτελούν επισκόπηση και εισαγωγή στο θεματικό τομέα και απευθύνονται σε συγκεκριμένους αποδέκτες: δημοσίους υπαλλήλους, πανεπιστημιακούς, ενδιαφερόμενα κέντρα διαμόρφωσης και λήψης πολιτικών αποφάσεων και όσους αναπτύσσουν σχετική δράση στο δημόσιο τομέα και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Οι εκθέσεις αυτές απευθύνονται επίσης σε ενδιαφερόμενους μη ειδικούς.

Θεματικές εκθέσεις πρόκειται για εκθέσεις που απορρέουν από τις δραστηριότητες παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων του ΕΟΠ και περιγράφουν τις πιέσεις, την κατάσταση και την ποιότητα του περιβάλλοντος σε συγκεκριμένους θεματικούς τομείς. Οι θεματικές εκθέσεις περιγράφουν ή αναλύουν, συχνά σε τακτική βάση και με συνθετικό τρόπο, τα συγκεκριμένα θέματα και τα σχετικά περιβαλλοντικά προβλήματα με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του ΕΟΠ. Η σειρά περιλαμβάνει επίσης τις εκθέσεις που υποστηρίζουν άμεσα τον καθορισμό και την εφαρμογή σχετικών πολιτικών.

Οι θεματικές εκθέσεις σκοπό έχουν να αποτελούν πηγές πληροφοριών αναφοράς για επιστήμονες και ειδικούς σε σαφώς καθορισμένους τομείς καθώς και να παρέχουν πληροφορίες για ορισμένα θέματα σε ένα ευρύτερο κοινό.

Τεχνικές εκθέσεις, η σειρά αυτή περιέχει εκθέσεις και εγχειρίδια, τα οποία πραγματεύονται βασικά θεμελιώδη ζητήματα της περιβαλλοντικής παρακολούθησης. Οι εκθέσεις είναι συχνά εξαιρετικά εξειδικευμένες απευθύνονται σε επιστήμονες και ειδικούς σε περιβαλλοντικούς φορείς, τόσο στο EIONET όσο και αλλού. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ως κύριο προϊόν θεωρείται η ηλεκτρονική έκδοση της έκθεσης και ως εκ τούτου η έντυπη μορφή περιορίζεται σε σχετικά μικρό αριθμό αντιτύπων.

Ανάπτυξη σχέσεων με άλλους διεθνείς εταίρους

Ο ΕΟΠ αναπτύσσει σχέσεις με άλλους σημαντικούς οργανισμούς και προγράμματα. Μνημόνια συμφωνιών έχουν υπογραφεί με πολλούς φορείς των οποίων οι δραστηριότητες επικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από τις δραστηριότητες του ΕΟΠ:

- ◆ **τη Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ (Eurostat).** Αυτή η υπηρεσία συντονίζει τις στατιστικές πληροφορίες για λογαριασμό όλων των κοινοτικών οργάνων. Η Eurostat και ο ΕΟΠ επιδιώκουν να ενσωματώσουν αμοιβαία τις δραστηριότητες ο ένας του άλλου στα προγράμματα εργασίας τους
- ◆ **το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ),** αυτή η υπηρεσία παρέχει επιστημονική και τεχνική υποστήριξη στα κοινοτικά όργανα και αποτελεί το σύνδεσμο με την επιστημονική ερευνητική κοινότητα. Επιδιώκει να εξασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σωστά και προσελκύουν την απαραίτητη προσοχή στους κύκλους της αντίστοιχης πολιτικής
- ◆ **το πρόγραμμα ENPIN (Environment and Natural Resource Information Networking) στο πλαίσιο του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (ΠΗΕΠ).** Αυτός ο φορέας βελτιώνει την πρόσβαση κυβερνήσεων και κέντρων λήψης αποφάσεων σε περιβαλλοντικά δεδομένα και πληροφορίες
- ◆ **την Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών (UNECE).** Η Επιτροπή αυτή που περιλαμβάνει περισσότερες από 50 χώρες έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες καλύπτουν τα σημαντικότερα θέματα που αφορούν την πρόσβαση στις περιβαλλοντικές πληροφορίες. Τον Ιούνιο του 1998, υπεγράφη στη πόλη Άαρχους της Δανίας σύμβαση για την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού και τη δικαιοσύνη σε περιβαλλοντικά θέματα
- ◆ **τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).** Ο οργανισμός αυτός αποτελεί το βήμα από όπου οι κυβερνήσεις

διεξάγουν έρευνα και διαπραγματεύσεις για τη διαμόρφωση πολιτικών που αφορούν το εμπόριο και τις επενδύσεις

Καθώς ο ΕΟΠ αποτελεί τη διεθνική απόκριση στην παγκόσμια πρόκληση για περιβαλλοντικό σχεδιασμό είναι σημαντικό ο Οργανισμός να μπορεί να έρχεται σε επαφή και να συνεργάζεται και με φορείς εκτός της ΕΕ. Αυτός ο τομέας ενισχύθηκε με την ενδυνάμωση του ρόλου του ΕΟΠ μετά την αναθεώρηση του ιδρυτικού κανονισμού του το 1999.

Η συνεργασία με την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη αρχίζει να αποτελεί σημαντική προτεραιότητα. Με τη δήλωση της διάσκεψης της Σόφιας το 1995 υπογραμμίστηκε αυτή η συνεργασία και ανατέθηκε στον Οργανισμό η εκπόνηση μιας ενημερωμένης έκδοσης της πανευρωπαϊκής αξιολόγησης του Dobris. Οι χρηματοδοτικές προτεραιότητες του προγράμματος PHARE της ΕΕ έδωσαν ώθηση στη συνεργασία με την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, με στόχο την επέκταση του δικτύου του οργανισμού και τη συλλογή δεδομένων από την περιοχή αυτή. Εκφράζεται η ελπίδα τα προσεχή χρόνια το έργο αυτό να επεκταθεί στα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη της πρώην Σοβιετικής Ένωσης μέσω του προγράμματος Tacis της ΕΕ.

Ομοίως οι γείτονες της Ευρώπης γύρω από την Μεσόγειο θα αποτελέσουν και αυτοί, σημαντικούς εταίρους σε αυτή τη περιοχή για την οποία υπάρχει αμοιβαίο ενδιαφέρον. Το ίδιο ισχύει και για την περιοχή της Αρκτικής, όπου πολλαπλασιάζονται οι χρήσιμες ανταλλαγές, ιδίως μέσω αμερικάνικών φορέων. Εδώ έχει αρχίσει ήδη η συνεργασία με την υπηρεσία για την προστασία του περιβάλλοντος των Ηνωμένων Πολιτειών (US Environmental Protection Agency) ραφή μνημονίων συμφωνίας το 1997. Επίσης πρόκειται να ενταθεί η συνεργασία με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

Περιβαλλοντική πολιτική, πληροφόρηση και Τηλεπισκόπηση

Το κλειδί για την περιβαλλοντική πολιτική είναι η οικολογική παρακολούθηση. Σε μια εποχή όπου παγκοσμίως αυξάνουν οι

απαιτήσεις για αλλαγή του τρόπου ζωής, είναι ουσιαστική η γνώση του ποσοστού κάλυψης και των χρήσεων γης. Γι' αυτό, ιδρύθηκε στο τέλος του φθινοπώρου του 1995 το ευρωπαϊκό Θεματικό Κέντρο Κάλυψης Γης (ΕΘΚ/ΚΓ). Από το 1985 γίνονται μέσω του προγράμματος CORINE εκτιμήσεις του ποσοστού κάλυψης γης. Το ΕΘΚ/ΚΓ εξασφαλίζει ότι αυτές οι βάσεις δεδομένων χρησιμοποιούνται με αποδοτικό τρόπο στα πλαίσια των προγραμμάτων για το περιβάλλον από τους συμμετέχοντες σε αυτά, ενώ παρέχει και τεχνική υποστήριξη στις ομάδες των διαφόρων χωρών.

Το ΕΘΚ/ΚΓ καθοδηγείται τώρα από το νεοϊδρυθέν Κέντρο για Δορυφορικά Περιβαλλοντικά Δεδομένα (ΚΠΔΔ), το οποίο βρίσκεται στο βορειότερο τμήμα της Σουηδίας και το οποίο συνεργάζεται με το SSC, το Σουηδικό κέντρο το οποίο συλλέγει, επεξεργάζεται και διανέμει τα δορυφορικά δεδομένα.

Κυριότεροι σκοποί του ΚΠΔΔ είναι:

- ◆ περιβαλλοντικές βάσεις δεδομένων
- ◆ παραγωγή, επεξεργασία και αναπροσαρμογή
- ◆ ανάπτυξη σε συνεργασία με τους χρήστες και άλλα επιστημονικά κέντρα περιβαλλοντική παρακολούθηση
- ◆ παρακολούθηση της υπάρχουσας κατάστασης και των μεταβολών στο περιβάλλον
- ◆ περιβαλλοντική έρευνα
- ◆ ανάπτυξη μεθοδολογίας και μοντέλων σε συνεργασία με άλλα επιστημονικά κέντρα

Οι στόχοι του ΕΘΚ/ΚΓ συμβαδίζουν με αυτούς του ΚΠΔΔ.

Ήδη το ΕΘΚ/ΚΓ λειτουργεί σαν ένας συνεταιρισμός 16 διαφορετικών οργανώσεων σε όλη την Ευρώπη συμπεριλαμβανομένου και του JRC/IRSA. Το θεματικό κέντρο διευθύνεται από το ΚΠΔΔ, το οποίο μαζί με τα κέντρα της Πορτογαλίας και Ιταλίας αποτελούν τον πυρήνα.

Επίσης έχει δημιουργηθεί μία συμβουλευτική ομάδα για τα μακροπρόθεσμα ερωτήματα. Μαζί με τις οργανώσεις που αποτελούν τον πυρήνα συμμετέχουν και οργανώσεις από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Δανία και την Ιρλανδία.

Είναι πολύ σημαντικό να παρατηρείται η γεωγραφική κατανομή των συμβαλλόμενων μελών. Υπάρχουν τοπικές διαφορές στα στοιχεία της φυτοκάλυψης καθώς επίσης και σε περιβαλλοντικά θέματα, επομένως θα πρέπει και τα δεδομένα να επεξεργαστούν κατάλληλα για τις επιμέρους εφαρμογές. Ο συνεταιρισμός δημιουργήθηκε και οργανώθηκε έτσι ώστε να παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για το χειρισμό των προβλημάτων της παραγωγής, να επικοινωνεί αποδοτικά με τους χρήστες και να παρέχει σχετικά δεδομένα κάλυψης γης.

Το πρώτο πλάνο για το ΕΘΚ/ΚΓ (1995/96) αντιστοιχούσε στην επείγουσα ανάγκη για δεδομένα κάλυψης γης για κάθε πεδίο εργασιών που σχετίζεται με το περιβάλλον. Η στρατηγική είναι η παροχή των χρηστών με δεδομένα κάλυψης γης, σε μια Ευρωπαϊκή βάση, η οποία θα ανταποκρίνεται σε ανάγκες που βρίσκουν εφαρμογή στη: Περιβαλλοντική παρακολούθηση, σε μετρήσεις βιοαναστρεψιμότητας, τη δημιουργία οικολογικών διεξόδων, την απογραφή των φυσικών πηγών, τη χαρτογράφηση περιοχών ευαίσθητων στη διάβρωση, τις πλημμύρες, το κάψιμο των δασών, την ερημοποίηση, την οξείδωση, τον ευτροφισμό, την ανθρώπινη παρέμβαση και σε εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Σήμερα υπάρχει ήδη κάποιο είδος χαρτογράφησης της κάλυψης γης για το μεγαλύτερο μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή θα αναβαθμιστεί και θα μετασχηματιστεί σύμφωνα με τα πρότυπα του CORINE. Υπάρχουν ήδη πλήρως λειτουργικές βάσεις πληροφόρησης για 6 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ για τις υπόλοιπες χώρες έχουν ολοκληρωθεί ήδη σημαντικά μέρη.

Το ΕΘΚ/ΚΓ λειτουργεί στα πλαίσια του συνόλου των πολυετών προγραμμάτων «Παρακολούθηση και Βάσεις δεδομένων» του ΕΟΠ (1994-99). Το πρόγραμμα Μη 4 (Κάλυψη Γης- οικολογική παρακολούθηση) εκτελείται μέσω 25 διαφορετικών θεμάτων που κατανέμονται σε 6 διαφορετικά πακέτα εργασίας:

- i. Το πρόγραμμα EIONET συντονισμού και ανάπτυξης
- ii. Τη δημιουργία και υποστήριξη των εθνικών ομάδων κάλυψης γης.
- iii. Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών
- iv. Περιβαλλοντικοί Δείκτες
- v. Υπηρεσίες εφαρμογών και στρατηγικές

vi. Έρευνα και ανάπτυξη.

Σε πολλά θέματα θα υπάρχει σύνδεση με άλλα θεματικά κέντρα, Εθνικά Κέντρα Αναφοράς και άλλα. **Η συνεργασία στα πλαίσια του EIONET θα είναι σημαντική για το θεματικό κέντρο και οι πληροφορίες θα διανέμονται μέσω συνεδρίων, αναφορών, σελίδων στο δίκτυο και άλλα μέσα.** Κυρίως οι πληροφορίες αυτές θα εμφανίζονται σε συνέδρια, στην κυκλοφορία ερωτηματολογίων και με την αναθεώρηση δημοσιευμένων και μη πηγών. Επίσης είναι σημαντική η σύνδεση με τα μέλη του κέντρου παρακολούθησης της Γης και του Διαστήματος. Τα μέλη του ΕΘΚ/ΚΓ έχουν μεγάλες αρμοδιότητες στην παρακολούθηση από απόσταση, στην ανάπτυξη της βάσης δεδομένων, την παρακολούθηση του περιβάλλοντος, τη χαρτογράφηση τα στατιστικά και σε άλλους τομείς σχετικούς με την εκτίμηση και τις εφαρμογές των παρατηρήσεων της γης. Η ομάδα έχει ευρεία εμπειρία σε διάφορα περιβαλλοντικά ζητήματα καθώς και διάφορες μεθόδους παρακολούθησης από απόσταση.

Δραστηριοποίηση και μελλοντικές κατευθύνσεις του ΕΟΠ σε σχέση με τα πεδία εφαρμογών Τηλεπισκόπησης

Όπως ανέφερε και ο Πρόεδρος του ΔΣ του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, ο ΕΟΠ είναι ο "τελικός χρήστης" της τεχνολογίας της παρατήρησης από απόσταση (Remote Sensing). Η δορυφορική παρατήρηση δεν αποτελεί αντικείμενο για τον ΕΟΠ, ούτε εντάσσεται στους στόχους του.

Όσο αφορά τις ερευνητικές του δραστηριότητες, ο ΕΟΠ στηρίζεται στο Κέντρο Ερευνών (JRC) , ενώ για την οργάνωση των επίγειων δεδομένων το Κέντρο Παρατήρησης της Γης αποτελεί τη σημαντικότερη πρωτοβουλία.

Η συνεργασία με το JRC συνεισφέρει στη βελτίωση της συμβατότητας των δεδομένων και τον εναρμονισμό των μετρήσεων και των αναλυτικών τεχνικών, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου διεξάγονται μετρήσεις ποιότητας αέρα και παρακολούθηση της ποιότητας των νερών. Το JRC συμβάλλει επίσης στην αξιολόγηση της χρήσης της τεχνολογίας της παρατήρησης από

απόσταση, για πληροφόρηση σχετικά με την κατάσταση των δασών και της ευρύτερης περιοχής καθώς και στον καθορισμό γεωφυσικών παραμέτρων για τοπική εκτίμηση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Η παροχή και αξιολόγηση όλων των δεδομένων θα γίνει στα πλαίσια του Κέντρου για την Παρακολούθηση της Γης. Επιπλέον η συνεργασία με το DGX12 θα επικεντρωθεί στην ενίσχυση του καθορισμού ειδικών πολιτικών και ολοκληρωμένων ερευνών, ενώ ταυτόχρονα θα εξασφαλίζει τη σύνθεση, ολοκλήρωση, παρουσίαση και χρήση των αποτελεσμάτων των ερευνών από τις πολιτικές για το περιβάλλον.

Είναι φανερό ότι η χαρτογράφηση του περιβάλλοντος είναι μια από τις σημαντικότερες επιχειρησιακές εφαρμογές της τηλεπισκόπησης (παρατήρησης από απόσταση) για το περιβάλλον. **Ένα από τα προγράμματα του ΕΟΠ που βασίζεται κατά κύριο λόγο στην παρατήρηση από απόσταση είναι το πρόγραμμα Κάλυψης γης.**

Έχει αποδειχτεί ότι ο συνδυασμός στοιχείων από διάφορες πηγές είναι ουσιαστικός στην εκτίμηση της απαραίτητης τιμής που πρέπει να προστεθεί σε δορυφορικές εικόνες, όπως επίγειες παρατηρήσεις, υπάρχοντες χάρτες και πηγές με στατιστικά δεδομένα. Αυτό δείχνει ότι καλύτερη προσέγγιση επιτυγχάνεται με το συνδυασμό και τη διασταύρωση δεδομένων από διάφορους τομείς έρευνας.

Παρατηρείται επίσης τα τελευταία χρόνια σημαντική βελτίωση και εξέλιξη στον τομέα των δορυφορικών δεδομένων, ενώ έχει αυξηθεί ο επιμερισμός των εργασιών και η συνεργασία ανάμεσα στους συμμετέχοντες στα προγράμματα με αποτέλεσμα τη βελτίωση της αξιολόγησης των δεδομένων, την καλύτερη οργάνωση τους καθώς και την έγκαιρη παράδοση τους. Παρ' όλα αυτά όπως αναφέρεται από τους χρήστες υπάρχουν ακόμα προβλήματα στην απόκτηση βασικών σετ δεδομένων και στην κατάλληλη μορφή για περιβαλλοντική ανάλυση.

Ο τομέας του περιβάλλοντος αποτελεί μια πρόκληση στο θέμα της συλλογής και συμβατότητας των δεδομένων παρόμοια με εκείνη του τομέα παρακολούθησης της γης όσο αφορά τη χάραξη πολιτικής, τις απαιτήσεις των χρηστών την πολιτική αξιοποίησης και φυσικά υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να μάθουμε.

Ενώ υπάρχει αρκετή εξέλιξη στο θέμα της χαρτογράφησης, οι εργασίες παρακολούθησης του περιβάλλοντος βρίσκονται ακόμα σε αρχικά στάδια.

Οι παρούσες πρακτικές παρακολούθησης του περιβάλλοντος, της ποιότητας του αέρα και των νερών, η ανίχνευση των πηγών που καταστρέφουν το περιβάλλον, πρέπει να αναθεωρηθούν. Οι προσπάθειες θα πρέπει να στραφούν περισσότερο στην αξιοποίηση των πληροφοριών παρά στην συγκέντρωση δεδομένων. Επομένως ο ΕΟΠ θα διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο, ενώ τα θεματικά κέντρα έχουν αναλάβει μέσω των προγραμμάτων τους την αξιολόγηση των δικτύων παρακολούθησης.

Ένας από τους σημαντικούς στόχους είναι και ο συνδυασμός των δύο διαφορετικών τεχνολογιών, της παλιάς τεχνολογίας και της καινούργιας (δορυφορικές παρατηρήσεις). **Ο μελλοντικός ρόλος του ΕΟΠ σχετικά με την παρατήρηση από απόσταση είναι να την καθοδηγήσει προς ένα μοντέλο μέσω του οποίου ο ΕΟΠ θα μπορεί :**

- ♦ να αντιπροσωπεύει τους χρήστες για το περιβάλλον
- ♦ να εισάγει τα περιβαλλοντικά δίκτυα (EIONET) στα επιστημονικά δίκτυα καλύπτοντας έτσι τις απαιτήσεις των χρηστών
- ♦ να προάγει τη διαθεσιμότητα των συνδυασμένων (δορυφορικών και επίγειων δεδομένων)
- ♦ να προάγει την τεχνολογία της παρατήρησης από απόσταση ώστε να βελτιωθεί το δίκτυο παρακολούθησης του περιβάλλοντος

3.2 Εθνικό Περιβαλλοντικό Δίκτυο στην Ελλάδα

Το Γραφείο Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου ΕΠΔ και ΕΟΠ ιδρύθηκε στις 19-01-95 στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, με βάση την Υπ. Αριθμ. 73141/1028 υπουργική απόφαση και αποτελεί την υποστηρικτική υποδομή του πληροφοριακού περιβαλλοντικού δικτύου στη χώρα μας.

Κύρια αντικείμενα και αρμοδιότητες του Γραφείου

- ♦ λειτουργία και διαχείριση του Εθνικού Δικτύου Πληροφοριών Περιβάλλοντος σε επίπεδο χώρας
- ♦ συντονισμός της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των Περιβαλλοντικών φορέων της χώρας και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)
- ♦ συντονισμός και στήριξη της δραστηριότητας του Εθνικού Κομβικού Σημείου (ΕΚΣ) του ΕΟΠ στην Ελλάδα
- ♦ συντονισμός των προγραμμάτων και συστημάτων που αφορούν την συγκέντρωση, διαχείριση και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πληροφοριών

Το Γραφείο υποστηρίζεται από τον Τομέα Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών σε θέματα που αφορούν τον ΕΟΠ και την λειτουργία του Εθνικού Κομβικού Σημείου ΕΚΣ.

Μία από τις βασικές δραστηριότητες του Γραφείου ΕΠΔ και ΕΟΠ είναι η λειτουργία του Εθνικού Κομβικού Σημείου (ΕΚΣ) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

Δραστηριότητες του ΕΚΣ

- ♦ Επικοινωνία του ΕΚΣ τόσο με τον ΕΟΠ, όσο και με τους Ελληνικούς Περιβαλλοντικούς φορείς και ειδικότερα αυτούς που συμμετέχουν στα Ευρωπαϊκά Θεματικά ή αποτελούν Εθνικά Κέντρα Αναφοράς
- ♦ Εκπροσώπηση στις Συναντήσεις των Εθνικών Κομβικών Σημείων και του Ευρωπαϊκού Δικτύου EIONET που γίνεται κάθε τέσσερις μήνες στην Κοπεγχάγη
- ♦ Συντονισμός της συμμετοχής στις συναντήσεις επί μέρους επιστημονικών ομάδων του ΕΟΠ σε θέματα όπως Ατμόσφαιρα, Νερά, Φύση, Απορρίμματα, Έδαφος, Εκπομπές, Τεχνολογία, κ.α.
- ♦ Συντήρηση και συντονισμός του Εθνικού Κόμβου του Ευρωπαϊκού Δικτύου EIONET

- ♦ **Οργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων και εκδηλώσεων για τον ΕΟΠ σε εθνικό επίπεδο**
- ♦ **Έκδοση του Ενημερωτικού Δελτίου του ΕΚΣ στα Ελληνικά (κάθε 3 -4 μήνες)**

Η Ελλάδα συμμετέχει σε πέντε Ευρωπαϊκά Θεματικά Κέντρα μέσω κρατικών οργανισμών και ινστιτούτων που έχουν διοριστεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ:

ΕΘΚ για την Ποιότητα Ατμόσφαιρας

Συντονιστής: Κοινοπραξία υπό του ιδρύματος RINM, ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ελληνική συμμετοχή: Ινστιτούτο Μετεωρολογίας και Φυσικής του Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος (ΙΜΦΑΠ), Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

ΕΘΚ για την Κάλυψη Γης

Συντονιστής: Κοινοπραξία υπό του ιδρύματος Environmental Satellite Data, ΣΟΥΗΔΙΑ

Ελληνική συμμετοχή: Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων (ΟΚΧΕ)

ΕΘΚ για το Θαλάσσιο και Παράκτιο Περιβάλλον

Συντονιστής: Κοινοπραξία υπό του ιδρύματος: ENEA-CRAM, ΙΤΑΛΙΑ

Ελληνική συμμετοχή: Εθνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΚΘΕ) Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης (ΙΘΑΒΙΚ)

ΕΘΚ για την Διατήρηση της Φύσης

Συντονιστής: Κοινοπραξία υπό του ιδρύματος: Museum National d'Histoire Naturelle, ΓΑΛΛΙΑ

Ελληνική συμμετοχή: Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων (ΕΚΒΥ)

ΕΘΚ για το Έδαφος

Συντονιστής: Κοινοπραξία υπό του ιδρύματος Centronde Investigaciones sobre Desertificacion, ΙΣΠΑΝΙΑ

Ελληνική συμμετοχή: Ινστιτούτο Χαρτογράφησης και Ταξινόμησης Εδαφών (ΙΧΤΕΛ)

Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος – ΕΔΠΠ

Γενικά

Το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος (ΕΔΠΠ) είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα για την καταχώρηση και επεξεργασία πληροφοριών σχετικών με πολλαπλά περιβαλλοντικά αντικείμενα, οι οποίες διατηρούνται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και άλλους αρμόδιους φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Βασικός σκοπός του δικτύου είναι να αποτελέσει τον κύριο μηχανισμό, ο οποίος θα αποθηκεύει και θα διαχειρίζεται όλη την εθνικής σημασίας πληροφόρηση πάνω σε περιβαλλοντικά θέματα, τροφοδοτώντας παράλληλα τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) και συμβάλλοντας στην ενημέρωση του ευρύτερου κοινού.

Σύνθεση

Το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος (ονομαζόμενο σύντομα και ΑΡΜΑ) είναι από την φύση του επεκτάσιμο και προβλέπεται στην τελική του μορφή να περιλάβει τα υφιστάμενα δίκτυα παρακολούθησης περιβάλλοντος, τις Περιφέρειες και επιλεκτικά τις Νομαρχίες, καθώς και τους βασικούς

περιβαλλοντικούς φορείς της Χώρας, ώστε να αποτελέσει το ευρύτερο Εθνικό Περιβαλλοντικό Δίκτυο.

Επίσης, το σύστημα θα είναι διασυνδεδεμένο με άλλα σχετικά δίκτυα (όπως της Χωροταξίας και το ΥΔΡΟΣΚΟΠΙΟ), καθώς και το αντίστοιχο ευρωπαϊκό Δίκτυο EIONET του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος ΕΟΠ.

Το ΕΔΠΠ είναι:

- ◆ μία ολοκληρωμένη βάση αξιόπιστων περιβαλλοντικών πληροφοριών
- ◆ ένα δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών σε επίπεδο Χώρας
- ◆ ένα μέσον για την πρόσβαση των ενδιαφερομένων φορέων και του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες
- ◆ ο εθνικός σύνδεσμος με το EIONET
- ◆ ένας μηχανισμός κινητοποίησης για την παραγωγή των απαιτούμενων από όλες τις πλευρές πληροφοριών
- ◆ ένα σύστημα επεξεργασίας πληροφοριών περιβάλλοντος
- ◆ ένα εργαλείο στήριξης στη χάραξη και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής

Στόχοι

- ◆ να διασυνδέσει τους Βασικούς Περιβαλλοντικούς Φορείς της Χώρας, για ανταλλαγή πληροφοριών περιβάλλοντος
- ◆ να ενεργοποιήσει τις Περιφερειακές Υπηρεσίες και άλλες τοπικές αρχές, στα περιβαλλοντικά θέματα, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών
- ◆ να αποτελέσει για το κοινό και τους ενδιαφερόμενους φορείς μία εθνική 'θύρα' προς την περιβαλλοντική πληροφορία
- ◆ συγκέντρωση, διαφύλαξη, διακίνηση, ανανέωση της Περιβαλλοντικής Πληροφορίας
- ◆ αξιοποίηση: επεξεργασία, μοντέλα, δείκτες, εκθέσεις
- ◆ Παροχή, Διάχυση Πληροφορίας
- ◆ να παρέχει τις δυνατότητες και τα δεδομένα για:

- ✓ οριζόντια και ολοκληρωμένη εκτίμηση μεταξύ των περιβαλλοντικών και των παρεμφερών τομέων
- ✓ σύνταξη Εκθέσεων Κατάστασης Περιβάλλοντος
- ✓ εφαρμογή και επεξεργασία δεικτών

Βασικά οφέλη – Αποτελέσματα

- ◆ συνολική και οριζόντια εκτίμηση
- ◆ αποφυγή επαναλήψεων
- ◆ αξιόπιστη, συγκρίσιμη, διαθέσιμη πληροφορία
- ◆ ενημέρωση κοινού και ενδιαφερόμενων φορέων
- ◆ καλύτερη χάραξη πολιτικής
- ◆ σύνδεση με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο

Αρχές

- ◆ να διατηρηθούν οι υπάρχοντες μηχανισμοί συλλογής πρωτογενούς πληροφορίας και να αξιοποιηθεί η κατανεμημένη δομή
- ◆ να επιτευχθεί συνδυασμός αυτονομίας στους κόμβους με κεντρική λειτουργία
- ◆ να αναπτυχθούν νέες δυνατότητες εκσυγχρονισμού και αυτοματοποίησης της παρακολούθησης πολλών περιβαλλοντικών θεμάτων
- ◆ να συντηρείται ένας μόνο εθνικός σύνδεσμος με το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό δίκτυο EIONET του ΕΟΠ
- ◆ να συντηρείται μία ενιαία εθνική "Διεύθυνση" έγκυρων περιβαλλοντικών πληροφοριών
- ◆ να γίνει οικονομία δυνάμεων και πόρων σε εθνικό επίπεδο

Ανάπτυξη

Το Εθνικό Δίκτυο Πληροφορικής Περιβάλλοντος (ΕΔΠΠ) ξεκίνησε στο Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) με στόχο να στηρίξει αφ' ενός μεν τα άλλα έργα του ΚΠΣ, ως υποδομή Πληροφορικής, αφ' ετέρου δε τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και δοκιμαστικά τις Νομαρχίες.

Με δεδομένη αυτή την εμπειρία αλλά και τις εξελίξεις στον εθνικό και ευρωπαϊκό χώρο και ειδικότερα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), προέκυψαν άλλου τύπου απαιτήσεις που έθεσαν το ΕΔΠΠ σε νέα βάση, ως δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος κατά τα πρότυπα άλλων διεθνών δικτύων και ειδικότερα του Ευρωπαϊκού δικτύου EIONET.

Με βάση αυτές τις απαιτήσεις αναπτύχθηκε και λειτουργεί στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στο πλαίσιο του Β ΚΠΣ, η σημερινή μορφή του ΕΔΠΠ η οποία και περιγράφεται παρακάτω.

Εξ άλλου οι συνεχείς εξελίξεις στην τεχνολογία και οι νέες θεωρήσεις στα περιβαλλοντικά θέματα, επιβάλλουν νέες αλλαγές και προσαρμογή στη φιλοσοφία του δικτύου, τις λειτουργίες και τη δομή του καθώς και τη θεσμική στήριξη και εγκαθίδρυση του προκειμένου να παίξει πιο ουσιαστικό ρόλο σε επίπεδο Χώρας.

Έτσι νέοι στόχοι του δικτύου αφορούν τη διασύνδεση με το Ευρωπαϊκό δίκτυο EIONET, τη συλλογή στοιχείων για σύνταξη εκθέσεων και υπολογισμό Δεικτών, καθώς και την πρόσβαση του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες.

Παράλληλα, η σύσταση του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) αποτελεί μια θεσμική δράση που προβλέπεται να στηρίξει το ΕΔΠΠ, τόσο με την εποπτεία της λειτουργίας του τελευταίου, όσο και με άλλες δραστηριότητες που αφορούν την παραγωγή και διαχείριση πληροφοριών περιβάλλοντος.

Μελλοντική δραστηριότητα

Η συνέχεια της υλοποίησης περιλαμβάνει βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος με βάση την σημερινή εμπειρία των χρηστών και στη συνέχεια επέκταση και ολοκλήρωση του έργου. Εξ άλλου, η ανάπτυξη και προσάρτηση επί μέρους λειτουργιών και τμημάτων, όπως ο Κατάλογος Πηγών Δεδομένων, η Βάση Υποχρεώσεων Παροχής Πληροφοριών, το Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών για το Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το Εθνικό PORTAL για το Περιβάλλον, η Βάση Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας, κ.α, αποτελούν μελλοντικές ενέργειες που θα θέσουν το δίκτυο

στα σύγχρονα και Ευρωπαϊκά πλαίσια της Κοινωνίας της Πληροφορίας για το Περιβάλλον. Ειδικά για την επέκταση και ολοκλήρωση, θα απαιτηθεί μελέτη τόσο ως προς τη σκοπιμότητα, τις πολιτικές προτεραιότητες, τη θεσμική βάση και τη βιωσιμότητα του δικτύου, όσο και ως προς την τεχνολογική δομή και φιλοσοφία που μπορεί να συνεπάγεται πλήρη εκσυγχρονισμό και αναδόμηση βάσει του Διαδικτύου.

ΦΟΡΕΙΣ	Α/α	ΚΟΜΒΟΣ ΕΔΠΠ	ΚΩΔΙΚΟΣ
ΥΠΕΧΩΔΕ	1	Βίλα Καζούλη	Κεντρικός Κόμβος ΚΚ
	2	Δ/νση Περιβάλλοντος (Πατησίων)	A1
	3	ΕΥΠΕ	B2
	4	Δ/νση Χωροταξίας	B1
	5	Τμήμα Διαχ/σης Φυσικού Περι/ντος	B6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	6	Κεντρικής Μακεδονίας	A2
	7	Ηπείρου	A3
	8	Κρήτης	A4
ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ	9	Λέσβου	B5
ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	10	Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών	B4
	11	ΕΚΒΥ	B3

Τεχνική Υποδομή

Το σύστημα του ΕΔΠΠ αποτελείται από ένα σύνολο γεωγραφικά κατανεμημένων κόμβων, οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους σχηματίζοντας ένα δίκτυο ευρείας περιοχής (WAN), μέσω του δικτύου FrameRelay-HellasPac II του ΟΤΕ. Σε κάθε κόμβο υπάρχει τοπικό δίκτυο (Lan-Fast Ethernet) διαμοιραζόμενο στους σταθμούς εργασίας των χρηστών. Οι κόμβοι του ΕΔΠΠ είναι συνολικά έντεκα. Σε κάθε κόμβο υπάρχει τοπικός εξυπηρετητής (server) βάσεων δεδομένων, ο οποίος ενημερώνεται μέσω των αντίστοιχων εφαρμογών (clients) που είναι εγκατεστημένες στα τερματικά των χρηστών. Ο κεντρικός εξυπηρετητής βάσεων δεδομένων ενημερώνεται με την τεχνική της ομοιοτυπίας (replication) από τους υπόλοιπους κόμβους και λειτουργεί ως κεντρικό αποθετήριο δεδομένων για το όλο σύστημα, ώστε να εξασφαλίζει άμεση απόκριση και υψηλό βαθμό διαθεσιμότητας των δεδομένων.

Επίσης, στον κεντρικό κόμβο του ΕΔΠΠ είναι εγκατεστημένος εξυπηρετητής Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (ΓΣΠ), ο οποίος χρησιμοποιείται,

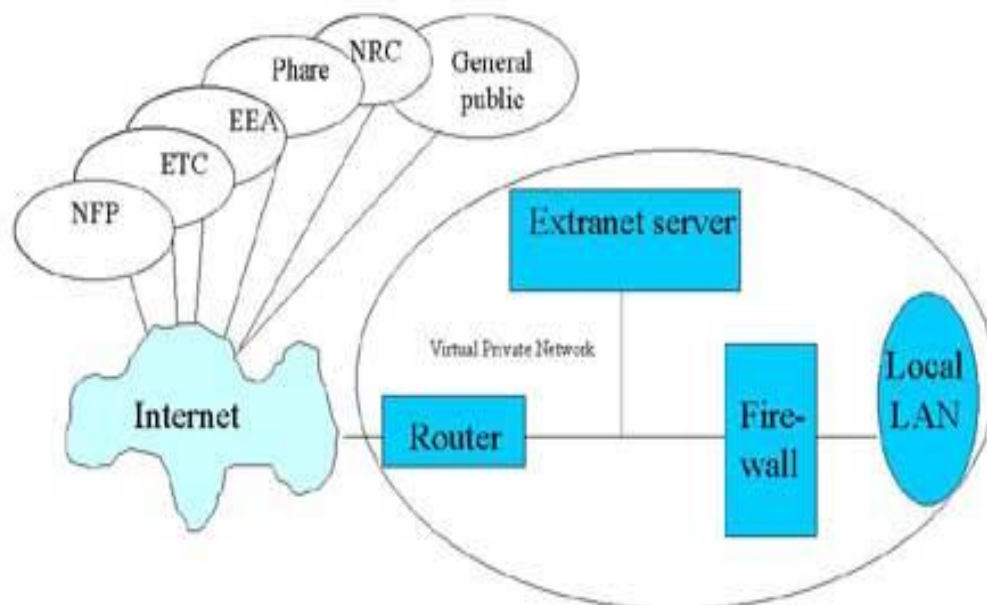
μέσω των αντίστοιχων εφαρμογών ΓΣΠ και απαιτούμενων γεωγραφικών υποβάθρων, από τα τερματικά των χρηστών στους υπόλοιπους κόμβους.

Τέλος, ο εξυπηρετητής INTERNET που είναι επίσης εγκατεστημένος στον κεντρικό κόμβο του ΕΔΠΠ βοηθά στην διάχυση στοιχείων του ΕΔΠΠ προς το ευρύτερο κοινό μέσω προκαθορισμένων αναζητήσεων.

ΕΔΠΠ και EIONET

Ένας από τους βασικούς σκοπούς του ΕΔΠΠ για το μέλλον είναι η ουσιαστική διασύνδεση του με το Ευρωπαϊκό δίκτυο EIONET, ώστε να παρέχονται από την Ελλάδα με ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο τα στοιχεία που απαιτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα διάφορα περιβαλλοντικά αντικείμενα. Ο τρόπος παροχής στοιχείων δεν έχει ακόμα οριστικοποιηθεί από το EIONET αλλά μελετάται αυτή τη στιγμή. Τα στοιχεία που έχουν προτεραιότητα για να διαβιβάζονται στο EIONET είναι κυρίως τα στοιχεία που αφορούν τους τομείς των Ευρωπαϊκών θεματικών Κέντρων του ΕΟΠ.

Ελληνικός κόμβος EIONET

Ο Ελληνικός κόμβος του EIONET (NFP-GR) βρίσκεται στο Εθνικό Κομβικό Σημείο του ΕΟΠ (Γραφείο ΕΠΔ & ΕΟΠ, ΥΠΕΧΩΔΕ). Αποτελείται, όπως όλοι

οι Ευρωπαϊκοί κόμβοι, από έναν κεντρικό server με το software CIRCA για διαχείριση αρχείων και επικοινωνία των χρηστών.

Στην παρούσα φάση η κύρια χρήση του κόμβου, πέρα από κάποια γενικά ενημερωτικά στοιχεία για το ΕΚΣ που έχουν εισαχθεί σε αυτόν, αφορά την ανταλλαγή στοιχείων αερίων εκπομπών (Air Emissions Data Flow Project) μεταξύ της χώρας, του ΕΟΠ και του Ευρωπαϊκού Θεματικού Κέντρου για Αέριες Εκπομπές. Στο μέλλον προβλέπεται η επέκταση χρησιμοποίησης του κόμβου για ανταλλαγή στοιχείων και σε πολλά θεματικά αντικείμενα. Ήδη αναπτύσσονται οι διαδικασίες για την χρησιμοποίηση του στην ανταλλαγή πληροφοριών για την Ποιότητα Ατμόσφαιρας μέσω του δικτύου EUROAIRNET και για τα Εσωτερικά Νερά μέσω του δικτύου EUROWATERNET.

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΔΠΠ

Οι εφαρμογές του ΕΔΠΠ καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών αντικειμένων, όπως αυτό καθορίστηκε από τις ανάγκες του ΥΠΕΧΩΔΕ:

- ✓ **Ατμόσφαιρα**
- ✓ **Νερά**
- ✓ **Φύση**
- ✓ **Στερεά και επικίνδυνα απόβλητα**
- ✓ **Βιομηχανία**
- ✓ **Ακουστικό περιβάλλον – θόρυβος**
- ✓ **Εξωτερικές καύσεις & Αυτοκίνητο**
- ✓ **Καύσιμα**
- ✓ **Έργα και δραστηριότητες**
- ✓ **Ατυχήματα μεγάλης έκτασης**
- ✓ **Νομοθεσία**

Για κάθε ένα από τα παραπάνω αντικείμενα έχει αναπτυχθεί μια ανεξάρτητη εφαρμογή Βάσεων Δεδομένων (Β.Δ)., καθώς και αντίστοιχη εφαρμογή ΓΣΠ (εκτός της Νομοθεσίας). Όλες οι εφαρμογές ΒΔ παρουσιάζουν ομοιόμορφη δομή και μπορούν να χρησιμοποιηθούν στους κόμβους του ΕΔΠΠ, τόσο για την εισαγωγή δεδομένων, όσο και για την πραγματοποίηση αναζητήσεων και

ανάκτηση αποτελεσμάτων σε εκτυπώσιμη μορφή. Οι εφαρμογές ΓΣΠ επιτρέπουν την παρουσίαση αποτελεσμάτων αναζητήσεων πληροφοριών σε γεωγραφικό υπόβαθρο, καθώς και την εξαγωγή σχετικών διαγραμμάτων και χαρτών. Πιο αναλυτική παρουσίαση των εφαρμογών του ΕΔΠΠ δίνεται παρακάτω.

Ατμόσφαιρα

Η εφαρμογή της Ατμόσφαιρας έχει ως βασικό της στόχο την καταγραφή και διαχείριση στοιχείων σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση σε επίπεδο Χώρας. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει αφορούν:

- ✓ Δίκτυα μέτρησης
- ✓ Σταθμούς μέτρησης
- ✓ Μετρήσεις παραμέτρων
- ✓ Συγκρίσεις με εθνικά όρια ποιότητας ατμόσφαιρας

Επιπρόσθετα, η εφαρμογή παρέχει τη δυνατότητα στατιστικής επεξεργασίας των μετρήσεων, παράγοντας έτσι απαραίτητους δείκτες για την παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας. Σε επίπεδο Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (ΓΣΠ) παρέχονται δυνατότητες αναζήτησης σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης ανά δίκτυο, απεικόνισης σταθμών μέτρησης ανάλογα με την κατάσταση λειτουργίας, απεικόνισης βάσει τιμής παραμέτρου ρύπου καθώς και δημιουργίας διαγραμμάτων και εκτυπώσεων χαρτών.

Νερά

Η εφαρμογή για τα Νερά επιτρέπει τη διαχείριση (εισαγωγή, ανανέωση, αναζήτηση) πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα των υδάτων, καθώς και τον χαρακτηρισμό αυτών σύμφωνα με εθνικές και ευρωπαϊκές προδιαγραφές ποιότητας (Γαλάζια Σημαία κλπ.). Τα στοιχεία της εφαρμογής αφορούν:

- ✓ Επιφανειακά Ύδατα
- ✓ Υπόγεια Ύδατα

- ✓ **Ακτές Κολύμβησης**
- ✓ **Διασυνοριακά Ύδατα**
- ✓ **Ύδατα προς πόση**
- ✓ **Παρακολούθηση θαλάσσιας Ρύπανσης (Πρόγραμμα Med-Pol)**

Η εφαρμογή ΓΣΠ για τα Νερά επιτρέπει αντίστοιχες αναζητήσεις, με γεωγραφική αναπαράσταση των αποτελεσμάτων, σε επίπεδο δικτύων Νερών, σταθμών ανά δίκτυο και γεωγραφική θέση (Περιφέρεια, Νομό, Δήμο).

Φύση

Η εφαρμογή της Φύσης αφορά την καταγραφή και διαχείριση στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος σε επίπεδο Χώρας και ειδικότερα στοιχεία σχετικά με Είδη (Χλωρίδα - Πανίδα), Τόπους (Βιότοποι - Τοπία) και Ενέργειες (Έργα - Προγράμματα - Μελέτες για το φυσικό περιβάλλον).

Πιο αναλυτικά, για τους Τόπους οι πληροφορίες αφορούν γενικά χαρακτηριστικά, θέματα ιδιοκτησίας, αξίες, απειλές, νομικό καθεστώς προστασίας, οικοτόπους και χρήσεις γης, αξιόλογα είδη (χλωρίδα - πανίδα) του τόπου, καθώς και σχετική βιβλιογραφία. Για τα Είδη περιλαμβάνονται πληροφορίες για συστηματική ταξινόμηση, βιολογία, πληθυσμό, διατήρηση, προέλευση, καθώς και προστασία - εξάπλωση.

Σε περιβάλλον ΓΣΠ η εφαρμογή της Φύσης περιέχει αναζητήσεις σχετικά με τόπους ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης, ενδιαιτήματα, καθώς και τόπους με συγκεκριμένα είδη χλωρίδας - πανίδας. Επίσης επιτρέπει εκτύπωση χαρτών σε διάφορες κλίμακες, καθώς και εργασία πάνω στο ψηφιακό μοντέλο εδάφους.

Στερεά και επικίνδυνα απόβλητα

Η εφαρμογή για τα Στερεά και Επικίνδυνα Απόβλητα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία των πηγών παραγωγής αποβλήτων, των φορέων διαχείρισης αποβλήτων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης αποβλήτων. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή παρέχει την δυνατότητα παρακολούθησης στοιχείων μεταφοράς αποβλήτων εντός και εκτός της χώρας, ενώ επιτρέπει την

καταγραφή των χώρων ανεξέλεγκτης εναπόθεσης αστικών αποβλήτων και τη διαχείριση θεμάτων που αφορούν τον Ολοκληρωμένο Σχεδιασμό Διαχείρισης αποβλήτων.

Η αναζήτηση στοιχείων είναι δυνατή και σε περιβάλλον Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών, όπου παρέχονται λειτουργίες σχετικά με την επιλογή χώρου διάθεσης αποβλήτων (ΧΥΤΑ, ΧΑΕΕΑ), με την αναζήτηση χώρων διάθεσης ανά διοικητική περιφέρεια ΟΤΑ (Περιφέρεια, Νομός, Δήμος) και επιλογή μεμονωμένου χώρου διάθεσης αποβλήτων με βάση τον κωδικό του χώρου.

Βιομηχανία

Η εφαρμογή της Βιομηχανίας στοχεύει στη διαχείριση πληροφοριών για τις δραστηριότητες των βιομηχανικών μονάδων και λοιπών συναφών στοιχείων. Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με:

- ✓ Ταυτότητα βιομηχανικής μονάδας
- ✓ Περιβάλλον πέριξ της βιομηχανικής μονάδας
- ✓ Πρώτες (κυρίες και βοηθητικές) ύλες
- ✓ Ενέργεια – καύσιμα
- ✓ Υδροδότηση
- ✓ Προϊόντα
- ✓ Υγρά απόβλητα - Στερεά απόβλητα
- ✓ Ατμοσφαιρική ρύπανση
- ✓ Ηχορύπανση
- ✓ Επικίνδυνα απόβλητα
- ✓ Περιβαλλοντική αδειοδότηση / Άλλες άδειες – κυρώσεις
- ✓ Αυτοψίες – Κυρώσεις
- ✓ Μεγάλες εγκαταστάσεις καύσης

Μέσω της αντίστοιχης εφαρμογής ΓΣΠ είναι δυνατές αναζητήσεις σχετικά με: α) βιομηχανίες ανά διοικητική περιφέρεια και ομάδα κλάδου, β) ποσότητες ατμοσφαιρικών ρύπων ανά κλάδο και περιφέρεια ΟΤΑ, γ) ποσότητες υγρών αποβλήτων ανά αποδέκτη και περιφέρεια ΟΤΑ και δ) ειδικά χαρακτηριστικά.

Ακουστικό περιβάλλον – θόρυβος

Η εφαρμογή για το Ακουστικό Περιβάλλον και τον θόρυβο επιτρέπει διαχείριση πληροφοριών για τους παρακάτω βασικούς τομείς:

- ✓ Θόρυβος δικύκλων
- ✓ Θόρυβος εγκαταστάσεων
- ✓ Μετρήσεις των σταθμών ελέγχου θορύβου
- ✓ Μετρήσεις κυκλοφοριακού θορύβου
- ✓ Αεροπορικός θόρυβος
- ✓ Ηχοπετάσματα

Σε περιβάλλον ΓΣΠ υπάρχει δυνατότητα αναζητήσεων για καταγγελίες, αντι-θορυβική προστασία, χάρτες θορύβου και σταθμούς μέτρησης θορύβου. Ειδικά για στην περίπτωση των Καταγγελιών παρέχεται η δυνατότητα για αναζητήσεις καταγγελιών θορύβου ανά περιφέρεια σχετικά με συνεργεία αυτοκινήτων, βιομηχανίες - βιοτεχνίες, καταστήματα και κλιματιστικά.

Εξωτερικές καύσεις και αυτοκίνητο

Η εφαρμογή για τις Εξωτερικές Καύσεις και το Αυτοκίνητο έχει ως βασικό της στόχο την διαχείριση πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα καύσης σε βιομηχανίες, κεντρικές θερμάνσεις, νοσοκομεία κ.λ.π., καθώς και την καταγραφή ελέγχων αυτοκινήτων.

Πιο συγκεκριμένα, τα θέματα που διαχειρίζεται η εφαρμογή αφορούν:

α) Για τις εγκαταστάσεις εξωτερικής καύσης:

- ✓ Στοιχεία ταυτότητας των εγκαταστάσεων
- ✓ Αυτοψίες / Κυρώσεις
- ✓ Μετρήσεις ρύπων
- ✓ Κατανάλωση καυσίμων

β) Για το αυτοκίνητο:

- ✓ Εκδότες Κ.Ε.Κ.
- ✓ Ελεγκτές
- ✓ Στοιχεία ελέγχου αυτοκινήτων
- ✓ Μετρήσεις ρύπων
- ✓ Κυρώσεις

Καύσιμα

Η εφαρμογή για τα Καύσιμα επιτρέπει τη διαχείριση πληροφοριών κατανάλωσης καυσίμων σε επίπεδο Περιφερειών και Νομών και την παρακολούθηση της ποιότητας των καυσίμων σε εγκαταστάσεις εταιριών εμπορίας καυσίμων, σε πρατήρια, σε βυτιοφόρο, και σε εγκαταστάσεις εξωτερικής καύσης. Ειδικότερα, τα στοιχεία που διαχειρίζεται η εφαρμογή αφορούν :

- ✓ ταυτότητα των εγκαταστάσεων εταιρειών εμπορίας καυσίμων, πρατηρίων, βυτιοφόρων και εγκαταστάσεων εξωτερικών καύσεων
- ✓ αυτοψίες σε εγκαταστάσεις εταιρειών εμπορίας καυσίμων, πρατηρίων, βυτιοφόρων και εγκαταστάσεων εξωτερικών καύσεων
- ✓ κατανάλωση καυσίμων ανά Περιφέρεια και Νομό

Επιπρόσθετα, η εφαρμογή χειρίζεται θέματα για τα είδη και την ποιότητα των καυσίμων και τις κυρώσεις που προβλέπονται σε περιπτώσεις παράβασης.

Η εφαρμογή ΓΣΠ για τα Καύσιμα είναι κοινή με εκείνη για τις Εξωτερικές Καύσεις και το Αυτοκίνητο (ουσιαστικά πρόκειται για μια εφαρμογή με δύο υπο-εφαρμογές). Σχετικά με τα καύσιμα, η εφαρμογή ΓΣΠ παρέχει την δυνατότητα αναζητήσεων για εγκαταστάσεις καυσίμων ανά διοικητική Περιφέρεια ΟΤΑ (εγκαταστάσεις εμπορίας καυσίμων & εξωτερικής καύσης) και πρατήρια υγρών καυσίμων. Σχετικά με τις εγκαταστάσεις εξωτερικών καύσεων, η εφαρμογή ΓΣΠ παρέχει την δυνατότητα απεικόνισης βάσει κανονικότητας δειγμάτων.

Έργα και δραστηριότητες (πλην βιομηχανιών)

Η εφαρμογή για Έργα και Δραστηριότητες αφορά Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και Μελέτες Προέγκρισης Χωροθέτησης (ΜΠΧ) για διάφορες κατηγορίες έργων εκτός των Βιομηχανιών. Η εφαρμογή στοχεύει ουσιαστικά στην μηχανογράφηση

και συστηματική παρακολούθηση των σχετικών διαδικασιών αξιολόγησης των μελετών από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι κατηγορίες των έργων που περιλαμβάνονται είναι:

- ✓ Έργα οδοποιίας
- ✓ Υδραυλικά έργα
- ✓ Λιμενικά έργα
- ✓ Συστήματα υποδομών
- ✓ Εξορυκτικές & συναφείς δραστηριότητες
- ✓ Τουριστικές εγκαταστάσεις / Εργασίες πολεοδομίας
- ✓ Κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις
- ✓ Υδατοκαλλιέργειες
- ✓ Ειδικά Έργα

Τα στοιχεία που καταγράφονται και παρακολουθούνται αφορούν την ταυτότητα των έργων, τα τεχνικά στοιχεία των έργων, τα συναφή έργα, το περιβάλλον περιοχής πέριξ των έργων, τις εκτιμώμενες εκπομπές ρύπων, τις αυτοψίες - κυρώσεις—μετρήσεις, καθώς και στοιχεία εξέλιξης της διαδικασίας έγκρισης ή μη των σχετικών ΜΠΕ και ΜΠΧ.

Σε περιβάλλον ΓΣΠ υπάρχει δυνατότητα αναζητήσεων έργων ανά κατηγορία έργου και Περιφέρεια, ενώ επίσης μπορεί να γίνει εισαγωγή νέων έργων και αντίστοιχων απεικονίσεων.

Ατυχήματα μεγάλης έκτασης

Η εφαρμογή για τα Ατυχήματα Μεγάλης Έκτασης επιτρέπει την καταγραφή και διαχείριση στοιχείων εγκαταστάσεων που εντάσσονται στην οδηγία 8ΕΥΕ50 και που μπορεί να προκαλέσουν Ατυχήματα Μεγάλης Έκτασης. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που καταγράφονται είναι:

- ✓ Ταυτότητα εγκαταστάσεων (Βιομηχανικές μονάδες / Άλλες εγκαταστάσεις)
- ✓ Μελέτες ασφαλείας
- ✓ Παραγόμενες και χρησιμοποιούμενες επικίνδυνες ουσίες
- ✓ Περιβάλλον περιοχής πέριξ των εγκαταστάσεων
- ✓ Σχέδια έκτακτης ανάγκης

- ✓ **Επιθεωρήσεις**
- ✓ **Αλληλογραφία**
- ✓ **Ατυχήματα μεγάλης έκτασης**

Η αναζήτηση στοιχείων σε περιβάλλον ΓΣΠ παρέχει δυνατότητα εύρεσης βιομηχανικών μονάδων/ άλλων εγκαταστάσεων: α) ανά περιφέρεια ΟΤΑ, β) ανά είδος εγκατάστασης και περιφέρεια ΟΤΑ, γ) ανά είδος ουσίας και περιφέρεια ΟΤΑ.

Νομοθεσία

Η εφαρμογή της Νομοθεσίας αφορά την καταγραφή και διαχείριση στοιχείων Νομοθετικών Πράξεων για διάφορα περιβαλλοντικά αντικείμενα.

Τα είδη Νομοθετικών Πράξεων διακρίνονται σε Ελληνικές Νομοθετικές Πράξεις, Κοινοτικές Νομοθετικές Πράξεις, Εγκυκλίους, Αποφάσεις του Σ.τ.Ε, Ευρύτερα Διεθνείς Πράξεις και Κοινοτικές Ρυθμίσεις υπό σχεδιασμό ή επεξεργασία. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή χειρίζεται θέματα σχετικά με τροποποιήσεις Ελληνικών και Κοινοτικών Νομοθετικών Πράξεων, εναρμονίσεις Ελληνικών Νομοθετικών Πράξεων με Κοινοτικές Νομοθετικές Πράξεις, αποσαφηνίσεις των Εγκυκλίων, καθώς και τις κυρώσεις / εγκρίσεις των ευρύτερα Διεθνών Πράξεων.

4. Η Κοινωνία των Πολιτών - Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

(ΜΚΟ)

Η εξέλιξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου καθορίζεται ολοένα και περισσότερο από την ενεργό συμμετοχή, στα δημόσια πράγματα, της κοινωνίας των πολιτών. Με την έννοια αυτή, προσδιορίζονται συνήθως οι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εθελοντικές οργανώσεις, που με αυτενέργεια εκφράζουν τη σύγχρονη κοινωνική δυναμική, εκεί όπου το κράτος αλλά και ο ιδιωτικός τομέας δεν επιθυμούν ή δεν μπορούν να δράσουν αποτελεσματικά. Σήμερα στον ευρωπαϊκό χώρο οι παρεμβάσεις των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), που αποτελούν την πλέον ορατή και δυναμική έκφραση της κοινωνίας των πολιτών, αφορούν σχεδόν όλους τους χώρους, με έμφαση φυσικά στον κοινωνικό χώρο και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Έτσι η συνύπαρξη κράτους, ιδιωτικού τομέα και κοινωνίας των πολιτών σε όλη της την έκταση δημιουργεί ένα νέο, πολυεπίπεδο αλλά και δυναμικό τοπίο που εμπεριέχει σαφείς αλληλεξαρτήσεις, με τρεις σημαντικούς πόλους εξουσίας, που έχουν συμπληρωματικούς και όχι κατ' ανάγκη συγκρουσιακούς ρόλους.

Η αυξανόμενη απήχηση της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο αποτελεί αναγνώριση του ουσιαστικού τους έργου και ιδιαίτερα της ικανότητάς τους να αξιοποιούν την κοινωνική δυναμική και να προωθούν πρωτοβουλίες προς όφελος της ισόρροπης ανάπτυξης. Η κοινωνία των πολιτών και οι ΜΚΟ δεν πρόκειται φυσικά να υποκαταστήσουν το κράτος ή την αγορά, αλλά η δράση τους εμπλουτίζει το κοινωνικό μοντέλο και ενισχύει τους μηχανισμούς ελέγχου όλων των εξουσιών. Σε αυτή τη βάση **ο ρόλος των ΜΚΟ είναι ιδιαίτερα σημαντικός διότι με τη δράση τους ενισχύουν τη συμμετοχική δημοκρατία.** Επιπλέον η συνεργασία και διασύνδεση των ΜΚΟ σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο μπορεί να αποτελέσει μια δυναμική συνιστώσα της σύγχρονης διεθνούς ζωής και να προβάλλει νέα πρότυπα δράσης.

Οι ΜΚΟ, ως εκφραστές της σύγχρονης κοινωνικής δυναμικής λειτουργούν κατ' αρχήν σε εθελοντική βάση και έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αυτά τα κύρια στοιχεία σε συνδυασμό με την αποδοχή των αρχών της διαφάνειας, της ανεξαρτησίας και της ατομικής αλλά και κοινωνικής ευθύνης δημιουργούν το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάληψη και υλοποίηση ποικίλων δράσεων και προγραμμάτων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, ανθρωπιστικές δράσεις και προγράμματα διεθνούς συνεργασίας κ.λπ. Στις αναπτυσσόμενες οικονομικά χώρες η αυτοοργάνωση των πολιτών έχει μεγάλη παράδοση και οι ΜΚΟ έχουν εκεί την απαραίτητη κοινωνική στήριξη. Αλλά και σε κράτη με παράδοση συγκεντρωτικής διοίκησης η κοινωνία των πολιτών αναπτύσσεται και αποτελεί πλέον βασική συνισταμένη της κοινωνικής δυναμικής.

Στα πλαίσια της γενικότερης συζήτησης για το νέο μοντέλο διακυβέρνησης, που προωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η κοινωνία των πολιτών έχει κληθεί να συμμετάσχει και να καταθέσει τις προτάσεις της σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης. Παράλληλα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών για τη βελτίωση του πλαισίου της συνεργασίας με τις ΜΚΟ. Ωστόσο θα πρέπει να υπογραμμιστεί ο αυτόνομος χαρακτήρας του αυτού διαλόγου που δεν υποκαθιστά σε καμιά περίπτωση την κοινοτική συνεργασία και τον προβλεπόμενο από τις Συνθήκες της ΕΕ διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους.

Οι κατευθυντήριες αρχές που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των προγραμμάτων των ΜΚΟ είναι:

- ♦ ο σεβασμός της ποικιλομορφίας και της ετερογένειας των ΜΚΟ
- ♦ η ανάγκη να ληφθεί υπόψη η αυτονομία και η ανεξαρτησία τους
- ♦ η διαφάνεια στη διαχείριση των κονδυλίων και επιδοτήσεων
- ♦ η προώθηση -μέσα από τις ποικίλες δράσεις- της ευρωπαϊκής δυναμικής
- ♦ η αναγνώριση των ειδικών αναγκών των ΜΚΟ και της εμπειρίας τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει μια μακροχρόνια εμπειρία συνεργασίας με τις ΜΚΟ τόσο στο εσωτερικό της Κοινότητας όσο και στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας με τις τρίτες χώρες. Στόχος είναι η υποβοήθηση του έργου των ΜΚΟ και η οικονομική ενίσχυση των πρωτοβουλιών τους με την παράλληλη όμως διαφύλαξη της ανεξαρτησίας τους. Στον χώρο ειδικότερα της διεθνούς ανάπτυξης και με εξαίρεση τις δράσεις επείγοντος χαρακτήρα και ορισμένα καινοτομικά προγράμματα η ΕΕ χρησιμοποιεί ως μέθοδο τη συγχρηματοδότηση (κατά 50%) των ενεργειών και δράσεων των ΜΚΟ.

Όσον αφορά το ρόλο των ΜΚΟ στον τομέα της διεθνούς αναπτυξιακής πολιτικής πρέπει να υπογραμμιστούν τα εξής στοιχεία:

Η διεθνής διάσταση της δράσης των ΜΚΟ:

τόσο τα δίκτυα των μεγάλων ΜΚΟ σε διεθνή κλίμακα, όσο και οι πρωτοβουλίες τους σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, έχουν επιπτώσεις που υπερβαίνουν τα όρια του κράτους και συμβάλλουν, έτσι, στη δημιουργία ευρύτερων κινημάτων, τονώνουν την διεθνή κοινή γνώμη και αφυπνίζουν την παγκόσμια συνείδηση. Οι ΜΚΟ, με τη δράση τους συνέβαλαν, ειδικότερα στις βιομηχανικές κοινωνίες, στην καλύτερη κατανόηση, συνειδητοποίηση και αναζωογόνηση του ενδιαφέροντος για την προώθηση της δημοκρατίας και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργότερη συμμετοχή του πολίτη στα κοινά. Έτσι ενισχύεται περισσότερο ο κοινωνικός χαρακτήρας της ανάπτυξης, και επιτυγχάνεται, χάρη στην ευελιξία των ΜΚΟ, το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα σε τοπικό επίπεδο.

Ιδιαίτερα σημαντικός όμως, είναι ο ρόλος των ΜΚΟ στις ίδιες τις αναπτυσσόμενες χώρες:

εκεί, οι ΜΚΟ λειτουργούν σαν μοχλοί ανάπτυξης, δημιουργούν τις συνθήκες για μια κοινωνική δυναμική και προωθούν τη συμμετοχική δημοκρατία σε όλα τα επίπεδα. Αν αυτή είναι η πρόκληση της εποχής για όλους τους παράγοντες, τότε για τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και τους ΜΚΟ ειδικότερα που δρουν στο χώρο της ανάπτυξης το

αίτημα της υπεύθυνης και ορθής διαχείρισης, της διαφάνειας και της συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση των δράσεων. Όχι μόνο επειδή η σύγχρονη αντίληψη περί ορθής και αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων προτάσσει αυτές τις αρχές αλλά κυρίως επειδή οι ευρωπαϊκές ΜΚΟ με τη δράση τους οφείλουν να υπενθυμίζουν και να αποδεικνύουν καθημερινά με τη δράση τους ότι δεν είναι ένα νέο μέσο άσκησης επιρροής ή επιβολής προτύπων αλλά ότι **προωθούν και ενστερνίζονται ένα άλλο μοντέλο διαχείρισης που αποσκοπεί στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ενδυνάμωση του κράτους δικαίου και την πάταξη της διαφθοράς, και που σέβεται τις αρχές του διεθνούς δικαίου, της δημοκρατίας και κυρίως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.**

Η σύγχρονη αντίληψη περί διεθνούς συνεργασίας και ανάπτυξης στηρίζεται στη συμπληρωματικότητα των ρόλων και των δράσεων όλων των παραγόντων. Στα πλαίσια αυτά όλοι οι παράγοντες που συμμετέχουν στην αναπτυξιακή προσπάθεια, δηλαδή το κράτος, οι επιχειρήσεις, οι κοινωνικοί φορείς, τα συνδικάτα, οι τοπικοί φορείς, οι ΜΚΟ κοκ, πρέπει να εργάζονται στη βάση ενός συνολικού προγράμματος με μακροπρόθεσμους στόχους και στρατηγική. Λόγω όμως των ιδιαίτερων δυσκολιών και των παραδοσιακών δομών των κοινωνιών των αναπτυσσομένων χωρών απαιτείται σεβασμός του ρόλου των άλλων παραγόντων και ιδιαίτερα του κράτους, ώστε να έχει ουσιαστικό νόημα ο προγραμματισμός, η αποτελεσματικότητα και φυσικά η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων.

Η συζήτηση σχετικά με τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του κράτους και της αγοράς, η αναζήτηση διεθνώς νέων προτύπων διαχείρισης, οι επιπτώσεις και προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης κατέστησαν σαφές το ότι τα παραδοσιακά εργαλεία και αναλύσεις δεν επαρκούν πλέον για την κατανόηση των σύγχρονων κοινωνικών εξελίξεων. Χρειάζονται νέες αντιλήψεις, αυξημένη αίσθηση ευθύνης, αποτελεσματικότερος έλεγχος των δημοσίων πραγμάτων, διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων - κι αυτό με τη σειρά του σημαίνει επανασχεδιασμό της πολιτικής με σαφείς προτεραιότητες και στόχους. **Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών θα κριθεί από την ικανότητά της αφενός να αξιοποιεί την κοινωνική δυναμική, αφετέρου να αλλάξει τις σχέσεις των παραδοσιακών πόλων εξουσίας προβάλλοντας ένα νέο**

μοντέλο κοινωνικής οργάνωσης, περισσότερο ανοιχτό, δίκαιο και ευαίσθητο στα αιτήματα της εποχής. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο οδεύει προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση κι αυτή η εξέλιξη είναι πολύ σημαντική.

Οι πιέσεις των Μη Κυβερνητικών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων στην Οικονομική Επιτροπή του ΟΗΕ, με βάση την Αρχή της Χάρτας του Ρίο, προετοίμασαν το έδαφος για τη Σύμβαση του Ααρχους. Η συμμετοχή τους στις διαπραγματεύσεις συνέβαλε σημαντικά στο να μη γίνει πιο αδύνατο το τελικό κείμενο της Σύμβασης.

Στην έκδοση απόφασης σχετικά με την ενίσχυση των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) που αναπτύσσουν δραστηριότητες κυρίως στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος προσανατολίζονται το Συμβούλιο Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα δύο θεσμικά όργανα της ΕΕ προωθούν κοινοτικό πρόγραμμα δράσης ώστε να συμβάλουν στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας σχετικά με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη. Στο πρόγραμμα προτείνεται να συμμετάσχουν ευρωπαϊκές ΜΚΟ με έδρα είτε σε χώρα-μέλος της ΕΕ είτε σε συνδεδεμένη χώρα είτε στην Κύπρο, στη Μάλτα και στην Τουρκία αλλά και σε βαλκανικές χώρες που συμμετέχουν στη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Επισήμως, η πρόσκληση υποβολής προτάσεων θα γίνει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως τις 30 Σεπτεμβρίου 2002 και θα δοθεί προτεραιότητα στην υγεία και στο περιβάλλον, στην εξασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και των αποβλήτων και στη φύση και βιοποικιλότητα. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει ως την 31η Δεκεμβρίου 2006. Περισσότερες πληροφορίες στο τεύχος C 110 Ε/30 (ΤΟ ΒΗΜΑ , 19-05-2002).

ΜΚΟ και Διαδίκτυο

Η εξέλιξη των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (ΤΠΤ) είναι ίσως ένας από τους λόγους για τον οποίον την τελευταία δεκαετία οι εθνικές κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί σταδιακά αναγκάστηκαν να

μοιρασθούν τις εξουσίες τους με διάφορες ομάδες πολιτών, γνωστές ως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.)

Οι προηγμένες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (ΤΠΤ) έχουν αυξήσει την δυνατότητα των να Μ.Κ.Ο. χρησιμοποιούν την πληροφορία με στρατηγικό τρόπο ώστε να θέτουν νέα ζητήματα, να πείθουν, να ασκούν πίεση και να αποκτούν πλεονεκτήματα.

Το φαινόμενο των ευρέως διαθέσιμων και προσιτών τεχνολογιών είχε κυρίως δύο συνέπειες που συνέβαλαν στην ενδυνάμωση αυτών των Μ.Κ.Ο. στο πεδίο της διαμόρφωσης πολιτικής:

- ♦ ένας μεγάλος όγκος πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων και επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων είναι δυνατόν πλέον εύκολα να συλλεχθούν.
- ♦ οι πληροφορίες αυτές είναι δυνατόν να γίνουν αντικείμενο διαχείρισης χωρίς δυσκολία. Είναι δυνατόν να γίνουν αντικείμενο περαιτέρω επεξεργασίας, να προωθηθούν ή να αποθηκευθούν. Το γεγονός αυτό αποτελεί μεγάλη ευκαιρία για τη συλλογή και δημοσίευση πληροφοριών καθώς και την ανταλλαγή ιδεών και στρατηγικών από άτομα και οργανώσεις παγκοσμίως. Τεχνικά και επιστημονικά δεδομένα είναι δυνατόν να γίνουν αντικείμενο διαχείρισης, να αποθηκευθούν και να διανεμηθούν ευκολότερα και ταχύτερα από ποτέ.

Η εξάπλωση των ΤΠΤ έχει καταστήσει εφικτή όχι μόνο την επικοινωνία μεταξύ πολιτών και ΜΚΟ αλλά έχει επίσης διευκολύνει την δημιουργία αποτελεσματικών δικτύων ΜΚΟ. Η απήχηση των δικτύων αυτών είναι μεγάλης σημασίας καθώς επιτρέπουν στις ΜΚΟ να ενώνουν τις δυνάμεις τους ώστε να αυξάνουν την επιρροή τους.

Οι ΜΚΟ με μεγάλη πείρα είναι σε θέση να παρέχουν συμβουλές σε οργανώσεις οι οποίες μόλις έχουν συσταθεί ή είναι λιγότερο ανεπτυγμένες. Για παράδειγμα, οικολογικές οργανώσεις και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες έχουν συνδεθεί με πιο έμπειρες, καλλίτερα χρηματοδοτούμενες και πιο ισχυρές ΜΚΟ στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. "Οι τελευταίες χρησιμοποιούν τα παγκόσμια ΜΜΕ και ασκούν

πίεση στις δικές τους κυβερνήσεις να πιέσουν με τη σειρά τους κυβερνώντες των αναπτυσσόμενων χωρών, δημιουργώντας ένα κύκλο επιρροής που επιταχύνει τις εξελίξεις σε πολλά μέρη του κόσμου". Άλλα είδη συνεργασίας μεταξύ ΜΚΟ είναι επίσης δυνατόν να υλοποιηθούν. Στα πλαίσια αυτά ακτιβιστές σε αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να κατηγορήσουν πιο αποτελεσματικά πρακτικές μεγάλων επιχειρήσεων έχοντας ως εφόδιο ενοχοποιητικές αποδείξεις για τοπικές πρακτικές σε θέματα περιβαλλοντικών καταστροφών από ΜΚΟ αναπτυσσόμενων χωρών,

Οι ΤΠΤ έχουν επίσης δώσει τη δυνατότητα στις ΜΚΟ να δημιουργήσουν δίκτυα συνεργασίας και να κινητοποιούν το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό ακτιβιστών για συγκεκριμένες εκδηλώσεις.

Οι Διαδικτυακές υπηρεσίες δεν αποτελούν μόνο μία επικοινωνιακή πλατφόρμα όπου καταχωρείται ένας μεγάλος αριθμός εγγράφων ή η οποία αποτελεί forum διεθνών ηλεκτρονικών συζητήσεων αλλά είναι δυνατόν επίσης να χρησιμοποιηθούν και ως βάση από τις ΜΚΟ για την οργάνωσή τους. Αξιοποιώντας τη δυνατότητα αυτή το 1992 ομάδες πολιτών από όλο τον κόσμο συναντήθηκαν για πρώτη φορά μέσω Διαδικτύου για να προετοιμάσουν κοινές στρατηγικές για την Διεθνή Διάσκεψη του Ρίο και να αναπτύξουν εναλλακτικές πολιτικές.

Οι ΜΚΟ και γενικώς οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις γνωρίζουν καλά το σημαντικό ρόλο των ΤΠΤ στην εξασφάλιση της υποστήριξης του κοινού. Για παράδειγμα η μη κερδοσκοπική οργάνωση Σύνδεσμος για Προηγμένες Επικοινωνίες (Association for Progressive Communications) παρέχει διάφορες υπηρεσίες με σκοπό να βοηθήσει το προσωπικό των ΜΚΟ στην αποτελεσματική χρήση των νέων τεχνολογιών. Αυτές οι υπηρεσίες έχουν εξειδικευθεί έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΜΚΟ. Συμπεριλαμβάνουν εκπαιδευτικά προγράμματα (π.χ. αποτελεσματική χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και κατασκευή ιστοσελίδων) καθώς επίσης και τεχνικές υπηρεσίες Παροχέα Διαδικτύου. Το 1995 ο Σύνδεσμος παρείχε σε 50.000 ΜΚΟ σε 133 χώρες πρόσβαση σε δέκα εκατομμύρια χρήστες του Διαδικτύου με το κόστος ενός τοπικού τηλεφωνήματος. Το σκεπτικό ήταν να ενδυναμωθεί η κοινωνία πολιτών μέσω της μείωσης του κόστους των ακριβών τεχνολογιών.

Οι ΜΚΟ χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο εκτενώς. Για παράδειγμα συχνά αποστέλλουν όμοιες πληροφορίες σε ένα μεγάλο κατάλογο αποδεκτών: προσκλήσεις για κινητοποίηση, ενημερωτικές εκθέσεις. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο καθιστά την αποστολή ενός μηνύματος σε χίλιους αποδέκτες διαδικασία εξ ίσου εύκολη με την αποστολή του μηνύματος σε ένα αποδέκτη.

Οι ΜΚΟ δεν επαναπαύονται, αλλά κοιτάνε προς το μέλλον και προσαρμόζονται στις ταχείες τεχνολογικές εξελίξεις. Επειδή η ανάπτυξη του Διαδικτύου καθιστά όλο και πιο δύσκολη την πλοήγηση στο τεράστιο όγκο των διαθέσιμων πληροφοριών πολλές ΜΚΟ προωθούν επικοινωνιακά μοντέλα με σκοπό όχι μόνο να μεταδώσουν το μήνυμά τους αλλά και να εξασφαλίσουν ότι το μήνυμά τους θα εισακουσθεί. Σ' αυτά περιλαμβάνεται και η κατασκευή δικτυακών πυλών (portals) που περιέχουν μία εστιασμένη συλλογή από το καλλίτερο υλικό που βρίσκεται στο Διαδίκτυο σχετικό με ένα ορισμένο θέμα. Το σκεπτικό τους είναι να συλλέγουν και να ενοποιοούν πληροφορίες έτσι ώστε να βρίσκουν περισσότερη ανταπόκριση από μεγαλύτερο κοινό παρά εάν είχαν η κάθε μία οργάνωση ανταγωνιστικούς δικτυακούς τόπους με παρόμοιο περιεχόμενο. Πληροφορίες από όλα τα μέλη συγκεντρώνονται σε ένα κεντρικό κοινό δικτυακό τόπο όπου καταχωρούνται και πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος (π.χ. Συνέδρια). Με το να μοιράζονται στο παρασκήνιο την ίδια βάση δεδομένων οι ΜΚΟ επιτυγχάνουν μεγαλύτερη δημοσιότητα και έτσι αυξάνουν την κοινή απήχησή τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η πολιτική για το περιβάλλον αναμφισβήτητα έχει προκαλέσει προβληματισμό, σοβαρές συζητήσεις και σημαντικές ανακατατάξεις στις αντιλήψεις και της αξίες για την ανάπτυξη και για τη σχέση της κοινωνίας με τη φύση. Στο επίπεδο της επεξεργασίας των αρχών και των στόχων είναι μία πολιτική που διακρίνεται για την πληρότητα και τη συνεκτικότητα της χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω εξέτασης και βελτίωσης της. Από την άλλη μεριά, όμως, η πολιτική για το περιβάλλον πάσχει ως προς την εφαρμογή της, καθώς για τους περισσότερους από τους στόχους που θέτει δεν προβλέπονται δεσμευτικές διαδικασίες ούτε και διατίθενται επαρκή μέσα υλοποίησής τους.

Θέμα μείζονος σημασίας για την προστασία του περιβάλλοντος είναι το δικαίωμα των πολιτών να έχουν πάντα πλήρη και σφαιρική ενημέρωση για κάθε ενέργεια της κυβέρνησης ή των δημοσίων αρχών σε θέματα περιβάλλοντος. Τα άτομα για να ασκούν τη δύναμη τους ως ενδιαφερόμενα μέρη σε αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα επίπεδα, χρειάζεται να γνωρίζουν και να κατανοούν ποια είναι τα προβλήματα, τι χρειάζεται για να επιλυθούν και πως μπορούν να συμβάλουν σε αυτό. Επομένως η περιβαλλοντική πληροφόρηση καθώς και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης είναι ουσιαστικές σε αυτή τη διαδικασία.

Ο ενημερωμένος πολίτης είναι ο ευαισθητοποιημένος πολίτης και για τα θέματα περιβάλλοντος καμία σκοπιμότητα δεν μπορεί να μπλοκάρει την ανάγκη να γνωρίζουν οι πολίτες κάθε απόφαση που αφορά το περιβάλλον. **Σε μια εποχή που οι πολίτες ευαισθητοποιούνται όλο και περισσότερο για να σταματήσει περαιτέρω η επιβάρυνση στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος η πλήρης διαφάνεια είναι η μόνη αρχή που πρέπει να διέπει τις σχέσεις πολιτών και πολιτείας.** Οποιαδήποτε απόφαση σχετίζεται με το περιβάλλον οι πολίτες οφείλουν να ξέρουν τα πάντα και οι αρμόδιες αρχές είναι υποχρεωμένες να τους δίδουν κάθε πληροφορία. Στεγανά στην ενημέρωση των πολιτών μπορεί να τεθούν μόνο αν η υπόθεση ευρίσκεται υπό δικαστική διερεύνηση. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι αρμόδιες

αρχές οφείλουν να ενημερώνουν όποιον το ζητήσει, έστω κι αν δεν έχει έννομο συμφέρον.

Το δικαίωμα πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφόρηση αποτελεί βασική προϋπόθεση της βιώσιμης ανάπτυξης, δεδομένου ότι για να είναι αποτελεσματικές οι πολιτικές που εφαρμόζονται για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να βασίζονται στη σωστή ενημέρωση των πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στην προσπάθεια της να βελτιώσει την πρόσβαση του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφόρηση προχώρησε στην σύσταση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφόρησης και Παρατήρησης για το Περιβάλλον (EIONET). Η δράση των Δικτύων πληροφόρησης είναι προσανατολισμένη στην κατεύθυνση, της προστασίας του περιβάλλοντος μέσω της παροχής έγκαιρων και αντικειμενικών πληροφοριών έτσι ώστε:

- ✓ να καταστεί ευκολότερη και ταχύτερη η λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος σε διοικητικό επίπεδο
- ✓ και ταυτόχρονα να εξασφαλίζεται και η ορθή ενημέρωση του κοινού.

Σημαντικός είναι επίσης και ο ρόλος των Μ.Κ.Ο. που ως στόχο έχουν:

- ✓ τον αναπροσανατολισμό των μοντέλων ανάπτυξης
- ✓ την προώθηση και εδραίωση των συμμετοχικών διαδικασιών
- ✓ την προώθηση υψηλού βαθμού κοινωνικής συνειδητοποίησης

Από την άποψη των διαδικασιών και μέσων εφαρμογής υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης σε ότι αφορά:

- ✓ την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά τους στην περιβαλλοντική πληροφόρηση
- ✓ την αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος
- ✓ την βελτίωση των σχέσεων και της συμβατότητας, ανάμεσα στα διαφορετικά διοικητικά επίπεδα, με στόχο την ενδυνάμωση της Δημόσιας Διοίκησης,
- ✓ την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που συνδέονται με τις νέες τεχνολογίες, τόσο για την συλλογή αξιόπιστων στοιχείων, όσο και για την ταχύτερη διάχυση των πληροφοριών

- ✓ το καταρτισμένο επιστημονικό προσωπικό που να μπορεί να ανταποκρίνεται στα αιτήματα των πολιτών

Αναμφίβολα η Σύμβαση του Ααρχους αποτελεί το πιο αναλυτικό και πλήρες διεθνές κείμενο που ρυθμίζει την περιβαλλοντική πληροφόρηση, τη συμμετοχή του κοινού στην λήψη των αποφάσεων και τη πρόσβαση στην δικαιοσύνη. Προβλέπεται ότι η κύρωση της θα επιφέρει πολύ σημαντικές αλλαγές στην κοινοτική και τις εθνικές νομοθεσίες που θα την ενσωματώσουν στο δίκαιο τους και θα βοηθήσει στην ενδυνάμωση της θέσης των πολιτών, προσφέροντας τους περισσότερες δυνατότητες για λόγο στις αποφάσεις για το σχεδιασμό, τα προγράμματα και τις πολιτικές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Ιωάννης Καράκωστας, Περιβάλλον και Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2000**
- **Γεώργιος Δελλής, Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2000**
- **Γλυκερία Σιούτη, Δίκαιο Περιβάλλοντος, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 1993**
- **Μιχαήλ Δεκλερής, Ο δωδεκάδελτος του Περιβάλλοντος, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2000**
- **Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφόρηση, COM(2000)402, Βρυξέλλες 2000**
- **Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα της Σύμβασης Aarhus, COM(98)344**
- **Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 158, 26.06.1990, Οδηγία 90/313, σχετικά με την ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση, Βρυξέλλες 1990**
- **Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 120, 11.05.1990 Κανονισμός 1210/90 ΕΟΚ, για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφοριών και Παρατηρήσεων σχετικά με το Περιβάλλον, Βρυξέλλες 1990**

- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Πληροφορίες για την βελτίωση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη, Κοπεγχάγη 2000
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Σήματα από το Περιβάλλον, Κοπεγχάγη 2002
- Περιοδικό Κοινωνία των Πολιτών, «Η Κοινωνία των Πολιτών, νέα συνισταμένη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου» Α. Θεοδωράκης, Τεύχος 7 2001
- Περιοδικό Κοινωνία των Πολιτών, «Οι ΜΚΟ οργανώσεις και οι νέες τεχνολογίες» Τεύχος 6 2001

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

www.unece.org,

<http://www.parliament.gr/gr/ergasies/ergasies.htm>

<http://untreaty.un.org/ENGLISH/bible/englishinternetbible/>

<http://nfp-gr.eionet.eu.int/>

<http://www.eea.eu.int/>

http://www.europa.eu.int/pol/env/index_el.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιβαλλοντική πολιτική Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δυνατότητες προσφυγής Ελλήνων πολιτών

Πέντε τομείς έχουν επιλεγεί για παρέμβαση:

- ✓ Βιομηχανία
- ✓ Ενέργεια
- ✓ Μεταφορές
- ✓ Γεωργία
- ✓ Τουρισμός

Οι τομείς αυτοί επελέγησαν λόγω: των ιδιαίτερα σημαντικών επιπτώσεων που έχουν στο περιβάλλον, του σημαντικού τους ρόλου στην προσπάθεια για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης, του ότι μια προσέγγιση σε Κοινοτικό επίπεδο μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τα προβλήματα που δημιουργούν οι τομείς αυτοί (αρχή επικουρικότητας). Το πρόγραμμα δεν αποβλέπει μόνον στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στο όφελος των ίδιων των τομέων στους οποίους γίνεται η παρέμβαση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η νέα στρατηγική της περιβαλλοντικής πολιτικής που αφορά στη βιομηχανία, τείνει προς την κατεύθυνση της συνεργασίας και όχι της απαγόρευσης. Ο επιχειρηματικός κόσμος καθώς και οι βιομήχανοι κατανοούν όλο και περισσότερο το ότι η βιομηχανία δεν συνιστά μόνο μέρος του περιβαλλοντικού προβλήματος, αλλά και τη βάση για την επίλυσή του. **Η νέα αυτή προσέγγιση συνεπάγεται:**

ενδυνάμωση του διαλόγου μεταξύ του κράτους, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εκπροσώπων της βιομηχανίας ενθάρρυνση των αυτοδεσμευτικών συμφωνιών και των άλλων μορφών αυτοπεριορισμού της βιομηχανίας. Στοιχεία στα οποία πρέπει να βασίζεται η σχέση περιβάλλοντος και βιομηχανίας είναι:

- ✓ η βελτιωμένη διαχείριση των πόρων για να επιτευχθεί α) ορθολογική χρήση των πόρων και β) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας πληροφόρηση, ώστε ο καταναλωτής να έχει την καλύτερη δυνατότητα επιλογής και μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις βιομηχανικές δραστηριότητες και στην ποιότητα των προϊόντων καθορισμός από την Ευρωπαϊκή Ένωση κοινοτικών προτύπων κοινοτικά πρότυπα για τις παραγωγικές διαδικασίες και τα προϊόντα

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ο στόχος της παρέμβασης της Ε.Ε. στον τομέα της ενέργειας είναι ο συνδυασμός του αποτελεσματικού και ασφαλούς εφοδιασμού σε ενέργεια με το καθαρό περιβάλλον. Βασικά στοιχεία της στρατηγικής μέχρι το 2.000 είναι: Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας. Ανάπτυξη στρατηγικών τεχνολογικών προγραμμάτων, για τη στροφή προς ενεργειακά σχήματα μικρότερης κατανάλωσης άνθρακα, καθώς και προγραμμάτων για τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Η στρατηγική για την αειφόρο διακίνηση προσώπων και αγαθών απαιτεί μέτρα στα οποία περιλαμβάνονται: βελτιωμένος σχεδιασμός των χρήσεων γης και της οικονομικής ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο διαχείριση και χρήση της υποδομής και των τεχνικών μέσων των μεταφορών ανάπτυξη των μαζικών μέσων μεταφοράς και βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους συνεχής τεχνική βελτίωση οχημάτων και καυσίμων, καθώς και προαγωγή χρήσεως λιγότερο ρυπογόνων καυσίμων.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Οι αρχικοί στόχοι που τέθηκαν με τη Συνθήκη Ε.Ο.Κ., που ήταν η εξασφάλιση του εφοδιασμού τροφίμων σε λογικές τιμές, η σταθεροποίηση της αγοράς και ένα ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο για τους αγροτικούς πληθυσμούς, επιτεύχθηκαν. Ταυτόχρονα όμως οι αλλαγές στις γεωργικές μεθόδους, έχουν οδηγήσει, σε πολλές περιφέρειες της Κοινότητας σε υπερεκμετάλλευση και υποβάθμιση των φυσικών πόρων από τους οποίους εξαρτάται η γεωργία, το έδαφος, τα νερά, ο αέρας. **Σοβαρά προβλήματα έχουν προκύψει επίσης από την υπερπαραγωγή και αποθήκευση των προϊόντων, που απαιτεί τεράστιο οικονομικό κόστος και από τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού.**

Το πέμπτο πρόγραμμα βασίζεται στην μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (Κ.Γ.Π.). Για το σκοπό αυτό έχουν ήδη ληφθεί νομοθετικά μέτρα, που ενισχύουν την γεωργία όταν είναι προσαρμοσμένη στην προστασία του περιβάλλοντος (βιολογικές καλλιέργειες, μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων, εκπαίδευση γεωργών, μείωση βόσκησης κ.λπ.) Παράλληλα το πρόγραμμα στοχεύει στην ανάπτυξη των δασών της Κοινότητας, ώστε να επιτευχθεί η ισόρροπη και δυναμική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, για να μπορέσουν να επιτελέσουν τις παραγωγικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές τους λειτουργίες.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι τρεις βασικές κατευθύνσεις δράσεως στον τομέα του τουρισμού είναι οι εξής:

- ✓ διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων
- ✓ βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών, όπου συμπεριλαμβάνονται και η ενημέρωση
- ✓ η ευαισθητοποίηση των ενδιαφερομένων τουριστική συμπεριφορά (εκστρατείες από τα μέσα ενημέρωσης κώδικες συμπεριφοράς, επιλογή μεταφορικών μέσων).

1. Ο Έλληνας πολίτης μπορεί να προσφύγει στις ελληνικές αρχές στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- ✓ Όταν τα αρμόδια υπουργεία έλαβαν νομοθετικά μέτρα για την εναρμόνιση της ελληνικής με την κοινοτική νομοθεσία και φροντίζουν για την εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας.
- ✓ Όταν τα αρμόδια υπουργεία έλαβαν νομοθετικά μέτρα (έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων ή Υπουργικών Αποφάσεων) για την εναρμόνιση της ελληνικής με την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία, αλλά η εναρμόνιση δεν έχει γίνει σωστά.
- ✓ Όταν η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται στην πράξη. Δηλαδή τα αρμόδια υπουργεία έλαβαν νομοθετικά μέτρα (Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις) εναρμόνισης της ελληνικής με την Κοινοτική Περιβαλλοντική Νομοθεσία, αλλά δεν επιβάλλουν την τήρησή της. Επίσης όταν οι Κανονισμοί (που εφαρμόζονται άμεσα χωρίς λήψη Νομοθετικών μέτρων) δεν τηρούνται στην πράξη λόγω αδράνειας των αρμόδιων υπηρεσιών.
- ✓ Όταν τα αρμόδια υπουργείο αδράνησαν και δεν έλαβαν νομοθετικά μέτρα (Προεδρικά Διατάγματα ή Υπουργικές Αποφάσεις) για την εναρμόνιση της ελληνικής Νομοθεσίας στην Οδηγία ή Απόφαση. Στην περίπτωση αυτή για να επικαλεσθεί ο Έλληνας πολίτης τη διάταξη Οδηγίας ή Απόφασης στα ελληνικά δικαστήρια πρέπει να έχει η διάταξη άμεση ισχύ.

Οι διατάξεις στις οποίες μπορεί να βασιστεί ο πολίτης για να απαιτήσει την εφαρμογή της Κοινοτικής Νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, προσφεύγοντας στα ελληνικά δικαστήρια ή στα αρμόδια υπουργεία είναι οι εξής:

Μπορεί να βασιστεί στις διατάξεις του Διοικητικού, του Αστικού και του Ποινικού Δικαίου.

Τα δικαιώματα που έχει διαφέρουν ανάλογα με το αν έγινε ή όχι η εναρμόνιση του Ελληνικού προς το Κοινοτικό δίκαιο και με το εάν εφαρμόζονται τα

νομοθετικά μέτρα που έλαβαν οι αρμόδιες αρχές για την εναρμόνιση, Όταν, με πρωτοβουλία των αρμόδιων υπουργείων, έχουν εκδοθεί τα αναγκαία Νομοθετικά μέτρα (Π. Δ/τα ή Υπουργικές Αποφάσεις) για την εναρμόνιση του ελληνικού προς το Κοινοτικό Δίκαιο και τα αρμόδια υπουργεία εφαρμόζουν σωστά αυτά τα μέτρα, τότε εάν ο πολίτης διαπιστώσει παράβαση των μέτρων από άλλους πολίτες (πρόκειται για παράβαση ελληνικού δικαίου αφού το Κοινοτικό Δίκαιο έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό) **έχει τρεις δυνατότητες:**

✓ **Να αναφέρει εγγράφως την παράβαση της Νομοθεσίας στο υπουργείο που είναι αρμόδιο για την εφαρμογή της, ώστε το υπουργείο να ελέγξει εάν πράγματι δεν τηρείται η Νομοθεσία και να επιβάλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις.**

✓ **Εάν υπέστη ζημία από την παράβαση της Νομοθεσίας, μπορεί ο πολίτης να εγείρει αγωγή αποζημίωσης στα Αστικά Δικαστήρια, κατά του ιδιώτη ή της επιχείρησης από τις ενέργειες των οποίων ζημιώθηκε. Σύμφωνα με βασική διάταξη του Αστικού Κώδικα (Α.Κ. άρθρ. 914 ο παρά το νόμο και υπαιτίως ζημιώσας άλλον, υποχρεούται σε αποζημίωση. Οι βασικότερες διατάξεις του Αστικού Κώδικα που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο πολίτης σε περιπτώσεις ρύπανσης του περιβάλλοντος είναι οι ακόλουθες:**

Αρθ. 57 προσβολή της προσωπικότητας. Με το άρθρο αυτό προστατεύεται η ζωή, η σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών.

Αρθ. 1003 και 1004 προσβολή της ιδιοκτησίας από εκπομπές ρύπων στο γειτονικό ακίνητο.

✓ **Εάν η παράβαση της Νομοθεσίας συγκροτεί ποινικό αδίκημα μπορεί ο πολίτης να υποβάλει μήνυση στα Ποινικά Δικαστήρια.**

Τα βασικότερα άρθρα του Ποινικού Κώδικα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση προσβολής του περιβάλλοντος είναι τα ακόλουθα:

Αρθ. 270 και 271: Πρόκληση έκρηξης

Αρθ. 275 και 276: άρση ασφαλιστικών εγκαταστάσεων σε μεταλλεία, εργοστάσια ή σε άλλες εργασίες που η λειτουργία τους είναι επικίνδυνη για τη ζωή των εργατών.

Αρθ. 274: πρόκληση βλάβης σε πράγμα κινητό ή ακίνητο (εκτός από τις περιπτώσεις εμπρησμού, έκρηξης ή πλημμύρας).

Αρθ. 279: Δηλητηρίαση πηγών, πηγαδιών και τροφίμων.

Αρθ. 282: Δηλητηρίαση βοσκοτόπων, λιβαδιών, λιμνών ή άλλων τόπων ποτίσματος ζώων.

Αρθ. 308, 309, 311, 314, 315: πρόκληση σωματικής κάκωσης ή βλάβης της υγείας άλλου ανθρώπου.

Αρθ. 417: διατάραξη ησυχίας με υπερβολικές κρότους που παράγονται κατά την άσκηση κάποιου επαγγέλματος ή που προκαλούνται με άλλο τρόπο ή με θορύβους.

Αρθ. 420: παράβαση διατάξεων που αποσκοπούν στην τάξη, άνεση, ησυχία και καθαριότητα στους δημόσιους δρόμους ή τις πλατείες ή στα νερά.

Αρθ. 421: παράβαση διατάξεων που προστατεύουν τους αιγιαλούς, τις όχθες θαλασσών, λιμνών ή ποταμών και τις φυτείες ή άλλες εγκαταστάσεις που υπάρχουν επάνω σ' αυτές.

Αρθ. 427: παράβαση διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα στα νερά, στα τρόφιμα, στα καταστήματα ή στους χώρους παρασκευής ή πώλησης τροφίμων, στην άσκηση οποιασδήποτε τέχνης, εμπορίου, βιομηχανίας ή άλλης εργασίας και γενικά σε κάθε σχέση, πράξη ή παράλειψη από την οποία μπορεί να επηρεασθεί ή δημόσια καθαριότητα.

Αρθ. 381 και 382: καταστροφή, βλάβη (μερική ή ολική) ξένου πράγματος ή δημιουργία καταστάσεως που καθιστά ανέφικτη τη χρήση του. Εάν προσβάλλεται πράγμα που χρησιμοποιείται για κοινό όφελος ή προκαλείται φθορά ή βλάβη αρχαιολογικών ή ιστορικών μνημείων, προβλέπονται αυστηρότερες κυρώσεις

2. Τι μπορεί να κάνει ο πολίτης Όταν για την παράβαση ευθύνεται Δημόσια αρχή:

Όταν έχουν εκδοθεί τα αναγκαία Νομοθετικά μέτρα για την εναρμόνιση του ελληνικού προς το κοινοτικό δίκαιο, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση (α), αλλά τα αρμόδια υπουργεία αδρανούν και δεν επιβάλλουν την εφαρμογή της νομοθεσίας στην πράξη, τότε ο πολίτης έχει 4 δυνατότητες:

- ✓ γραπτή αναφορά στο αρμόδιο υπουργείο
- ✓ άσκηση αγωγής αποζημίωσης στα Αστικά Δικαστήρια
- ✓ υποβολή μήνυσης στα ποινικά Δικαστήρια
- ✓ επιπλέον εάν υπέστη ζημιά, λόγω της αδράνειας των αρμοδίων υπουργείων να επιβάλλουν την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, μπορεί να προσφύγει στα τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, στο τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο (αρμόδιο σύμφωνα με το Ν. 1406/1983 αρθ. 1 και 3) και να ζητήσει αποζημίωση από το Δημόσιο, διότι ζημιώθηκε από παράλειψη των οργάνων του.

Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στα άρθρα 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και προστατεύει τον πολίτη από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Η υποχρέωση της Πολιτείας για αποζημίωση του πολίτη δεν εξαντλείται μόνο σε πράξεις ή παραλήψεις των δημοσίων υπαλλήλων αλλά εκτείνεται και στους δικαστικούς υπαλλήλους, καθώς και στα νομοθετικά όργανα. Ζημία που προήλθε από νόμο αντισυνταγματικό μπορεί να δημιουργήσει ευθύνη του κράτους για αποζημίωση.

Όταν έχουν εκδοθεί Νομοθετικά μέτρα για την προσαρμογή του ελληνικού προς το Κοινοτικό Δίκαιο αλλά τα νομοθετικά μέτρα είτε δεν καλύπτουν το σύνολο των Διατάξεων της Κοινοτικής Οδηγίας ή Αποφάσεως αφήνοντας κενά στην εναρμόνιση, είτε έρχονται σε άμεση σύγκρουση με διατάξεις της Οδηγίας ή Αποφάσεως που εναρμονίζουν (η εναρμόνιση δηλαδή είναι μερική ή εσφαλμένη), τότε ο πολίτης έχει τις ακόλουθες δυνατότητες:

A. Έναντι των άλλων πολιτών ή ιδιωτικών επιχειρήσεων που προκαλούν ρύπανση έχει τις ίδιες δυνατότητες που αναφέρθηκαν παραπάνω (άσκηση αγωγής αποζημίωσης στα Αστικά Δικαστήρια, υποβολή μηνύσεως στα Ποινικά Δικαστήρια).

B. Έναντι του κράτους έχει:

B1) τη δυνατότητα που αναπτύχθηκε παραπάνω (αγωγή για αποζημίωση στο τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο για ζημιά που υπέστη από πράξη ή παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου),

B2) τη δυνατότητα να ασκήσει Διοικητική προσφυγή και να ζητήσει ανάκληση, ακύρωση ή τροποποίηση της διοικητικής πράξης (Π. Δ/τος ή Υπ. Αποφάσεως) την οποία προσβάλλει. Η προσφυγή μπορεί να απευθυνθεί σε όργανο που εξέδωσε τη διοικητική πράξη (χαριστική προσφυγή), στο ιεραρχικά ανώτερο όργανο (ιεραρχική προσφυγή), σε όργανο που προβλέπεται ρητά από ειδική διάταξη Νόμου (ειδική προσφυγή και ενδικοφανής προσφυγή).

B3) τη δυνατότητα να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας το ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, υποβάλλοντας αίτηση ακύρωσης και να ζητήσει να εξετασθεί η νομιμότητα της Διοικητικής Πράξης την οποία προσβάλλει (Προεδρικό Διάταγμα ή Υπουργική Απόφαση). Το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να ακυρώσει την προσβαλλόμενη Διοικητική Πράξη. Η άσκηση αίτησης ακύρωσης προϋποθέτει την ύπαρξη έννομου συμφέροντος από την πλευρά του αιτούντος φυσικού ή νομικού προσώπου. Παραδείγματα σχετικά με τον κύκλο των προσώπων που νομιμοποιούνται να ασκούν αίτηση ακύρωσης στο ΣΤΕ σύμφωνα με την νομολογία του, είναι:

οι κάτοικοι και οι δημότες της περιοχής (Απόφαση 150/89), οι περίοικοι εργοστασίου (Απόφαση 930/ 82), οι έχοντες θερινή κατοικία πλησίον διυλιστηρίου (Απόφαση 3047/80), αλλά και οι Δήμοι και οι Κοινότητες (Απόφαση 312/ 83, 1615/88), ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων (Απόφαση 919/82), η Φιλοδασική Ένωση Αθηνών (Απόφαση 810/77), η Εταιρεία Μελέτης και Προστασίας του Περιβάλλοντος του Νομού Μαγνησίας (Απόφαση 4576/77) η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (Απόφαση 664/90), η Ελληνική Ορθολογική Εταιρεία (Απόφαση 1342/1992), το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση - Ελλάς (Απόφαση 63/1993). Η άσκηση της αίτησης ακύρωσης δεν έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την

αναστολή εκτέλεσης της διοικητικής πράξης που προσβάλλεται. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με αίτηση αναστολής εκτέλεσης (ενώπιον του ΣτΕ). Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει με ιδιαίτερη αίτηση την αναστολή διοικητικής πράξης, την οποία έχει ήδη προσβάλει με αίτηση ακύρωσης. Κύρια προϋπόθεση χορήγησης της αναστολής είναι το ότι η εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης είναι δυνατόν να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη.

B4) τη δυνατότητα να προσφύγει στα τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια και να ζητήσει να εξετασθεί το Προεδρικό Διάταγμα ή η Υπουργική Απόφαση την οποία προσβάλλει και από πλευράς ουσίας και από πλευράς νομιμότητας έκδοσής τους. Για την άσκηση προσφυγής νομιμοποιείται όποιος έχει έννομο συμφέρον. Το έννομο συμφέρον στη περίπτωση αυτή ερμηνεύεται στενότερα από την περίπτωση του εννόμου συμφέροντος για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως στο ΣτΕ. B5) τη δυνατότητα να στείλει γραπτή αναφορά στη Βουλή και να εκφράσει τα παράπονά του, ή σε συνεννόηση με Έλληνες βουλευτές να κινήσει τη διαδικασία υποβολής ερωτήσεων και επερωτήσεων από τους βουλευτές προς το Κοινοβούλιο.

Όταν τα αρμόδια υπουργεία για την εναρμόνιση του ελληνικού προς το Κοινοτικό Δίκαιο έχουν αδρανήσει τελείως και η ελληνική νομοθεσία δεν έχει εναρμονιστεί με την κοινοτική Οδηγία ή Απόφαση, τότε, εάν η διάταξη της Οδηγίας ή Απόφασης που αφορά τον πολίτη έχει άμεση ισχύ, έχουμε τις ακόλουθες δυνατότητες: -άσκηση αγωγής αποζημίωσης στο Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο για την τυχόν ζημία που υπέστη από την παράλειψη των οργάνων της Διοίκησης όπως αναπτύχθηκε παραπάνω. προσφυγή στα Ελληνικά Αστικά ή Ποινικά Δικαστήρια για να ζητήσει την απευθείας εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας ή Απόφασης.

3. Δυνατότητες προσφυγής Ελλήνων πολιτών

A. Προς τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

B. Προς τις εθνικές αρχές

A. Τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών σε περίπτωση παράβασης των Κοινοτικών Περιβαλλοντικών Διατάξεων, προς τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από την πολιτική και την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον, απορρέουν δικαιώματα για τους Έλληνες πολίτες και τις οργανώσεις πολιτών στην περίπτωση που υπάρχουν υποψίες ότι δεν τηρείται η Κοινοτική νομοθεσία για το περιβάλλον.

Αναγκαία προϋπόθεση για τη δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων αυτών είναι η ενημέρωση των ενδιαφερομένων φορέων και πολιτών για την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία για το περιβάλλον. Η νομοθεσία αυτή δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στη σειρά L (Legislation=νομοθεσία) και για τη χρονική περίοδο μέχρι το 1992 έχει συγκεντρωθεί και εκδοθεί σε 7 τόμους.

Πέντε (5) δυνατότητες έχει ο πολίτης, τις εξής:

1. Δικαίωμα πληροφόρησης

Η κατοχύρωση του δικαιώματος των πολιτών και οργανώσεων πολιτών για πληροφόρηση όσον αφορά το περιβάλλον, έχει θεσμοθετηθεί με σχετική Κοινοτική Οδηγία, μόνο ως προς τα εθνικά όργανα. (Οδηγία 90/313). Βλέπε Δικαίωμα γνώσης διοικητικών εγγράφων Παράλληλα, σε ορισμένες Οδηγίες προβλέπεται η ενημέρωση και η έκφραση της γνώμης του ενδιαφερόμενου κοινού (Οδηγία 85/337), για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών παρεμβάσεων στο περιβάλλον (Οδηγία 81/501 Σεβέζο).

2. Καταγγελία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κάθε Έλληνας πολίτης και κάθε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δικαίωμα να καταγγείλει κατ' ευθείαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις

Βρυξέλλες ή στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, ένα γεγονός που θεωρεί ότι αποτελεί παράβαση των διατάξεων προστασίας του περιβάλλοντος. Εάν η αρμόδια Υπηρεσία της Επιτροπής θεωρήσει ότι υπάρχει πράγματι παράβαση κοινοτικών κανόνων περιβαλλοντικών διατάξεων, θέτει με μια επιστολή, διευκρινιστικές ερωτήσεις στην Ελλάδα. Εάν η Ελλάδα δεν απαντήσει εντός της προθεσμίας που ορίζει η Επιτροπή ή η απάντησή της δεν είναι ικανοποιητική, τότε η τελευταία προσφεύγει στη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 169 Σ.Ε.Ε. Όποια και να είναι τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η Επιτροπή, οφείλει να ενημερώσει τον καταγγέλοντα. Η καταγγελία μπορεί να αποσταλεί απευθείας στην: Commission des Communantes europeennes, rue de la Loi 200 B - 1049, Bruxelles και στο γραφείο Ευρωπαϊκής Επιτροπής Βασ. Σοφίας 2, 10674 Αθήνα Τηλ. 7251000 FAX: 7244620

3.Αναφορά στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ε.Κ.)

Οι Έλληνες πολίτες και όλοι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούνται να υποβάλλουν, ατομικά ή από κοινού με άλλους πολίτες ή πρόσωπα, αναφορά στο Ε.Κ. για θέματα που εμπίπτουν στους τομείς δραστηριοτήτων της Ε.Ε. και τα οποία τους αφορούν άμεσα. Η αναφορά μπορεί να αποσταλεί απευθείας: PARLEMENT EUROPEEN COMMISSION DES PETITIONS PLATEAU DE MRCHBERG L-2929 LUXEMBOURG

Οι αναφορές προς το Ε.Κ. πρέπει να περιέχουν το όνομα, την ιδιότητα, την ιθαγένεια και την κατοικία καθενός από τους υπογράφοντες. Αν δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις αρχειοθετούνται και ο λόγος αρχειοθέτησης γνωστοποιείται στον αναφέροντα. Η επιτροπή αναφορών μπορεί να συστήσει στον αναφέροντα να απευθυνθεί στην αρμόδια Ελληνική αρχή ή στο αρμόδιο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, η επιτροπή αναφορών μπορεί, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να υποβάλλει το θέμα στον διαμεσολαβητή. Η επιτροπή αναφορών μπορεί να αποφασίσει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες για τις παραδεκτές αναφορές: να συντάξει ειδική έκθεση για το θέμα να ζητήσει τη γνωμοδότηση άλλης επιτροπής του Ε.Κ. να οργανώσει ακροάσεις ή να αποστείλει μέλη της για επιτόπια διαπίστωση

να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (για την προετοιμασία της γνωμοδοτήσεώς της) την επίδειξη εγγράφων, την παροχή πληροφοριών, την πρόσβαση στις υπηρεσίες της να υποβάλλει στο Κοινοβούλιο προτάσεις ψηφίσματος - να ζητήσει να διαβιβασθεί η γνωμοδότησή της από τον Πρόεδρο στην Επιτροπή ή στο Συμβούλιο να πάρει θέση με όποιον άλλο τρόπο θέλει.

Η επιτροπή αναφορών πληροφορεί κάθε εξάμηνο το Κοινοβούλιο για τα αποτελέσματα των εργασιών της. Οι αναφέροντες, ενημερώνονται από τον Πρόεδρο του Ε.Κ. για τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί επί των αναφορών τους.

4. Προσφυγή στο διαμεσολαβητή Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος της Ένωσης δικαιούται να υποβάλλει στον διαμεσολαβητή απευθείας ή μέσω βουλευτού του Ε.Κ. καταγγελία σχετική με περίπτωση κακής διοικήσεως των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών πλην του δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου όταν ασκούν τα δικαιοδοτικά τους καθήκοντα. Ο διαμεσολαβητής ενημερώνει το θεσμικό όργανο ή οργανισμό στον οποίο αναφέρεται η καταγγελία, μόλις την λάβει.

Στην καταγγελία εμφανίζεται το θέμα και η ταυτότητα του καταγγέλλοντος. Ο καταγγέλων μπορεί να ζητήσει να παραμείνει η καταγγελία εμπιστευτική. Η καταγγελία πρέπει να υποβάλλεται εντός δύο ετών αφότου ο καταγγέλλων έλαβε γνώση των γεγονότων. Προηγουμένως πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τα ενδεδειγμένα διοικητικά διαβήματα προς τα ενδιαφερόμενα ελληνικά θεσμικά όργανα και οργανισμούς. Ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συμβουλεύσει τον καταγγέλλοντα να απευθυνθεί σε άλλη αρχή. Επίσης, ενημερώνει τον καταγγέλλοντα το συντομότερο για την τύχη της καταγγελίας του. Οι καταγγελίες δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα όσον αφορά τις προθεσμίες σχετικά με την άσκηση δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής.

Τα κοινοτικά θεσμικά όργανα και οργανισμοί υποχρεούνται να παρέχουν στον Διαμεσολαβητή τις πληροφορίες που τους ζητά και να του επιτρέπουν την πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Μπορούν να αρνηθούν μόνο για λόγους απορρήτου, δεόντως αιτιολογημένους.

5.Ενημέρωση από Έλληνες Ευρωβουλευτές

Οι Έλληνες πολίτες μπορούν να έρθουν σε επαφή με τους Έλληνες Ευρωβουλευτές και να ζητήσουν τη συνδρομή τους στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων που τους απασχολούν. Κάθε ευρωβουλευτής έχει τη δυνατότητα είτε να υποβάλει σχετική ερώτηση (γραπτή ή προφορική) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είτε να υποβάλλει το θέμα στον Διαμεσολαβητή, είτε ακόμα, εάν πρόκειται για εξαιρετικά σοβαρό πρόβλημα να ζητήσει σε συνεργασία με άλλους συναδέλφους τους από το Ευρωκοινοβούλιο να συσταθεί Προσωρινή Εξεταστική Επιτροπή (Π.Ε.Ε.) για να εξετάσει το πρόβλημα. Για τη Σύσταση της Προσωρινής Εξεταστικής Επιτροπής (Π.Ε.Ε.) απαιτείται αίτηση του 1/4 των Ευρωβουλευτών. Η Π.Ε.Ε. εξετάζει καταγγελίες παραβάσεων της κοινοτικής νομοθεσίας, κακής διοίκησης κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Οι εργασίες της πρέπει να περατωθούν μέσα σε 9 μήνες το πολύ. Η Π.Ε.Ε. συγκροτείται από 15, κατ' ανώτατο όριο Ευρωβουλευτές και υποβάλλει στο Κοινοβούλιο, έκθεση με τα αποτελέσματα των εργασιών της. Στο παράρτημα θα βρείτε κατάλογο των Ελλήνων Ευρωβουλευτών με τις διευθύνσεις τους.

Aarhus Conventionn
in force 30 October 2001

**WHAT PEOPLE ARE SAYING
ABOUT
THE AARHUS CONVENTION**

**A compendium of statements from Governments,
Intergovernmental
Organizations and Non-Governmental Organizations
made upon the occasion of the
Convention's entry into force
30 October 2001**

STATEMENTS FROM THE FOLLOWING:

United Nations Secretary-General

United Nations High Commissioner for Human Rights

UNEP

European Commission

Armenia

Bulgaria

Croatia

Cyprus

Czech Republic

Denmark

Finland

Germany

Hungary

Ireland

Italy

Kazakhstan

Lithuania

Netherlands

Norway

Malta

Republic of Moldova

Romania

Slovakia

Slovenia

Spain

Sweden

Tajikistan

The Former Yugoslav Republic of Macedonia

Ukraine

United Kingdom

Uzbekistan

Yugoslavia

World Conservation Union (IUCN)

Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC)

European ECO Forum

European Environmental Bureau

Stichting Natuur en Milieu

The Access Initiative

Environmental Management and Law Association (EMLA)

Interactive Health Ecology Access Links (IHEAL)

UNEP/GRID-Arendal

UNITED NATIONS SECRETARY-GENERAL

The Aarhus Convention is the most ambitious venture in environmental democracy undertaken under the auspices of the United Nations. Its adoption was a remarkable step forward in the development of international law as it relates to participatory democracy and citizens' environmental rights. Its entry into force today, little more than three years after it was adopted, is further evidence of the firm commitment to those principles of the Signatories -- including States in Eastern Europe and Central Asia, whose role in this process clearly demonstrates that environmental rights are not a luxury reserved for rich countries.

The active engagement of civil society -- both in the formulation of policies and in their implementation -- is a prerequisite for meaningful progress towards sustainable development.

While governments can and must make decisions to pave the way, other stakeholders have a part to play. And that is exactly what the Aarhus Convention is about. It aims to help strengthen citizens' environmental rights - - rights of access to information; rights to participate in decision-making; and rights to challenge decisions affecting the environment. It seeks to ensure that members of the public and their representative organizations can and do play a full and active role in bringing about the changes in consumption and production patterns which we so urgently need to build a sustainable society.

While there is much to celebrate today, let us also rededicate ourselves to meeting the challenges ahead. We must work to encourage Governments to amend national laws and procedures to bring them into compliance with the Convention. We must ensure that both officials and the public are equipped to translate the principles of the Convention into practice. And we must use next year's World Summit on Sustainable Development to strengthen our commitment to environmental rights -- not only in Europe but throughout the world.

These challenges can be met only through partnerships among many different actors -- policy makers and legislators, officials at all levels of government, the judiciary, NGOs, and of course the public. I am confident that the excellent co-operation among those stakeholders, which has characterized the Aarhus Convention process so far, will ensure your continued success

United Nations High Commissioner for Human Rights

I wish to send my congratulations on the occasion of the entry into force of the Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters.

The Convention is a remarkable achievement not only in terms of protection of the environment, but also in terms of the promotion and protection of human rights, which lie at the heart of the text. As such, Aarhus is a key step in the process of integrating human rights and environmental issues which was affirmed at Rio and which is now accelerating. The speed with which this Convention entered into force is evidence of this progress. The Convention touches on the fundamental issues of democracy and the rights of people to protect their well-being and that of their children. Rights of access to information, to participate in decision-making processes and to complain and seek redress for injury: each of these rights are now seen as working not only to protect people, but also to protect the environment. Conversely, the protection of the environment is, as the preamble to the Convention puts so succinctly, 'essential to human well-being and the enjoyment of basic human rights, including the right to life itself'.

The great value of this Convention lies not only in the promise of protection it affords the people and the environment of Europe, but also in the model it provides for similar action in other nations and regions of the world. It is truly a trailblazer. In this regard, the entry into force we are celebrating today is a key signpost for the future of human rights and the environment in all parts of the world. In the lead-up to next year's UN Conference on Environment and Development in Johannesburg, Aarhus also provides a clear set of principles for the next decade in the area of information, participation and access to justice.

It is my hope that the Aarhus Convention will continue its remarkable ratification rate to date, and that it will influence the process of integrating human rights and the environment in other parts of the world. Upon all of us lie the common responsibilities of protecting and promoting human rights and of protecting the environment. This Convention is a clear indicator of how these responsibilities can be pursued concurrently.

Mary Robinson
United Nations High Commissioner for Human Rights

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME (UNEP)

"I wish to congratulate the Economic Commission for Europe for the entry into force today of the Aarhus Convention, the first legally binding instrument for access to information, public participation in decision-making and justice in environmental matters. Such an achievement is of global significance.

In the past several years, UNEP together with its partners, has intensified its efforts to meet the goals set out in the implementation of Principle 10 of the Rio Declaration on environment and development, goals which are now firmly embedded in the Aarhus Convention.

At its twentieth Session in 1999, the UNEP Governing Council, in decision GC.20/4, requested UNEP to seek appropriate ways of building capacity in and enhancing access to information, public participation in decision-making, and access to justice in environmental matters and to study various models of legislation, policies and guidelines. It also reaffirmed UNEP's global advocacy of the public-right-to-know principle (UNEP/GC.20/5.3). It is gratifying to note that UNEP and the Economic Commission for Europe have joined forces and forged partnerships to implement the Convention through a number of training courses in Central and Eastern Europe for a variety of audiences. UNEP has also devoted the first issue of its TEENS magazine for the Youth to the implementation of the Convention.

Today is an important landmark for the environment. The Convention gives us a golden opportunity to pursue our environmental endeavors from the right approach, by making the issue of access to information, public participation in decision-making and justice in environmental matters an integral part of our agendas."

Dr. Klaus Töpfer,
Executive Director,
UNEP

THE EUROPEAN COMMISSION

“The Aarhus Convention constitutes a considerable step ahead in the way to democratic discussions, decision-making procedures and public involvement in the enforcement of environmental matters in an open society. The environment itself has no voice and nor do future generations. Therefore, instruments and procedures need to be developed to allow as broad a discussion on environmental concerns as any possible. By giving individual citizens and environmental organisations a right to be informed, a right to participate in environmental decision-making and a right on access to justice, the Aarhus Convention has established such mechanisms.

The greatest problem of any environmental legal text is its application, and the Aarhus Convention is no exception. We all know that it is one thing to fix human rights in a legal text and another to apply them day by day. The practical application of the principles of the Aarhus Convention will be consistently the yardstick with which the success of the Convention will be measured.

As European Environment Commissioner, I endeavour to transpose the Aarhus Convention into Community law so that its principles apply throughout the Community, including to Community institutions. I also intend to ensure that the principles of the Aarhus Convention are applied, in their words and in their spirit, in the daily practice within the Community. This will take time and will require a change of behaviour of many, citizens and administrations, local authorities and environmental organisations.

However, if our European society is an open society and wishes to remain one, we need to make the Aarhus principles part of our daily environmental policy.

The entry into force of the Aarhus Convention – worthy of celebration as it legitimately is – shall remind us of our joint important task to put its principles into practice.”

Margot Wallström
Member of the European Commission

BELGIUM on behalf the European Communities

**STATEMENT BY THE EU ON THE OCCASION OF THE ENTRY
INTO FORCE OF
THE CONVENTION ON ACCESS TO INFORMATION,
PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING AND ACCESS
TO JUSTICE IN
ENVIRONMENTAL MATTERS**

It is with great satisfaction that the EU welcomes the entry into force of the Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters. Indeed, this major event – that we celebrate today – marks the outcome of significant legislative efforts on three important legal rights, which vividly express the concern to protect the environment for improved quality of life and for better health in full compliance with Principle 10 of the Rio Declaration, adopted at the Conference on Environment and Development in 1992.

On this occasion, the EU would like to express its appreciation for the work done by the different Task Forces and Working Groups established in the framework of the Convention.

The work accomplished so far by the various working groups allowed to make considerable progress by crystallizing various essential points related to the Convention, either through the exchange of experience (in respect of electronic tools or access to justice, for example) or by establishing ad hoc instruments designed to materialize some provisions of the Convention, such as compliance or the development of a pollutant register.

This day also marks a beginning, in that the vitality of the exercise of the 3 important legal rights of the Convention will undoubtedly influence political development within the UN-ECE region, beyond the environment sector. It is clear that these rights created by the Aarhus Convention will become a basic reference for all citizens of the pan-European area consisting of more than 50 countries.

In addition, the EU recalls its earlier statements that the Aarhus Convention may attract public attention, beyond the ECE-region, and underlines Art. 19, para 3 of the Convention that also other Members of the United Nations may accede to the Convention.

The EU strongly supports this Convention. Several member states have recently announced to financially support the secretariat. Through the TACIS-programme, an amount of 2,7 million Euro should help to assure the speedy application of the Convention. It is also clear that the experience gathered in the Aarhus Convention will be of relevance for the World Summit on Sustainable Development in Johannesburg.

As a conclusion, the EU wishes to reiterate its determination to ratify the Aarhus Convention as soon as possible so as to offer the public a guarantee that they will be able to exercise their rights in respect of information, participation in decision-making and access to justice in environmental matters.

ARMENIA

Unofficial translation:

“The Aarhus Convention represents the sign of positive tendencies of contemporary society. This international legislative document that stipulates public rights of access to information and justice in environmental matters is the inspiration for the further development of the democratic process in the countries with economies in transition.

My congratulations and wishes of success to the Convention.”

Vardan Aivazyan,
Minister of the Environment
Republic of Armenia

BULGARIA

“On behalf of the Bulgarian Ministry of Environment and Water, I would like to congratulate you with the entry into force of Aarhus Convention. We consider it to be great success for the environmental protection as well as for the development of the democratic processes.

Access to information, public participation in the decision-making and access to justice are an indispensable pre-requisite for the sustainable and successful solution of environmental problems not only on regional, national and local level but also on global level in a future perspective.

In our country we are working hard for the harmonization of our legislation and for the implementation of our National Program on the implementation of the Aarhus Convention’s principles. Thus we believe, in the near future, Bulgaria will be ready to stand among the countries which have ratified the Convention.”

Nelly Ilieva
Ministry of Environment and Water of Bulgaria

CROATIA

«The entry into force of the Aarhus Convention is a historical landmark and an unprecedented example of the international community's successful quest towards more effective protection of the environment.

For a long time, it was clear that all elements of society must work together to find meaningful solutions to today's complex environmental problems, and the Aarhus Convention is indeed a very powerful tool for achieving this goal.

We can all agree that the Aarhus Convention will change the environmental world.

I am taking this opportunity to inform you that Croatia is now involved in a number of activities preceding the ratification of the Aarhus Convention. We are fully aware of the complexity of the task that is in front of us. We sincerely hope we shall be able to accomplish it by the end of next year.

May I congratulate those few but brave who had the vision and courage to launch and make this unique piece of international environmental legislation operative.

In particular, I wish to congratulate Mr Kaj Bärlund, the Secretariat of the Aarhus Convention and its other bodies, for commitment to achieving this goal - the entry into force of the Aarhus Convention.»

Bozo Kovacevic
Minister of Environmental Protection and Physical Planning
Croatia

CYPRUS

“On behalf of the Cyprus Government and the people of Cyprus, I would like to express my deep appreciation for the efforts that have culminated in the entering into force of the Aarhus Convention.

It is indeed the most ‘ambitious venture’ in the area of environmental democracy, since it is the first time that environment is so closely linked to human rights. The Convention gives the right to civil society not only to be informed about environmental issues and have access to related information, but also to be involved and participate in decision-making procedures and to resort to Courts.

The Republic of Cyprus, being very sensitive to human rights, pluralism, democracy and responsible governance, has signed the Aarhus Convention and has initiated the procedure of ratifying it. A law has also been passed for the freedom of access to environmental information.”

Mr. Costas Themistocleous
Minister of Agriculture, Natural Resources and Environment
Cyprus

CZECH REPUBLIC

“Let me express my congratulations on this extremely important milestone for the entire UNECE region. The Aarhus Convention is an instrument of a new quality, strongly supporting democratic principles that are necessary for having our future more sustainable and more safe for next generations. I would like to appreciate the work done by you and your colleagues towards this great contribution that opens the door to a new model of partnership, a new style of communication among all parts of civic society in our countries. It is obvious, that proper functioning of such important instrument requires much time and effort made in the preparatory phase. From this perspective, the Aarhus Convention has served in my Country as a great stimulation to have our environmental legislation even more democratic. I am proud to inform you that after having adopted the necessary changes in our legal framework (for example a new Act on EIA), we started the ratification of the Aarhus Convention in the Parliament of the Czech Republic. I do hope that the Czech Republic will become the Party of the Aarhus Convention by the end of this year.”

Milos Kuzvart
Minister of the Environment
of the Czech Republic

DENMARK

“The entering into force of the Århus Convention is a giant step forward in developing the field of ‘environmental democracy’ in international law.

The significance of the Convention is global, and all countries and their citizens participating are winners.

Denmark finds the need for a global framework for strengthening citizens’ environmental rights more important than ever in our search for sustainable development. And the Århus Convention on environmental democracy will no doubt have a far-reaching impact on the ECE-region.”

Svend Auken

Minister of Environment and Energy

Denmark

FINLAND

“The date of the entry into force of the Aarhus Convention marks a special day in the development of international environmental law.

Indeed, the Convention represents a new approach in the machinery of environmental instruments. The provisions on access to information, public participation and access to justice will further the legitimacy and transparency of environmental decision-making in the ECE region. Moreover, the Convention will serve as a model for other regions in the implementation of Principle 10 of the Rio Declaration. Let me take this opportunity to convey my sincere congratulations for this remarkable achievement.”

Satu Hassi

Minister of the Environment

Finland

GERMANY

“I should like to extend my congratulations to the UNECE and those states which have contributed to the early entry into force of the Aarhus Convention. With the entry into force of the Aarhus Convention, the UNECE set new standards for the transparency of administrative decisions and public participation in the field of environmental protection. Access to information was broadened and geared to the possibilities offered by modern information Technology. The rights of the public to participate in licensing and planning decisions with relevance for the environment were strengthened. Citizens and associations now were guaranteed effective access to justice if they see a need to review administrative decisions on environmental matters. This Convention ensures that citizens can make more effective use of their democratic rights of participation in the field of environmental protection. The German Federal Government too has committed itself to the goals of the Aarhus Convention and will, in close co-ordination with the law-making activities of the European community, work for swift ratification of the Convention.”

Jürgen Trittin
Federal Minister for the Environment, Nature Conservation and Nuclear
Safety
Germany

HUNGARY

“Let me welcome you on behalf of the Ministry of Environment in Hungary. First of all, let me say thank you for the work of those Hungarian governmental and non-governmental organizations, which have taken part in the process of ratification of the Aarhus Convention.

We commemorated the revolution of 1956 just a week ago, on 23 October. The revolution fought for an independent and democratic Hungary. As the revolution was defeated, we were not able to implement our ideas. Only 10 years after the change of our political regime and on the threshold of the European Union we are capable of doing so.

That is why the ratification of the Convention is of great importance. Our legislation and rules of law harmonize with the regulations of the Convention. The ratification and implementation of it will serve not only the case of our environmental protection but our democracy as well.

The Hungarian Parliament accepted the Convention with a majority vote on 29 May 2001. (The proportional number of votes showed a very positive direction as 267 representatives of the Parliament voted for and only 2 voted against it.) While preparing the ratification of the Convention we have taken all practical and personnel issues into account. So far, we have succeeded in achieving the following results:

- preparing a rule of law for the implementation of the PRTR system;
- operating a Public Information Desk at our regional institutions and in the Ministry of Environment;
- supporting the network of Information Offices run by NGOs. We need to facilitate the practical implementation of the Convention, too;
- we need to develop the information network of Environmental Inspectorates, National Parks;
- we have to assure the modern, computerized background for national and international flow of information through operating and maintaining the EIONET.

It is also important that the public should get to know their rights and opportunities through the Convention. We lay a big emphasis on the appropriate co-operation with non-governmental organizations, which contributes a lot to the implementation of the Convention.

At the birth of the Convention, a lot of you may have agreed with us thinking that the economically, socially and politically most developed European countries would be the first ones to ratify it. But it is not the case. Several countries from among the 16 ones to ratify it first are just about to rebuild their economic and political systems. I am convinced that the Aarhus Convention provides a lot of support for them from a political and economic point of view. Last but not least I would like to thank you for organizing this event and let me wish you much success in implementing the Convention.”

Dr. Béla Turi-Kovács
Minister of Environment
Hungary

IRELAND

“The coming into force of the Aarhus Convention demonstrates the commitment of the international community to involving people in decisions that affect their daily lives. I congratulate the UNECE on reaching this significant milestone. In Ireland, we already have extensive public participation in environmental decision-making, supported by wide access to environmental information through “ENFO”. We propose to ratify the Aarhus Convention in 2002.”

Noel Dempsey TD
Minister of the Environment
Ireland

ITALY

“I am delighted to see that, little more than three years after it was adopted, the Aarhus Convention is coming of age. Congratulations to all those who have worked hard for this result! Thanks to the entry into force of the Aarhus Convention, a fundamental step towards public awareness of environmental matters, transparency and involvement of the civil society has been achieved. The Aarhus Convention is the world’s most progressive instrument promoting the rights of people to play an active part in the creation of a more environmentally sustainable society. Italy will continue to promote the Convention as a leading model for the implementation of principle 10 of the Rio Declaration on Environment and Development, especially in the preparations for the World Summit on Sustainable Development that will take place in Johannesburg, South Africa, September 2002.

Italy has been happy to serve as chair of the Meeting of the Signatories to the Convention and will be glad to continue supporting the Aarhus process in the most appropriate ways. As the second EU State to have ratified the Convention, we are engaged within the EU in a process of alignment of EC law with the provisions of the Convention in order to open the way to ratification of the Convention by the European Community.

We are also active in the promotion of local initiatives of public involvement in the framework of “local Agendas 21”, according to which activities to be undertaken by municipalities are discussed and decided with citizens in a consultation forum.

Italy strongly believes in the key role played by the public, both at individual and associated level, in the protection of the environment. We believe that the recognition of precise citizens’ rights, as stated by the Convention, will produce an increase in environmentally friendly behaviour, opportunities for the public to affect the decision-making process, transparency and democracy.

We appreciate the efforts made by Parties, Signatories and the Secretariat and would like to congratulate again all those who have worked hard for this result. We also hope that Countries having not signed or ratified the Convention will soon join us in such a commitment for environmental democracy.

MR. ALTERO MATTEOLI
MINISTER OF ENVIRONMENT
ITALY

KAZAKHSTAN

“On behalf of the Government of the Republic of Kazakhstan, I would like to congratulate the United Nations Economic Commission for Europe, Secretariat and Bureau of the Aarhus Convention, governments of European and NIS countries, non-governmental, public and international organizations on this remarkable occurrence – entry into force of the Aarhus Convention. Sustainable development is impossible without ensuring personal freedom and the right to have access to reliable environmental information. Therefore, we can regard the signing and ratification of the Aarhus Convention by European and NIS countries, and its entry into force, as the acknowledgement of their adherence and commitment to the principles of democracy and publicity.

The Aarhus provisions are in accordance with the 10th principles of the Rio-de-Janeiro Declaration on Environment and Development, and implementation of the Aarhus Convention in European and NIS countries can serve the evidence of practical compliance with the Rio-de-Janeiro Declaration at the European level. Capacity building for development of partnership relations among all the stakeholders (public and NGOs, legislative and executive powers) will guarantee democratic development of the society, realization of the rights to have access to reliable information, given by national and international laws, and, finally, sustainable human development. In this regard, the Aarhus Convention imposes considerable obligations on the countries that have ratified it.

Having ratified the Aarhus Convention in October 2000, Kazakhstan, on the one hand, has accrued the right to obtain international assistance to implement the Convention. At the same time, as a Party to the Convention, Kazakhstan should implement its obligations and involve all the concerned parties in the process, and we are aware of this.

I would like to express my sincere gratitude to the world community for the assistance and support it provides to Kazakhstan to facilitate the progress of democratic and sustainable development.

I am fully confident that the fruitful co-operation between Kazakhstan and the UNECE in addressing environmental problems will move further forward on a sustainable basis.”

Andar Shukputov
Minister of Natural Resources and Environmental Protection
Kazakhstan

LITHUANIA

“In welcoming the 30 October 2001 as the day when the Aarhus Convention enters into force, we congratulate all governmental institutions, international non-governmental organizations, the Secretariat of UN Economic Commission for Europe and others actively involved in working towards the development, promotion and enforcement of the Convention.

On 10 July 2001, Lithuania ratified the Aarhus Convention and, like other Parties to the Convention, considers the Convention the most far-reaching instrument promoting democracy, strengthening citizens’ environmental rights and improving co-operation between members of the public and governmental institutions. Furthermore, the Convention opens up new possibilities to all people who feel responsible for and want to take an active part in the protection of environment.

Lithuanian governmental institutions and non-governmental organizations are delighted to be a part of the Aarhus Convention’s family in the ECE region. They look forward to the further strengthening of the co-operation between its members to promote the implementation of the Aarhus Convention’s guidelines, its main principles of transparency and accountability, in order to ensure sustainable and environmentally sound development of society.”

Arunas Kundrotas
Minister of the Environment
Lithuania

Malta

“Malta has already transformed the obligations of the Convention into its national legislation and will ratify the Convention by the end of the year.

This Convention is a breakthrough in the evolution of international environmental law. The duty to inform is no longer, only a duty which States have towards each other when any action which occurs within their territory, is likely to have an impact on the environment of other States. This Convention goes one gigantic step further: it bestows upon Governments the duty to inform their citizens by providing them with any information they may wish to inquire upon the state of the environment.

The Aarhus Convention is the fulfilment of Agenda 21’s recommendation to involve all stake holders in the national decision making process, to ensure that development is environmentally sustainable.”

Dr Francis Zammit Dimech
Minister for the Environment
Malta

NETHERLANDS

“The Aarhus Convention is a big step forward in the protection of the right of every citizen to a clean and healthy environment. The Netherlands presided over the negotiations on first the Sofia Guidelines and then the Convention. I am pleased with the result. It is an important contribution to the sustainability of the environment and environmental policy.

I hope that the Convention will serve as an inspiration, even beyond Europe and in other domains than the environment. We are working hard for its ratification, and until it is ratified, we will conduct ourselves as if it were already in force.”

Jan Pronk
Minister of Housing and Spatial Planning
Netherlands

NORWAY

“The Aarhus Convention constitutes a major achievement in international environmental law. It represents a re-orientation of this field of law in the sense that it focuses on the role of individuals and NGOs, and the contribution they can make in our common effort to achieve sustainable development. Moreover, the Aarhus Convention confirms the important link that exists between protection of human rights and protection of the environment. The adoption of the Convention has led to a number of new initiatives in Norway in order to further strengthen rights related to access to environmental information, participation in decision-making processes, and access to justice. Norway intends to ratify the convention in the near future, as soon as necessary measures have been adopted.”

Børge Brende
Minister of the Environment
Norway

Republic of Moldova

“I would like to congratulate the Secretariat of the Aarhus Convention and all contracting Parties with entering into force of the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters.

Moldova was the first country that has ratified this convention and we are proud that other countries followed our example.

We would like to express our willing to collaborate in the future with all contracting Parties, observance and other interested organizations in order to implement and develop the goals and objectives of this convention.”

Mr. Gheorghe Duca

Minister of Ecology, Construction and Territorial Development,
Republic of Moldova

ROMANIA

“Romania, as a country in a deep reform process, is interested to promote policies aimed at a human equilibrium co-operation, including public participation and information. Romania was among the first countries that signed the Aarhus Convention, and has ratified it through the Law 86/2000. This law is currently in a deep process of enforcement of its legal provisions. Romania recognizes the right of the people for a healthy environment and guarantees, in this sense, the freedom of access to information on environmental quality. I appreciate the UN/ECE special support for the promotion of the Convention principles and I would like to express my confidence for an intensified sustainable development of the environmental factors, for a favorable framework of free access to information and for a real partnership in order to conserve this common inestimable heritage. Environment is and should be furthermore a peaceful and secure instrument both for the states as for their people in a world in which pollution and deterioration of environmental factors become one of the most redoubtable human enemies.”

Aurel Constantin ILIE
Minister of Waters and Environmental Protection

SLOVAKIA

“On behalf of the citizens of the Slovak Republic, let me congratulate all Europeans and especially express gratitude to all who assisted in the birth of this breakthrough document. The Aarhus Convention marks a significant shift towards an environmentally responsible society. The Aarhus Convention is a tool for creating third generation citizenship rights, allowing access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, bringing these environmental issues to the level of other fundamental rights. The open Europe has become reality; the idea has been implemented.

The Slovak Republic wants to confirm its full participation in modern Europe and prepare its citizens as future active members of unified Europe. The Slovak Republic is joining the efforts of the signatories by creating the conditions aimed at promotion of responsibility, transparency and openness towards the public. The government of the Slovak Republic will discuss very soon "The proposal for measures to accede to the Aarhus Convention", from which the particular tasks arise, thus leading to changes in legislation in order to meet the criteria of the Convention pillars leading to an open, inclusive and environmentally responsible society. The Slovak Republic has an existing system for interaction of the government with the public, and implementation of the Aarhus Convention will strengthen this system. The Slovak Republic already has the first pillar of the Convention in its Act on free access to information, which entered into force on 1 January 2001. This Act replaced an existing Act on access to environmental information in Slovakia which was the first such Act in Central and Eastern Europe.

The Slovak Republic is confident that by implementing the Aarhus Convention, Europe has again confirmed the values of democracy and human rights and gives hope of sustainable development for the whole world.”

Prof. Laszló Miklós
Minister of Environment of Slovak Republic

SLOVENIA

“On the occasion of the entering into force of the Aarhus Convention (Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters), which will actually happen on 30 October this year, I would like to thank you and all your colleagues for all endeavours undertaken in order to bring to life this important document of the new era.

Time and implementation experience will show the pioneering far-sighted dimension of this Convention which concerns us all, governmental and non-governmental side, and I hope that both sides will be up to fulfilling this ambitious task in front of us. I am aware that a lot of efforts in awareness-raising of different target groups will be needed to actually live the spirit of the Aarhus Convention.

As the minister, as well as a citizen, I am glad that the Convention will enter into force next week, and I hope that Slovenia will join the Aarhus Club very soon.”

Janez Kopac

Minister of the Environment and Spatial Planning

Republic of Slovenia

SPAIN

Declaración del Ministro de Medio Ambiente de España con motivo de la entrada en vigor del Convenio de Aarhus.

La entrada en vigor del Convenio sobre el acceso a la información, la participación del público en la toma de decisiones y el acceso a la justicia en materia de medio ambiente, firmado en el marco de la Comisión Económica para Europa, de Naciones Unidas, permitirá coordinar los esfuerzos de numerosos países de nuestra área geográfica para mejorar las políticas y actuaciones públicas en favor del medio ambiente.

Las Administraciones públicas de España (Estado, Gobiernos Regionales, Administración Local) están realizando un importante esfuerzo para desarrollar la principal innovación del Convenio: la difusión de la información medioambiental (textos legales, Planes y Programas, informes sobre la situación del medio ambiente, etc.), a través de medios electrónicos como Internet.

El Ministerio de Medio Ambiente está participando activamente en el proceso de modificación de las Directivas de la Unión Europea, que afectan al derecho de acceso del público a la información disponible por las Administraciones públicas y a la participación pública en materia de medio ambiente. A su vez, también ha iniciado el proceso de modificación de la vigente legislación nacional en la materia, con el fin de poder ratificar y, en consecuencia, aplicar de manera adecuada el Convenio.

A la vista de lo expuesto, el Gobierno español ha previsto ratificar el Convenio de Aarhus durante el segundo semestre del año 2002.

Excmo. Sr. D. Jaume Matas I Palou
Ministro de Medio Ambiente de España

Unofficial translation Statement by the Environment Minister of Spain on the entry into force of the Aarhus Convention

The entry into force of the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, adopted within the framework of the United Nations Economic Commission for Europe, will help to co-ordinate the efforts of many countries in our geographical region to improve environmental policy and action.

Spain's public authorities (State, Regional Governments, Local Authorities) are making a significant effort to develop the Convention's main innovation, namely the dissemination of environmental information (legal texts, plans and programmes, reports on the state of the environment, etc.) through electronic means like the Internet.

The Environment Ministry is taking an active part in the work to revise the European Union's Directives on the public's right to access information available to the public authorities and on public participation in environmental matters. The Ministry has also started to revise applicable national legislation on this subject, so that Spain can ratify the Convention and then implement it effectively.

Consequently, the Spanish Government expects to ratify the Aarhus Convention during the second half of 2002.

D. Jaume Matas i Palou
Minister of Environment
Spain

SWEDEN

“Information for decision-making and public participation as well as access to judicial and administrative proceedings is a theme of critical relevance for sustainable development. It has several important components. One concerns the collection, aggregation and analysis of data that we, as decision-makers, need in order to make informed policy choices. Another is to provide access to information and participation of all those concerned and of all who may contribute to sustainable development.

The Aarhus Convention, which is the result of ambitious efforts for a long period of time, is a historical step. The Convention gives hope for the future when it comes to involving the citizens in environmental matters. We should now all make every effort to ratify the Convention as soon as possible. In Sweden, the Government intends to present a proposal for ratification to Parliament before the end of this year.

I am convinced that future generations will remember what happened on the 30 October 2001!”

Kjell Larsson
Minister of Environment

Tajikistan

“Taking into consideration the importance of the main tasks and the Convention’s requirements, Tajikistan ratified this Convention in June 2001, and is developing different measures for realisation of the Convention.

I think that the implementation of the Aarhus Convention will play the main role for the process of democratisation as in the world so in our country.

I hope for further close collaboration for realization of the Convention in Tajikistan and in the region of Central Asia.”

Usmonkul Shokirov
Minister for Nature Protection
Republic of Tajikistan

The Former Yugoslav Republic of Macedonia

“The Republic of Macedonia would like to express its great pleasure on the occasion of entering into force of the Convention for Access to Information, Public Participation in the Decision Making and Access to the Justice on Environmental Matters, known as the Aarhus Convention.

Our country was among the first to sign and ratify the Convention, thus expressing its attitude about the importance and the priority status of this Convention for the Republic of Macedonia. The Convention principles enable strong stimulus for building a citizenship-democratic concept in the domain of environment management and protection, a path, which our country determinately follows in its Euro and North-Atlantic integration processes. It is basic to understand that in the creation and development of the democratic society towards which the Republic of Macedonia aims, the democracy and the public are two coordinated items, mutually related and conditioned, so that there is no democracy without active public, just as there could not be active public without democracy.

The Republic of Macedonia sends the most sincere greetings on the occasion of this important happening, with hope for further successful implementation of the Aarhus Convention principles in the ECE region.

Vladimir Dzabirski,
Minister of Environment and Physical Planning
of the Republic of Macedonia

UKRAINE

“Let me congratulate you on behalf of the Ministry of Environment and Natural Resources of Ukraine with outstanding achievement – less than 3 years after the Aarhus Convention was adopted, 17 countries ratified it – so we celebrate today its entry into force!

To an extent unprecedented in UN history, an NGO coalition actively participated in the process from the beginning of negotiations on the Convention, and we have experienced just how productive and beneficial to all such participation can be.

The day that the Aarhus Convention enters into force is a great day for the environment. But it is also a great day for democracy – not just representative democracy, but a new and more participatory form of democracy in which the crucial role of many social actors is recognized.

The Aarhus Convention is unique in many ways. It is the first example in international environmental legislation which set up obligations not only between governments of the countries, but between governments and public. It is a prominent tool which guarantees the realization of citizens’ environmental rights. Finally, it shapes a new culture of dialogue involving Governments, the public and individuals aimed at building the environmental pillar of sustainable development. The Convention provides the necessary framework for raising public awareness and involvement without which the transformation to environmentally balanced development is impossible.

I would like to say some special words to those keepers of the Aarhus Convention Spirit, who went on a long and difficult road to make today’s celebration happened. UNECE secretariat could be justifiably proud of this unprecedented regional achievement, which is also an important contribution to the 2002 World Summit of Sustainable Development as an example of an instrument implementing Principle 10 of the Rio Declaration.

Countries which were continuously supporting and developing Convention could be justly called “Pioneers of environmental democracy”. Ukraine belongs to these, as we were the second country in the region to have ratified the Convention. The NGO Coalition and its Public Participation Campaign Committee deserved top praise for their enormous efforts and their great contribution to the process and to the content of the Convention itself. And I definitely would like to greet everybody who feels ownership with the Aarhus Convention’s development, ratification and implementation, and to extend the circle of owners far from UN ECE region - because the principles of the Aarhus Convention have absolutely universal value for all people in the world and serve the goals of a sustainable future. Coming back to our region, I would like to say that the Aarhus Convention implementation is not going to be an easy task, especially for the countries in transition, where democracy is still very young and environmental problems are daunting. But I am sure we will all work together in partnership to overcome any obstacles.

Ukraine, as host country of the Fifth Ministerial Conference “Environment for Europe” in 2003, would like to see public participation issues high on the agenda in Kyiv, including public participation in international environmental decision-making.”

Serhii Kurykin

Minister of the Environment and
Natural Resources, Ukraine

UNITED KINGDOM

“I am delighted that the Convention has come into force so quickly. The progress made since I and other Ministers signed the Aarhus Convention in 1998 has been extremely impressive. It is clear that the Convention is an important instrument which does as much for human rights as it does for creating a framework for achieving sustainable development. It deserves our strong support.

For a country, ratifying the Convention is an important step and it is something that the UK will do as soon as possible. I think that the real challenge though is to avoid a gap between the words of the Convention and the day-to-day practice on the ground. To provide insurance against this, I believe that we need an effective compliance mechanism for the Convention. It must help countries put laws and procedures in place which guarantee citizens the rights that they have been promised. Of course it is not an easy task but if the enthusiasm shown to date in the Aarhus arena continues, I am sure that we can achieve this. I am very pleased that the UK has been able to support the Convention in these areas.

Congratulations to all concerned for their hard work in bringing Aarhus into force today. I wish you the very best of luck for the challenges ahead.”

Michael Meacher
Minister of State for the Environment
United Kingdom

UZBEKISTAN

Unofficial translation:

“At present, Uzbekistan is not a Party to the Aarhus Convention. Nevertheless, the Convention stimulates a great interest for state and public organizations of the Republic of Uzbekistan.

Some provisions of the Convention (access to information and public participation in decision-making in environmental matters), as being the main stipulation for providing public environmental rights, are already taken into account in the process of designing the law. Other provisions are under consideration.

Congratulations to the Parties to the Convention and to the public with the new perspectives for the environmental protection.”

Mr. Halilulla Sherimbetov

Chairman of State Committee for Environment of
the Republic of Uzbekistan

Yugoslavia

“On behalf of Directorate for Environmental Protection of Government of Serbia, I am glad that Aarhus Convention is entering into force. Although FR Yugoslavia did not sign Convention and has not acceded to it, the new environmental policy of Serbia is starting to integrate Aarhus "thinking" in the agenda for building up a new legal system for environmental and natural resources protection.

Having in mind that the Aarhus Convention is the basic instrument in the field of environment and that it is very much connected with democracy and human rights issues, we expect that the minimum standards introduced by the Aarhus Convention will be accepted in region in general. I wish that FR Yugoslavia will soon formally join Aarhus Convention Parties and fully apply its provisions.”

In the spirit of cooperation,
Andjelka Mihajlov,
PhD Chem. Eng
Director General of Directorate for
Environmental Protection
Ministry for Health and Environmental
Protection of Serbia
Federal Republic of Yugoslavia

The World Conservation Union - IUCN

IUCN, the World Conservation Union, wishes to express its congratulations to all who were involved with the development and entry into force of the UN/ECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters – the Aarhus Convention - on October 30, 2001.

This Convention is of special significance for a number of reasons. It represents a major step toward fulfilling Principle 10 of the Rio Declaration, which proclaims that “environmental issues are best handled with participation of all concerned citizens, at the relevant level,” and the implementation of the Convention will also lead to sound “environmental democracies” throughout the ECE-region.

The Convention has created an indelible link between human rights and the right to environmentally related information, public participation and access to justice. This makes it the first multilateral environmental agreement to impose obligations on its Parties vis-à-vis their own citizens, which gives it even greater significance.

It is also noteworthy that the majority of Eastern European and Central Asian States played a very constructive role in the deliberations leading up to the adoption of the Convention and were among the first to take all possible steps toward implementation before the Convention’s entry into force. It is hoped that numerous other states will choose to ratify the Convention in the very near future.

The Convention is significant for IUCN, but even more so for IUCN NGO members in the region, as it represents a momentous opportunity to become better informed, which will inevitably increase participation in the decision-making process. The “crucial role” of environmental NGOs in the development of the Convention was widely acknowledged and they have pledged to continue to play a key role in its implementation.

IUCN, through its unique composition of State Members, governmental agencies and NGOs is testimony to effective cooperation between civil society and government and the IUCN will be delighted to share the experience it has gained over the past 50 years. In addition, the many experts in the global voluntary networks of IUCN, in particular those in the Commission on Environmental Law, are already actively supporting efforts toward implementing the Convention.

Finally, IUCN wishes to extend its thanks to all of the governments involved in the work leading up to the adoption of the Aarhus Convention, and the UN Economic Commission for Europe for successfully initiating and shepherding this important venture. Hopefully other regions of the world will soon follow Europe’s example in adopting similar agreements.”

Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC)

“The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC) would like to take this opportunity to congratulate the Secretariat of the Aarhus Convention and in its name all the Signatories, Parties and the public of the ECE region on the occasion of its entry into force. The adoption of the Convention at the 4th Ministerial Conference in Aarhus, June 1998, was a historical achievement demonstrating the high priority the countries of the UN ECE region give to promotion of transparency and participatory approach to environmental decision-making. The very short time within which the Convention enters into force indicates the historic importance of its content and the novelty of the principles embedded in it. It also shows the great amount of work carried out on the national level by many ECE countries to ensure early ratification and implementation of the instrument. The numerous efforts of governments, international organizations, NGOs and the Secretariat put into various initiatives called for by the Signatories over the last three years have contributed to making this exciting progress possible.

Our experience, -as that of an international organization working on public participation issues, the early ratification and implementation of the Aarhus Convention in the 15 countries of Central and Eastern Europe,- leads us to believe that the Aarhus Convention is considered as a priority international environmental agreement by the governments and NGOs of many countries in the region.

The adoption of the Convention in 1998 triggered the creation of new laws as well as revisions and amendments in the existing national legal frameworks leading to an improved transparency and openness of governance, more extensive rights for the public for access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters and opportunities to use these rights in practice, and through all these, greater public awareness on environmental issues.

We would like to stress the importance of the work carried out by all the Working Groups and Task Forces under the Convention. The development of international legally binding norms,- notably, in the form of a protocol to the Aarhus Convention -, to establish pollutant release and transfer registers, and to regulate the rights of the public to access to information and public participation in decision-making on GMO matters are crucial to the successful implementation of the Convention’s provisions on the national level, and so as is the work on non-binding instruments and tools that will help to implement provisions on access to information and access to justice. There is a strong need to strengthen the third pillar of the convention, access to justice and its more efficient, timely and equitable implementation, without which the rights under the Convention will only remain promises.

We believe, the Aarhus Convention is a major UN ECE contribution to the development of principles of participatory democracy and sustainable development in the region and to the Rio Principles, and we wish it a full success in its further active development and implementation.”

European ECO Forum

“Congratulations on this important day - both to the UNECE and its staff, and to all those countries which have ratified or acceded to the Convention! This is a great boost for everyone working for citizens’ environmental rights, including NGOs. We are delighted that seventeen countries are now Parties. Let’s celebrate again when ALL countries in the UNECE region have joined the Aarhus Club! It is of course my hope that many citizens in the region will now begin to use their newly won rights and discover that their voices can both help to safeguard and improve our environment and build a more democratic Europe. There has been much hard work in the past, and we also recognize that there will be much more in the future as we work on the practical implementation. NGOs have a an important role - indeed a responsibility - to help put the principles of the Convention into practice both by using the Convention ourselves and by helping others to use the Convention. NGOs should use their skills to help interpret laws, to help us all find ways of encouraging public participation, to help monitor the results and to contribute to improvements at all levels. The Convention provides a foundation only: now we need to build a thriving and lively society that values its citizens’ input. Let’s all keep learning from one another how to put environmental democracy into action.”

Mary Taylor
Public Participation Coordinator
European ECO Forum

EUROPEAN ENVIRONMENTAL BUREAU

“The entry into force of the Aarhus Convention on October 30, 2001 is a moment of satisfaction for environmental organisations in the entire UN-ECE region. Since 11 years we have been campaigning on the pan-European level for a legally binding document that would establish concrete rights of citizens to get engaged into environmental policy making and enforcement. We appreciate the role of the UN-ECE and in particular some lead countries in taking up this issue after the Earth Summit agreed on Rio Principle 10.

The UN-ECE work, first on the Sofia Guidelines, later on the Aarhus Convention, was characterised by openness and recognition of the role of environmental organisations in the preparatory process. While we regretted the weaknesses in the final result, we have become strong advocates of the Convention. We campaign for its ratification and accession in the entire pan-European region, as well as in regional and international bodies. We will not be satisfied with introduction in national laws only. Full implementation needs recognition by authorities at all levels of the need to encourage, stimulate and the actual use of the rights laid down in the Convention. As European Environmental Bureau, we taken part in the ongoing campaign to make this happen, in the current EU, in the accession countries, as well as on the level of the European Institutions themselves.

Quite important is to recognise the scope of "environmental information and decision making". Natural resources form the material base for our societies, and sectoral as well as general economic and financial policies may affect this base. So environmental authorities and environmental citizens organisations share the challenge to achieve institutional awareness and reform throughout the administrations as well as involvement of other interest groups.

The Convention is not finished. It is a strong basis, but several additions have to be made. I am satisfied that the Signatories of the Convention did take up this work so quickly, with inclusion of the demands from the environmental movement. While we disagree often on the needed content of the Protocols (on PRTR and SEA), the compliance regime and inclusion of GMOs in the Convention, I strongly feel that with the UN-ECE and the Environment Ministries we are together working on an instrument that is indispensable for sustainable development and participatory democracy, and example for the rest of the world.

Finally, I would like to call upon all those countries that have not ratified yet, as well as the European Community, to speed up this process, so that from next year on the Conference of Parties will be in its full strength.”

John Hontelez

Secretary General European Environmental Bureau

EEB is the largest European federation of (currently 1 4 1) environmental citizens organisations

(in currently 27 countries)

Stichting Natuur en Milieu

“The Aarhus Convention is the most significant international achievement in the field of environmental rights of recent years and its entry into force is a milestone to be celebrated. The Aarhus Convention is significant not just for the new standards it sets for the rights of the public in environmental matters, but also for the way it was negotiated. The standards the Convention sets for the rights of public access to information, the opportunity to participate in decision-making, and the right to challenge decisions will work to the benefit of the public across Europe - not just in countries where such rights have yet to be firmly established but also in countries with existing laws on these subjects.

It is worth recalling that the Aarhus Convention is the result of an extraordinary, and extraordinarily successful, experiment in multilateral cooperation between governments and environmental organisations. The Convention negotiations were open to the participation of environmental organisations and they served, in many cases, as the driving force behind the negotiations. This experiment deserves to be replicated in other international environmental negotiations.

Entry into force will hopefully also accelerate ratification by the European Community and those member states where ratification is not yet complete.”

Ralph Hallo
President of the EEB and Coordinator
of the International Program at Stichting
Natuur en Milieu, Netherlands.

THE ACCESS INITIATIVE

“The Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters will enter into force on October 30. We congratulate UNECE governments and urge them to ratify and implement the provisions of the Convention. We also urge the non-UNECE governments to look for inspiration in the Aarhus Convention and to create national policies and practices to ensure public access to decision-making.

We believe that the Aarhus Convention is a vital statement of environmental democracy and human rights, and that it points the way towards government that is more open, participatory, and accountable to all citizens and to decision-making that is more fair, legitimate, and sustainable. The Convention is a regional approach to the global principles endorsed by 178 governments in the Rio Declaration and Principle 10. Now, as it enters into force, the Convention has shifted the debate from whether we should guarantee these rights of access to information, public participation, and justice in environmental decision-making to how we should make these rights available to all, and has suggested a way for us to implement these rights.

The implementation of Principle 10 and the Aarhus Convention requires national policies, legislation, institutions, and practices for public access to information about the state of the environment; mechanisms for participation such as notification and comment on proposed projects; and guarantees and infrastructure for redress and remedy at the national level. Implementation of these principles requires that governments are able to identify gaps and measure progress in the practice of these commitments. We urge governments around the world, both inside and outside the framework of the Aarhus Convention, to develop mechanisms that will allow them to measure their own success in implementing these access rights as outlined in the Aarhus Convention and in Principle 10. The Access Initiative, led by a global team of NGOs, is developing one such mechanism that can allow governments to measure their successes and areas for improvement. The Initiative has developed an indicator framework, currently being pilot-tested in nine countries, which benchmarks progress on these commitments and evaluates government performance at the national level.

We congratulate those governments that have signed the Aarhus Convention and are beginning the process of implementing these principles. We urge all governments, those within as well as those outside the Aarhus Convention, to implement these vital principles and to develop tools to measure their successes in working towards more fair, legitimate, and sustainable environmental decision-making.”

The Access Initiative (TAI) is a global coalition of public interest groups collaborating to promote national-level implementation of commitments to access to information, participation, and justice in environmental decision-making. It is led by a Core Team of four organizations:

World Resources Institute (USA), Thailand Environment Institute (Thailand), Environmental

Management and Law Association (Hungary), and Corporación Participa (Chile).

Environmental Management and Law Association

“We take this opportunity to offer congratulations on the entry into force of the Aarhus Convention. Aarhus has been a call for, an impetus, and a guide for building public participation in our region and for providing an example to the world. We are pleased to have been a part of this monumentally important process and we look forward to the future as Aarhus generates an even more strongly felt impact.”

Sandor Fulop and Gyula Bandi, Environmental Management and Law Association, Hungary

INTERACTIVE HEALTH ECOLOGY ACCESS LINKS (IHEAL)

“Members of IHEAL -- the environment and health information and communication technologies network created in support of implementation of the Aarhus Convention -- join in congratulating the UN ECE Secretariat on their tremendous achievement.

We look forward to working with you so that this innovative legislation realizes the vision of those who worked so hard to bring it into effect -- for the benefit of all sentient beings.”

UNEP/GRID-Arendal

“.. the most unconventional convention ...”

Nickolai Denisov

Programme Manager, Europe and the NIS

UNEP/GRID-Arendal, Norway